

**Protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges
sammanträde måndagen den 4 maj 2026****Tid:**

kl. 16:00-22:11

Lokal:

Rådssalen

Närvarande:

Se bilaga

§§1-27

Justerat den 11 maj 2026

Anslaget den 12 maj 2026

Olle Burell

Cecilia Brinck

Sara Stenudd

Karin Jöback
Sekreterare

§ 1**Interpellation av Andréa Hedin (M) till utbildnings-,
arbetsmarknads- och skolborgarrådet Emilia Bjuggren
(S) angående marknadsföring**

KS 2025/1477

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Borgarrådet Hedin (M) har ställt en interpellation angående marknadsföring.

Kommunfullmäktige beslutade den 1 december 2025 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Bjuggren (S) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 2**Interpellation av Svante Linusson (C) till trafikborgarrådet
Lars Strömgren (MP) om att förbjuda bensindrivna fordon
i cykelbanorna**

KS 2025/1507

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Svante Linusson (C) har ställt en interpellation om att förbjuda bensindrivna fordon i cykelbanorna.

Kommunfullmäktige beslutade den 15 december 2025 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Strömgren (MP) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 3**Interpellation av Andréa Hedin (M) till äldre- och kulturborgarrådet Torun Boucher (V) angående alkoholservering för äldre**

KS 2025/1532

Beslut

Interpellationen är besvarad.

Interpellationen

Borgarrådet Hedin (M) har ställt en interpellation angående alkoholservering för äldre.

Kommunfullmäktige beslutade den 15 december 2025 att interpellationen fick ställas.

Borgarrådet Boucher (V) besvarar interpellationen.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

§ 4

Bordlagda interpellationer

Kommunfullmäktige bordlägger interpellationerna med nummer 1-3 och 7-19 i kungörelsen.

§ 5
Ny interpellation**Beslut**

1. Interpellationen får ställas.
2. Interpellationen bordläggs.

Ny interpellation

Interpellation av borgarrådet Andréa Hedin (M) till social- och trygghetsborgarrådet Alexander Ojanne (S) om vårdinsatser för barn och unga. Rotel IV. Dnr KS 2026/469.

**§ 6
Ajournering**

Sammanträdet ajournerades mellan kl. 16.54-17.00.

**§ 7
Frågestund****Fråga 1**

Borgarrådet Wedin (M) ställer en fråga om de nya bastureglerna.

Borgarrådet Strömgren (MP) svarar på frågan.

Fråga 2

Sergej Salnikov (SD) ställer en fråga om borgarrådet kommer att se till att arbetstunnlarna i Nya Östbergatunneln inrättas som skyddade utrymmen.

Borgarrådet Lindhagen (MP) svarar på frågan.

Fråga 3

Björn Ljung (L) ställer en fråga om vänortsavtalet med Kiev.

Borgarrådet Wanngård (S) svarar på frågan.

Fråga 4

Jonas Naddebo (C) ställer en fråga om basturiktlinjer.

Borgarrådet Strömgren (MP) svarar på frågan.

Fråga 5

Destiny Zandi Lindgren (KD) ställer en fråga om styret har gjort tillräckligt för att minska barngruppernas storlek.

Borgarrådet Mattsson (V) svarar på frågan.

Fråga 6

Borgarrådet Fjellner (M) ställer en fråga om grönområden.

Borgarrådet Wanngård (S) svarar på frågan.

Fråga 7

Anne-Christine Carlberg (SD) ställer en fråga om borgarrådet bara accepterat att stadens grundläggande skötsel brister och att Stockholm upplevs som allt mindre välskött.

Borgarrådet Strömgren (MP) svarar på frågan.

**§ 8
Ajournering**

Sammanträdet ajournerades mellan kl. 17.56-18.00.

§ 9
Mötet öppnas

**§ 10
Närvaro**

Närvaro, se bilaga 1.

**§ 11
Justering**

Förste vice ordföranden Cecilia Brinck (M) och andre vice ordföranden Sara Stenudd (V) justerar dagens protokoll tillsammans med ordföranden Olle Burell (S). Justering sker den 11 maj 2026.

§ 12**Anmälningssärenden till kommunfullmäktige**

KS 2026/13

Beslut

Följande ärenden anmäls till kommunfullmäktige och noteras i protokollet:

Länsstyrelsens rapport från inspektion den 11 och 12 november av Överförmyndarnämnden i Stockholms stad KS 2026/522

Anmälda skrivelser till kommunfullmäktige under tiden 9/4 2026 – 29/4 2026

Högsta förvaltningsdomstolen

Slutligt beslut (2026-04-14) med anledning av Kommunfullmäktiges beslut 2024-05-06 § 20 - Införande av Miljözon klass 3 i området innanför Kungsgatan, Birger Jarlsgatan, Hamngatan och Sveavägen. Högsta förvaltningsdomstolen meddelar inte prövningstillstånd. Kammarrättens avgörande står därmed fast. Mål nr 16758-25
KS 2024/680-35

Högsta förvaltningsdomstolen

Slutligt beslut (2026-04-21) med anledning av Kommunfullmäktige beslut 2025-12-15 § 28 - Överlåtelse av fastigheten Södermalm 7:89, bussterminalen i Slussen. Högsta förvaltningsdomstolen meddelar inte prövningstillstånd. Kammarrättens avgörande står därmed fast. Mål 2307-26
KS 2026/97-11

Länsstyrelsen Stockholm

Beslut (2026-04-29) gällande detaljplan för fastigheterna Enigheten 25 och 26 m.fl. i stadsdelen Mariehäll i Stockholm (cirka 320 bostäder, förskola och centrumändamål). Länsstyrelsen beslutar att inte pröva kommunens antagandebeslut i enlighet med vad som anges i 11 kap. 10 § plan- och bygglagen (2010:900) PBL.
KS 2023/1418-7

**§ 13
Valärenden i kommunfullmäktige**

KS 2026/9

Beslut

1. Avsigelser och entlediganden godkänns.
2. Val förrättas för att utse ny person till uppdrag enligt valberedningens förslag med tilläggsförslag från Linnéa Vinge (SD).
3. Om inte annat framgår inträder den senast valda ersättaren sist till tjänstgöring för sitt parti.
4. Om en ersättare/suppleant utses till ordinarie ledamot, utses en ny ersättare/suppleant.
5. För avsägelse i kommunfullmäktige hemställs om ny sammanräkning hos länsstyrelsen.
6. Vakanser bordläggs.

Ärendet

Valärenden i kommunfullmäktige den 4 maj behandlas.

Förslag till beslut

Linnéa Vinge (SD) föreslår att kommunfullmäktige utser Carsten Friberg till nämndeman i Stockholms tingsrätt.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och att det är kommunstyrelsens och valberedningens förslag med tillägg från Linnéa Vinge (SD).

Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt förslaget.

§ 14**Årsredovisning 2025 med uppföljning av budget för
Stockholms stad**

**Samt med årsredovisningen ärenden som sambehandlas
enligt bilaga 10**

**Visselblåsarfunktionens årsrapport 2025, dnr KS 2026/71
Kompletterande och förlängd finansiering för utveckling
av sociala system, dnr KS 2025/1604**

**Justering av ersättning/peng till utförare inom
familjerådgivning, dnr KS 2026/215**

**Riktlinje för införande av arbetsskor inom
välfärdsverksamheter i Stockholms stad, dnr KS
2026/231**

**Storstockholms Brandförsvars årsredovisning 2025, dnr
KS 2026/276**

**Upphandling av stöd för ekonomi- och inköpsprocesser
inom kommunkoncernen, dnr KS 2026/130**

**Tertialrapport 2 2025 för SHIS bostäder, dnr KS 2025/1280
KS 2025/1568**

Beslut

1. Årsredovisning 2025 med uppföljning av kommunfullmäktiges mål godkänns.
2. Redovisade avsättningar om 601 mnkr godkänns i enlighet med årsredovisning 2025, bilaga 0 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
3. Kommunstyrelsens beslut gällande uppsiktsplikt avseende stadens hel- och delägda bolag, anmäls enligt bilaga 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
4. Basnyckeltal med utfall för år 2025 godkänns i enlighet med bilaga 5 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
5. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag 2025 godkänns i enlighet med bilaga 6 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Redovisning av kommunfullmäktiges aktiviteter som i sin helhet inte blivit genomförda under 2025 godkänns i enlighet med bilaga 7 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Lägesredovisning stora investeringsprojekt godkänns enligt bilaga 8 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
8. Slutredovisningar av investeringsprojekt över 50 mnkr anmäls enligt bilaga 9 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

9. Exploateringsnämndens investeringsbudget för 2025 justeras för utgifter och inkomster med 145,9 mnkr enligt bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
10. Nuvarande reservation av eget kapital avseende kompetensutveckling utökas med 100 mnkr i enlighet med årsredovisning 2025, bilaga 0 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Den utökade reservationen finansieras från årets förändring av eget kapital.
11. Nuvarande reservation av eget kapital avseende sociala investeringar utökas med 150 mnkr i enlighet med årsredovisning 2025, bilaga 0 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Den utökade reservationen finansieras från årets förändring av eget kapital.
12. Visselblåsarfunktionens årsrapport 2025 (dnr KS 2026/71) godkänns i enlighet med bilaga 10 a till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
13. Medel om 40 mnkr som tidigare beviljats socialnämnden för utveckling av sociala system omdisponeras till kommunstyrelsen (dnr KS 2025/1604) i enlighet med bilaga 10 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
14. Kommunstyrelsen medges kompletterande finansiering om 50 mnkr för 2026-2029 för teknisk förnyelse av sociala system (dnr KS 2025/1604) i enlighet med bilaga 10 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Finansiering hanteras i budgetprocessen.
15. Tidigare beslut om att socialnämnden medges finansiering för utveckling av sociala system förlängs till och med 2029 (dnr KS 2025/1604) i enlighet med bilaga 10 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
16. Ersättning/peng till utförare inom familjerådgivning för rådgivningssamtal med avgiftsbefrielse justeras (dnr KS 2026/215) i enlighet med bilaga 10 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
17. Riktlinje för införande av arbetsskor inom välfärdsverksamheter antas (dnr KS 2026/231) i enlighet med bilaga 10 b till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
18. Förskolenämnden ska ta fram tillämpningsanvisningar för införande av arbetsskor för personal inom förskoleverksamheten i egen regi och för privat regi (dnr KS 2026/231) i enlighet med bilaga 10 b till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
19. Socialnämnden ska ta fram tillämpningsanvisningar för införande av arbetsskor för personal inom socialpsykiatri, skadligt bruk och beroende samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning i egen regi och för privat regi (dnr KS 2026/231) i enlighet med bilaga 10 b till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
20. Kommunstyrelsen ska genomföra central upphandling av stöd för ekonomi- och inköpsprocesser (dnr KS 2026/130), i

- enlighet med bilaga 10 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
21. Centralt upphandlat stöd för ekonomi- och inköpsprocesser ska användas av samtliga nämnder i den omfattning som följer av upphandlingsresultatet (dnr KS 2026/130), i enlighet med bilaga 10 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
 22. Stockholms Stadshus AB uppmanas för egen del att använda centralt upphandlat stöd för ekonomi- och inköpsprocesser samt att ge alla bolagsstyrelser i uppdrag att använda centralt upphandlat stöd i den omfattning som följer av upphandlingsresultatet (dnr KS 2026/130), i enlighet med bilaga 10 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
 23. Kommunstyrelsen ska besluta om upphandlingsdokument och övriga handlingar som krävs för upphandling av stöd för ekonomi- och inköpsprocesser, tilldelning av kontrakt, avbrytande av upphandling samt avtalstecknande, eventuella förlängningar, förändringar, kompletteringar och tillägg till avtalen utifrån affärsmässiga grunder, samt häva avtal (dnr KS 2026/130), i enlighet med bilaga 10 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
 24. Kommunstyrelsen ska implementera upphandlat stöd för ekonomi- och inköpsprocesser hos stadens nämnder och bolag (dnr KS 2026/130), i enlighet med bilaga 10 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
 25. Finansiering för upphandling av stöd för ekonomi- och inköpsprocesser, avseende den del som gäller stadens nämnder sker genom de reserverade medlen för utvecklingskostnader IT som återfinns inom ramen för Central medelsreserv i budget (dnr KS 2026/130), i enlighet med bilaga 10 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
 26. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del ge fullmakt samt att ge alla bolagsstyrelser i uppdrag att ge fullmakt till kommunstyrelsen för genomförande av upphandling av stöd för ekonomi- och inköpsprocesser och efterföljande avtalsförvaltning av upphandlat stöd inom ekonomi- och inköpsområdet (dnr KS 2026/130), i enlighet med bilaga 10 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
 27. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del finansiera samt att ge alla bolagsstyrelser i uppdrag att finansiera den del av upphandling av stöd för ekonomi- och inköpsprocesser som avser stadens bolagsstyrelser (dnr KS 2026/130), i enlighet med bilaga 10 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
 28. Storstockholms Brandförsvars årsredovisning för verksamhetsåret 2025 (dnr KS 2026/276), fastställs, i enlighet med bilaga 10 c till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Årsredovisning 2025 med uppföljning av budget för Stockholms stad samt med årsredovisningen ärenden som sambehandlas enligt bilaga 10 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Wanngård (S), borgarrådet Mattsson (V) och borgarrådet Lindhagen (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Borgarrådet Fjellner (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Borgarrådet Jönsson (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Aron Modig (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 15**Revisionsberättelse över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2025 m.m. samt beslut om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och nämnder (bihang 2026:01)**

KS 2026/458

Beslut

1. Ansvarsfrihet beviljas för år 2025 avseende kommunstyrelsen.
2. Ansvarsfrihet beviljas för år 2025 avseende facknämnderna arbetsmarknadsnämnden, avfallsnämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, förskolenämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, valnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden.
3. Ansvarsfrihet beviljas för år 2025 avseende stadsdelsnämnderna Bromma, Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Hägersten-Älvsjö, Hässelby-Vällingby, Järva, Kungsholmen, Norra innerstaden, Skarpnäck, Skärholmen och Södermalm.
4. Ansvarsfrihet beviljas för revisorskollegiet avseende år 2025.

Jäv

Kommunfullmäktige noterar att de ledamöter och ersättare som hade förtroendeuppdrag i kommunstyrelsen och nämnderna m.m. under år 2025 inte deltar i den del av ärendet som avser kommunstyrelsen eller respektive nämnd m.m.

Ärendet

Utlåtande med revisionsberättelser över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2025 jämte granskningsrapporter avseende bolagen behandlas.

Björn Jansson, revisorsgrupp 1, Mia Sydow Mölleby, revisorsgrupp 2, och Stefan Kindborg, revisorsgrupp 3, redogör för revisionsberättelser över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2024 jämte granskningsrapporter avseende bolagen.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut.
Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt utlåtandet.

§ 16**Årsredovisning och ansvarsfrihet för
Samordningsförbundet Stockholms stad (FINSAM) samt
ansvarsfrihet för kommunalförbundet Storstockholms
brandförsvär för år 2025**

KS 2026/459

Beslut

1. Samordningsförbundet i Stockholms stads (FINSAM) årsredovisning för verksamhetsåret 2025 fastställs i enlighet med bilaga till utlåtandet.
2. Ansvarsfrihet beviljas för år 2025 för Samordningsförbundet i Stockholms stads (FINSAM).
3. Ansvarsfrihet beviljas för år 2025 för Storstockholms brandförsvär.

Jäv

Kommunfullmäktige noterar att de ledamöter och ersättare som hade förtroendeuppdrag i kommunstyrelsen och nämnderna m.m. under år 2025 inte deltar i den del av ärendet som avser Samordningsförbundet Stockholms stad (FINSAM) eller kommunalförbundet Storstockholms brandförsvär.

Ärendet

Utlåtande med årsredovisning och revisionsberättelse för Samordningsförbundet Stockholms stad (FINSAM) och revisionsberättelse för kommunalförbundet Storstockholms brandförsvär behandlas.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut. Ordföranden finner att kommunfullmäktige beslutar enligt utlåtandet.

§ 17**Handlingsplan för åldersvänlig stad**

KS 2025/524

Beslut

1. Handlingsplan för en åldersvänlig stad godkänns enligt bilaga 1 till utlåtandet.
2. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del anta, samt även ge samtliga bolagsstyrelser inom koncernen i uppdrag att anta, Handlingsplan för en åldersvänlig stad enligt bilaga 1 till utlåtandet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Handlingsplan för åldersvänlig stad.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Felix Finnveden (S) och borgarrådet Boucher (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Anette Hellström (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen som i första hand innebär återremiss, i andra hand avslag.

Isabel Smedberg-Palmqvist (L) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Kristin Jacobsson (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Mikael Valier Furtenbach (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Kristdemokraternas ersättaryttrande i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden prövar förslaget om återremiss mot att ärendet ska avgöras idag och finner att kommunfullmäktige beslutar att ärendet ska avgöras idag.

Ordföranden ställer därefter förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 18**Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket
samernas rättigheter 2030**

KS 2025/870

Beslut

1. Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030 godkänns enligt bilaga 2 till utlåtandet.
2. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del anta, samt även ge samtliga bolagsstyrelser inom koncernen i uppdrag att anta, Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030 enligt bilaga 2 till utlåtandet.
3. Stockholms stads riktlinjer för arbetet med nationella minoriteters rättigheter (dnr KS 2018/000069) upphör att gälla.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Arvid Vikman Rindevall (S), Tina Kratz (V) och borgarrådet Lindhagen (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Annika Elmlund (M), borgarrådet Jönsson (L), Claes Nyberg (C) och Maurice Forslund (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas, Liberalernas och Centerpartiets gemensamma förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Linnéa Vinge (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 19**Handlingsplan för hbtqi-personers rättigheter 2030**

KS 2025/836

Beslut

1. Handlingsplan för hbtqi-personers rättigheter 2030 godkänns enligt bilaga 2 till utlåtandet.
2. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del anta, samt även ge samtliga bolagsstyrelser inom koncernen i uppdrag att anta, Handlingsplan för hbtqi-personers rättigheter 2030 enligt bilaga 2 till utlåtandet.
3. Stockholms stads program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck 2018 - 2022 (dnr KS 171-116/2017) upphör att gälla.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Handlingsplan för hbtqi-personers rättigheter 2030.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Arvid Vikman Rindevall (S) och borgarrådet Lindhagen (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Annika Elmlund (M), borgarrådet Jönsson (L), Claes Nyberg (C) och Maurice Forslund (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas, Liberalernas och Centerpartiets gemensamma förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Linnéa Vinge (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 20**Handlingsplan för romsk inkludering 2030**

KS 2025/809

Beslut

1. Handlingsplan för romsk inkludering 2030 godkänns enligt bilaga 2 till utlåtandet.
2. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del anta samt även ge samtliga bolagsstyrelser inom koncernen i uppdrag att anta Handlingsplan för romsk inkludering 2030 enligt bilaga 2 i utlåtandet.
3. Stockholms stads strategi för romsk inkludering 2018-2022 (dnr KS 2018/000070) upphör att gälla.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Handlingsplan för romsk inkludering 2030.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Lindhagen (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Annika Elmlund (M), borgarrådet Jönsson (L), Claes Nyberg (C) och Maurice Forslund (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas, Liberalernas och Centerpartiets gemensamma förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Linnéa Vinge (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Sverigedemokraternas förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 21**Avgiftsmodell och kursavgifter för Kulturskolan
Stockholm****Hemställan från kulturnämnden**

KS 2026/406

Beslut

1. Avgiftsmodell och kursavgifter för Kulturskolan Stockholm godkänns i enlighet med utlåtandet och bilaga till utlåtandet.
2. Avgiftsmodell och kursavgifter för Kulturskolan Stockholm börjar att gälla den 1 augusti 2026.
3. Nuvarande kursavgiftssystem för Kulturskolan Stockholm (dnr KS 2020/433) upphör därmed att gälla den 31 juli 2026.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Avgiftsmodell och kursavgifter för Kulturskolan Stockholm.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Alma Carlsson (S) och borgarrådet Boucher (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Johan Brege (M), Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Jonas Naddebo (C) och Destiny Zandi Lindgren (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas, Liberalernas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 22**Rekommendation - Reviderat avtal för
Gymnasieantagningens tjänster och uppdrag****Rekommendation från Storsthlm****Svarstid den 12 maj 2026**

KS 2026/260

Beslut

Reviderat avtal för Gymnasieantagningens Stockholms Läns
tjänster och uppdrag godkänns enligt bilaga 3 till utlåtandet.

Ärendet

Kommunstyrelsens förslag i utlåtande behandlas. Utlåtandet
gäller Rekommendation - Reviderat avtal för
Gymnasieantagningens tjänster och uppdrag.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är
kommunstyrelsens förslag. Ordföranden finner att
kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 23**Genomförandebeslut gällande projekt Renovering och ombyggnad av fastigheten Pelarbacken Större 4 på Södermalm****Framställan från fastighetsnämnden och kulturnämnden
KS 2026/259****Beslut**

1. Fastighetsnämnden medges rätt att genomföra projekt Renovering och ombyggnad av fastigheten Pelarbacken Större 4 på Södermalm till en projektutgift som framgår av bilaga till utlåtandet.
2. Utgifterna för år 2026 ska rymmas inom fastighetsnämndens investeringsbudget. Utgifterna för kommande år behandlas i budget för 2027.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Genomförandebeslut gällande projekt Renovering och ombyggnad av fastigheten Pelarbacken Större 4 på Södermalm.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Anders Göransson (S) och borgarrådet Boucher (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Therese Lindström (M) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas förslag till beslut i kommunstyrelsen som innebär återremiss.

Peter Öberg (L) och Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Liberalernas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden prövar förslaget om återremiss mot att ärendet ska avgöras idag och finner att kommunfullmäktige beslutar att ärendet ska avgöras idag.

Ordföranden ställer därefter förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 24

Detaljplan för del av fastigheten Årsta 1:10 m.fl. i stadsdelen Årsta (utbyggnad av tunnelbanan från Fridhemsplan - Älvsjö) Dp 2020-09494

Hemställan från stadsbyggnadsnämnden

KS 2026/424

Beslut

Detaljplan för del av fastigheten Årsta 1:10 m.fl. i stadsdelen Årsta (utbyggnad av tunnelbanan från Fridhemsplan - Älvsjö), Dp 2020-09494, antas.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna förslaget.

Ärendet

Kommunstyrelsens utlåtande behandlas. Utlåtandet gäller Detaljplan för del av fastigheten Årsta 1:10 m.fl. i stadsdelen Årsta (utbyggnad av tunnelbanan från Fridhemsplan - Älvsjö) Dp 2020-09494.

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Valeskog (S) och borgarrådet Strömgren (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Johan Nilsson (M), Björn Ljung (L) och Jonas Naddebo (C) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt Moderaternas, Liberalernas och Centerpartiets förslag till beslut i kommunstyrelsen.

Beslutsordning

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

Handlingar i ärendet

1. Utlåtande, dnr KS 2026/424-2
2. Plankarta, dnr KS 2026/424-1.5
3. Planbeskrivning, dnr KS 2026/424-1.6
4. Miljökonsekvensbeskrivning, dnr KS 2026/424-1.4
5. Samrådsredogörelse - järnvägsplan, dnr KS 2026/424-1.2
6. Granskningsutlåtande, dnr KS 2026/424-1.3

§ 25
Bordlagda motioner

Kommunfullmäktige bordlägger motionerna med nummer 38-167 i kungörelsen.

§ 26
Nyväckta motioner

Följande motioner väcktes under perioden 14 april - 4 maj 2026:

1. Motion om en publik cykelpump i Norra Djurgårdsstaden.
Motion av Per Rosencrantz (M).
Rotel VIII. Dnr 2026/567
2. Motion om hjältarna som lyfter Stockholms skolor. Motion
av Andréa Hedin (M).
Rotel III. Dnr KS 2026/568
3. Motion om att motverka ålderism i stadens rekryteringar.
Motion av Andréa Hedin (M).
Rotel III. Dnr KS 2026/569.
4. Motion om att införa SPOC för tillstånds- och
bygglovsärenden. Motion av Destiny Zandi Lindgren (KD).
Rotel II. Dnr KS 2026/573

§ 27
Mötet avslutas

STOCKHOLMS STAD

Bilaga 1 - Närvaro

Mötesdatum: **kommunfullmäktige**
2026-05-04

Plats	Ledamot	Ersättare	Ankom	Utgick
47	(S) Burell, Olle, ordf. §§ 9-16, 21-27		17:58	22:11
77	(M) Brinck, Cecilia, ordf. §§ 1-6, 17-19		15:59	22:02
76	(V) Stenudd, Sara, ordf. §§ 7-8, 20		16:58	22:11
65	(V) Abdi, Ahmed		18:01	22:11
56	(S) Abdullahi Ali, Nassir		18:01	22:11
105	(V) Ali Hassan, Shamso	Rooth, Rose-Marie	17:54	22:11
42	(C) Ali, Ismail		18:01	22:11
102	(S) Aranda de Gutiérrez, Norma	Karlsson, Oscar	16:49	22:11
89	(MP) Badeli, Aida	Carlbom, Lisa	17:01	22:11
96	(S) Bengtsson, Frida	Hansson, Curre	18:34	22:11
46	(C) Bessner, Linn		17:27	19:57
23	(S) Bjuggren, Emilia		15:59	22:11
8	(V) Boucher, Torun		16:04	22:11
93	(S) Bustos, Emil		17:48	22:11
58	(S) Carlsson Hallberg, Ewa		16:03	22:11
94	(S) Carlsson, Alma		16:58	22:11
13	(M) Cederschiöld, Anna		17:56	22:11
80	(SD) Edin, Anders		16:33	22:11
53	(S) Edlund, Ingela		16:55	22:11
40	(L) Elfván, Anne-Lie	Öberg, Peter	17:50	22:11
67	(M) Elmlund, Annika		17:39	22:12
95	(S) Finnveden, Felix		17:06	22:11
14	(KD) Forslund, Maurice		17:47	22:11
12	(M) Granswed Baat, Sophia	Erbe, Torbjörn	15:59	22:11
103	(S) Güler, Esme	Ödebrink, Annika	17:25	22:11

Plats	Ledamot	Ersättare	Ankom	Utgick
52	(S) Göransson, Anders		16:59	22:12
51	(MP) Hansson, Martin		16:09	22:11
4	(M) Hedin, Andréa		16:04	22:11
66	(M) Hedrup, Tom	Fernell-Ingelström, Yvonne	17:05	22:11
61	(S) Heinonen, Johan		16:08	22:11
34	(M) Hellström, Anette		16:52	22:11
106	(V) Herrström, Cecilia		16:23	22:11
37	(KD) Hollis, Michaela	Valier Furtenbach, Mikael	17:51	22:11
107	(V) Holm, Jens		17:48	22:11
70	(M) Hökmark, Christoffer	Virro, Henrik	16:57	22:11
19	(C) Jacobsson, Kristin		15:59	22:11
30	(V) Jama, Hassan	Gabrielsson, Catharina	18:06	22:11
88	(MP) Jama, Mansur		17:52	22:13
39	(L) Jonlund, Rasmus	Wistrand, Hanna	17:07	22:11
79	(SD) Juntunen, Tapani		17:29	22:11
18	(L) Jönsson, Jan		16:58	22:11
48	(V) Karlsson, Ann		16:51	22:11
101	(S) Kazinic, Elvir		17:05	22:11
62	(V) Kratz, Tina		15:59	22:11
86	(SD) Kroon, Gabriel	Lindman, Anders	17:11	22:11
81	(SD) Kroon, Julian	Carlberg, Ann-Christine	16:54	22:11
104	(V) Körhan, Özlem	Ehrnström, Thomas	16:36	22:11
36	(M) Lennaárd, Fritz		17:50	22:11
99	(S) Lind, Andreas		17:23	22:12
60	(S) Lindgren, Jimmy		17:18	22:11
71	(M) Lindström, Therese		16:55	22:11
45	(C) Linusson, Svante		15:59	22:09
16	(L) Ljung, Björn		16:39	22:11
64	(V) Ljuslin, Maria		16:32	22:11

Plats	Ledamot	Ersättare	Ankom	Utgick
97	(S) Lorentzi, Ulrika		17:53	22:11
11	(M) Lutz, Kristina	Brege, Johan	17:05	22:11
7	(V) Mattsson, Alexandra		16:53	22:11
31	(V) Mayr, Marre	Sanne, Johan M	17:53	22:11
63	(V) Mjörnberg, Robert		15:59	22:13
38	(KD) Modig, Aron		17:50	22:11
28	(V) Mohammed, Rashid		17:54	22:11
29	(V) Mustonen, Maria		17:39	22:11
20	(C) Naddebo, Jonas		15:59	22:12
41	(L) Nilsson Söderström, Åsa	Nilsen, Robin	17:51	12:11
32	(M) Nilsson, Johan		17:09	22:11
10	(M) Nilsson, Jonas		17:56	22:11
92	(S) Nyberg, Berit		17:32	22:11
44	(C) Nyberg, Claes		18:00	22:12
87	(MP) Obermüller, Cecilia		16:27	22:11
24	(S) Ojanne, Alexander	Tengmark, Bengt-Olov	16:26	22:11
33	(M) Paccamonti, Johan	Karlsson, Anders	15:59	12:11
100	(S) Palm, Ulrika		17:21	22:11
91	(S) Risberg, Eva		15:59	22:11
72	(M) Rosencrantz, Per	Gardos Ek, Petra	17:50	22:08
90	(MP) Runsten, Magnus		18:01	22:12
69	(M) Sakala, Aleks		16:47	22:11
83	(SD) Salnikov, Sergej		16:57	22:11
27	(S) Salvo, Maria-Elsa	Schartner Giertta, Felicia	17:46	22:11
54	(S) Sjöberg, Ulla		16:24	22:11
35	(M) Sjölander, Henrik	Jönsson, Peter	17:39	22:11
17	(L) Smedberg-Palmqvist, Isabel		18:01	22:08
98	(S) Snis Sigtryggsson, Bjarne		16:49	22:11
57	(S) Stavling, Margareta		17:49	22:11

Plats	Ledamot	Ersättare	Ankom	Utgick
50	(MP) Strömgren, Lars		16:01	22:11
74	(L) Svanström, Sara		18:34	22:11
84	(SD) Söderström, Leif		18:01	22:11
75	(L) Tufvesson, Christina	Hjelmestam, Elin	17:40	22:11
22	(S) Valeskog, Jan		17:39	22:11
26	(S) Vikman Rindevall, Arvid		17:56	22:11
85	(SD) Vinge, Linnéa		17:07	22:11
55	(S) Walther, Ulf	William-Olsson, Ellen	16:48	22:11
21	(S) Wanngård, Karin		16:59	22:11
82	(SD) Wassermann, Emelie	Nordström, Åke	15:59	22:11
5	(M) Wedin, Dennis		16:48	22:11
68	(M) Wejke Norberg, Lou-Ann		17:18	22:11
73	(M) Werner, Hanna	Randquist, Theréz	15:59	22:11
78	(SD) Åkerlund, Liliane		17:16	22:12
15	(KD) Örbrink, Nike	Lindgren, Destiny Zandi	16:43	22:11
25	(S) Österberg, Anders		16:24	22:11
59	(S) Österman, Gustav		16:40	22:11
Övr.	(V) Butros, Deniz		16:51	22:11
Övr.	(M) Fjellner, Christofer		16:48	22:11
Övr.	(MP) Lindhagen, Åsa		17:08	22:11

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 4 maj 2026

§ 1 Interpellation av Andréa Hedin (M) till utbildnings-, arbetsmarknads- och skolborgarrådet Emilia Bjuggren (S) angående marknadsföring

Anförande nr 1

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Stockholms skolor har reella problem. Elever lämnar grundskolan utan gymnasiebehörighet, och otryggheten ökar i många klassrum. Det är detta som borde vara majoritetens fokus, men i stället är det en viktig budgetprioritering att lägga fokus på reklamkampanjer.

I den bästa av världar hade naturligtvis alla skolor i Stockholm varit likvärdiga – likvärdiga i sin förmåga att se till att elever går ut med godkända betyg och likvärdiga i att säkerställa att elever inte utsätts för kriminalitet, droger och rekrytering. Men så är det inte. I flera av våra utanförskapsområden är skillnaderna mellan olika skolor enorma, och många föräldrar söker sig därför aktivt bort från vissa skolor för att ge sina barn en bättre chans.

Här finns den stora skolpolitiska skillnaden mellan Moderaterna och Socialdemokraterna i dag: Vi fokuserar all vår tid på att få ordning på kunskapsresultaten medan Socialdemokraterna prioriterar marknadsföring. Skolborgarrådet säger att hon kan lugna mig med att det inte handlar om skönmående reklamkampanjer, men vad är det annars när man riktar aktiva kommunikationsinsatser mot vårdnadshavare för att påverka deras skolval?

Det står tydligt på sidan 289 i majoritetens budget att en betydande andel av stadens grundskoleelever går i fristående skolor i dag, särskilt i fokusområdena Järva och Skärholmen. Detta pekar man ut som ett problem. Man skriver att nämnden ska arbeta aktivt för att öka andelen elever som går i grundskolor i kommunal regi. Det handlar inte om att de grundskolorna ska bli bättre och leverera högre resultat utan om att man ska ”stärka kommunikations- och informationsinsatser om den kommunala grundskolan” redan i förskolan.

Det här blir otroligt problematiskt när det tyvärr är i dessa områden vi har grundskolor som presterar absolut lägst resultat, för det innebär att man riskerar att ta bort ett lager av skyddsnät som barnen där verkligen behöver.

Jag kan bara se två möjliga förklaringar till den här budgetprioriteringen. Antingen har skolborgarrådet blivit förblindad i den ideologiska kampen mot friskolor, eller också vill man till varje pris undvika att stänga skolor i de här områdena fast det kommer att behövas nu när elevantalet viker. Frågan är: Vilket av de alternativen är det?

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 3

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Liksom många andra stockholmare har jag under den här våren gjort ett skolval för ett av mina barn, och precis som många av mina vänner i liknande situationer har jag fått många direktriktade reklamblad från aktiebolagsskolor som finns inte bara i mitt närområde utan även en bit från där jag bor.

Tyvärr har jag inte fått samma information från våra närliggande kommunala skolor, vare sig om informationsmöten eller om öppet hus. En fråga som jag har fått upprepade gånger från stockholmare är varför vi är så dåliga på att informera om när det finns möjlighet att besöka en möjlig blivande skola och få information om hur den skolan fungerar?

De gånger jag har fått höra det motsatta och fått bra exempel på hur våra kommunala skolor bjudit in till informationsmöten och lyckats kommunicera att det är öppet hus har föräldrarna uttryckt hur viktigt och välkommet detta har varit för att de ska känna sig trygga när det blir dags för barnet att börja skolan efter sommaren.

Precis som Andréa Hedin läste upp här handlar det inte om skönmålande kampanjer eller reklamaktiviteter, vilket vi vet att en del andra huvudmän ägnar sig åt, utan det handlar om att informera om vad våra skolor erbjuder, nämligen riktiga skollokaler med matsal, bibliotek och idrottssalar samt hög personaltäthet med behöriga och legitimerade lärare. Varenda krona vi lägger går dessutom till eleverna i klassrummet, det vill säga till lärare och annan personal och till skollokaler.

För mig är det självklart att föräldrar behöver få den här informationen för att kunna göra ett informerat, aktivt val och att våra skolor ska underlätta övergången från förskolan upp till grundskolan. Att börja skolan är en omvälvande del av att växa upp, både för barnet och för föräldrarna. Vi gör därför allt vi kan för att göra övergången till grundskolan så smidig och lätt som möjligt. Det tycker jag är en självklarhet som skolhuvudman och kommun.

Jag har faktiskt väldigt svårt att förstå hur Andréa Hedin, som representerar ett parti som tycker att det är viktigt med valfrihet och fria skolval, kan motsätta sig att våra kommunala skolor också informerar om vad de erbjuder, precis som många andra huvudmän i den här staden gör.

Anförande nr 4

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Låt mig börja i en annan ände. Om det här hade handlat om att vårdnadshavare och barn ska kunna jämföra skolor och göra informerade val och om det vore likvärdigt i staden hade vi inte haft den här debatten, men så är det ju inte. Det står inte i er budgettext att man ska jobba med att informera om alla skolor i hela staden, utan man riktar in sig på några särskilda stadsdelsområden.

Om man nu är mån om informerade val är min fråga: Varför är detta inte viktigt för vårdnadshavare på Östermalm, på Kungsholmen eller i Bromma? Varför är det viktigt

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

bara i Järva och i Skärholmen? Varför har man ett så stort problem med friskolor där men inte i någon annan del av staden?

Det finns en fråga som kanske är ännu viktigare. De specifika områden som lyfts fram har en enorm spännvidd i kunskapsresultat, för låt oss vara ärliga: Vi har skolor där som presterar riktigt bra, och då menar jag inte bara att de har höga skolresultat utan framför allt att de har en fantastisk progression. Men vi har också skolor som verkligen inte klarar av det, och då blir min konkreta fråga: Ska alla dessa skolor marknadsföras på samma villkor? Om inte, hur väljer man ut de skolor som ska marknadsföras? Var går gränsen mellan vilka ska framhållas av staden och vilka som inte ska det?

Om man nu hade varit mån om att föräldrar ska kunna göra informerade val hade man kunnat hörsamma oss på den här sidan av salen när vi drev på för att elevers progression i skolan ska kunna mätas och följas tydligare. Detta tror jag att föräldrar bryr sig om på riktigt. De vill veta att deras barn får bästa möjliga förutsättningar.

Jag kan heller inte låta bli att notera att vi har ett skolborgarråd som gång på gång under mandatperioden har pratat om de ekonomiska förutsättningarna, som man anser har varit tuffa under denna period. Men nu finns det plötsligt pengar att marknadsföra skolor som underpresterar. Det är en väldigt märklig prioritering.

Anförande nr 5

T i n a K r a t z (V): Fru ordförande! Tack för interpellationen, Andréa, och för att du har noterat den satsning som vi nu gör i budgeten!

Jag som har jobbat länge i skolan är stolt över att vi nu äntligen har några skolor som törs gå ut och berätta att de finns, hur man gör för att få information om dem, vad de gör, hur det ser ut och vilka förutsättningar som finns i våra kommunala skolor. Vi visar på den effekt som de ger, och jag är väldigt stolt över de framgångar vi har.

Sedan vet jag likaväl som Andréa att det är svårt att jämföra olika skolor utifrån att förutsättningarna ser olika ut beroende på vilka elevgrupper man har, men vi har satsat stenhårt under hela den här mandatperioden på att säkerställa att vi inte gör nedskärningar. Ingen generell effektivisering har skett, så vi kan verkligen vara säkra på att vi fortsätter att utveckla våra skolor. Vi ska aldrig vara nöjda, utan vi ser att det finns möjligheter att bli ännu bättre och att ge våra elever, lärare och övrig skolpersonal bättre förutsättningar att verka.

Nu är det länge sedan mina barn gjorde skolval, men man får mängder av information från andra som också levererar utifrån skolpeng. Vi ger skolpeng till de privata, som lägger enorma mängder pengar på sin marknadsföring. Då behöver vi från det kommunala möta detta och berätta att vi har jättebra personal och människor som gör ett jättebra jobb i skolan. Jag tycker att det har varit väldigt konstigt att vi inte har sagt: Kom gärna och få mer information! Kom och besök våra skolor! Välkomna på öppet hus!

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

När man jobbar i skolan och ser all den reklam som kommer från alla andra undrar man: Tycker inte staden att vi gör ett bra jobb? Varför talar inte vi om vad vi gör och vilka förutsättningar vi har? Jag tycker att det ger en bra balans att tänka på det sättet. Det krävs för att möta den enorma marknadsföring som aktiebolagen kan prestera. Jag stöder Emilias svar på interpellationen.

Anförande nr 6

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Fru ordförande! Jag tänkte svara på frågan om varför de här områdena är utpekade. Man skulle kunna tro att det är bara för att det är de områden där vi har högst andel elever som inte går i kommunala skolor, vilket ju också är sant.

Jag tycker att det är intressant i sig att i de områden där många föräldrar själva är välutbildade och har stark koppling till vårt gemensamma samhälle väljer man i mycket högre utsträckning att ha barnen i den kommunala, närliggande skolan. Jag gissar att en av anledningarna till det är att man gör ett aktivt, informerat val som baseras på om det finns behöriga lärare, om det är hög lärartäthet och om man känner sig trygg med att barnen får en bra skolgång.

De delar av staden där väldigt många barn inte går i våra kommunala grundskolor är områden där både barn och föräldrar i stor utsträckning har tuffare livsvillkor. Många av föräldrarna där gör såklart, precis som Andréa Hedin sa, det aktiva valet att deras barn ska pendla in till andra områden för att få andra sociala sammanhang. Jag har full förståelse för att man som förälder gör ett sådant aktivt val.

Tyvärr vet vi också att en del föräldrar i våra ytterstadsområden gör ett aktivt val som inte ger barnen bättre förutsättningar i livet. De väljer alltså inte bort den närliggande skolan därför att det finns ett riktigt bra alternativ, utan de sätter sina barn i skolor som utifrån reklamkampanjerna uppfattas som bra men som faktiskt inte ger barnen den start i livet som de har rätt till.

När vi pratar med polisen om deras samarbete med våra skolor, inte minst i Järva, vittnar de starkt om att samverkan med de kommunala skolorna och socialtjänsten fungerar jättebra men att det finns alltför många fristående skolor som inte vill vara en aktiv part i samverkansarbetet. Förutom att våra elever inte får den utbildning som de har rätt till och behöver riskerar de alltså också att inte fångas upp av samhällets skyddsnät, som ska skydda dem från att dras in i grov organiserad brottslighet och gängkriminalitet.

Det är därför extra viktigt i dessa områden att så många barn som möjligt finns kvar i våra gemensamma skolor och kan vara en del av det breda förebyggande arbete som staden gör tillsammans med polisen, som vi ser ger effekt.

Anförande nr 7

Borgarrådet H e d i n (M): Det är väldigt spännande att höra Socialdemokraterna och Vänsterpartiet i den här debatten. Om man nu hade varit så mån om att det ska vara

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

naturligt att gå från förskolan till den närliggande skolan hade man ju till exempel inte behövt ta bort de besök som förskolor gör med de äldsta barnen i skolan. De barn som vill besöka den skola de ska börja i nekas ju det nu för tiden. Kopplingen har alltså blivit svagare.

Låt mig skjuta in ett helt annat perspektiv på frågan varför man flyttar sina barn. Tänk om det inte beror på den där flajern som hamnar i brevlådan? Tänk om det finns en korrelation så att de skolor som har lägst resultat i vår stad är de skolor som har lägst andel som väljer. Det skulle ju faktiskt kunna vara ett aktivt val av föräldrarna. De kanske inte vill att deras barn ska gå över en öppen drogscen och därför väljer att låta barnen pendla långa sträckor. Det kanske inte beror på att de fick den där flajern. Det skulle kunna vara så, och då borde man ju i stället jobba med trygghetsfrågor och med att höja kunskapsresultaten.

Jag noterar att ingen svarar på min fråga. Är det de skolor som har lägst resultat som man ska marknadsföra? Tina nickar. Okej, men det borde ju rimligen vara de som har högst resultat i ett område som vi vill lyfta fram.

När det kommer till samverkansfrågor hade det ju inte blivit så som Emilia Bjuggren sa om den politiska majoriteten i Stadshuset hade jobbat mer likvärdigt oavsett om barnen går i fristående eller kommunal verksamhet och om man hade sett alla barn som Stockholmsbarn. Polisen kan ju besöka både kommunala och fristående skolor, och socialtjänsten kan ju jobba lika aktivt med både kommunala och fristående verksamheter i förskola och skola, om man på riktigt vill jämna ut skillnaderna. Men man väljer ju att inte göra det.

Kom inte och skyll på att det handlar om att någon friskola har skickat en enskild flajer, utan det handlar om att föräldrar verkligen vill sina barns bästa. Det är därför det fria skolvalet är så otroligt viktigt. Om man vill göra det lättare kan man mäta progression. Det blir mer jämförbart över tid om man mäter hur skolor levererar och underlättar det.

Anförande nr 8

Borgarrådet Bjuggren (S): Jag upplever att jag svarade på frågan om vad reklamen eller informationen ska handla om, nämligen vad man får om man väljer våra kommunala skolor. Samarbetet mellan förskola och grundskola ska också stärkas.

Det stämmer att många av Stockholms stads grundskolor inte har vågat marknadsföra sig gentemot förskolorna i närområdet därför att de har uppfattat att det skulle vara en kritik av det fria skolvalet. Mitt svar är det motsatta. Så länge vi har ett fritt skolval är det självklart att även våra kommunala grundskolor ska informera om sin verksamhet, om sina styrkor och om vad man får i den kommunala grundskolan.

Jag måste också bemöta frågan om att polisen eller socialtjänsten inte skulle vilja samarbeta med fristående skolor. Det är inte sant. Jag kan verkligen rekommendera en fördjupning i den frågan. Jag tycker att det är upprörande att få höra att polisen helt enkelt motarbetas när den aktivt jobbar för att få komma in på fristående skolor i vår

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

stad. Det är klart att det är ett stort problem som drabbar barnen i staden. Det är inte ett val som staden har gjort, utan det är ett val som en del fristående skolor gjort själva.

Med detta sagt tycker jag att det har varit en klargörande debatt. Vi har inte haft en debatt om det fria skolvalets vara eller icke vara, men en sak är väldigt tydlig: Så länge vi har ett fritt skolval med fria valmöjligheter tycker vi att också kommunala grundskolor ska informera föräldrar så att de kan göra ett aktivt val. Men det jag hör från Moderaterna är att de tycker att vi ska vara tysta som möjligt och släppa en så stor andel av barnen som möjligt till andra huvudmän. Det tror jag vore synd för de barnen, och det vore synd för stadens utveckling.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

*§ 2 Interpellation av Svante Linusson (C) till trafikborgarrådet Lars Strömgren (MP)
om att förbjuda bensindrivna fordon i cykelbanorna*

Anförande nr 9

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 10

S v a n t e L i n u s s o n (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Tänk dig att du går på Hornsgatan en tidig morgon. Du är på väg till jobbet, och plötsligt susar en moped förbi på cykelbanan bredvid dig. Du sveps in i ett gråaktigt avgasmoln. Du går vidare, men i lungorna har du just fått en dos av bensen, butadien och diverse finfördelade partiklar – ämnen som Världsorganisationen klassar som cancerframkallande. Det här är vardag i Stockholm år 2026.

Tvåtaktsmotorn är teknik från förra seklet. Det fungerar genom att smörjolja blandas med bensen och går rakt ut genom avgasröret, delvis oförbränd. En enda sådan gammal tvåtaktsmoped kan släppa ut lika mycket kolväten och partiklar som massor av moderna bilar, och eftersom mopederna kör nära människor på cykelbanor, vid uteserveringar och vid skolor blir exponeringen mycket mer direkt än från en bil ute på motorvägen.

Varför har då problemet blivit större de senaste åren? En stor orsak är de allt fler billiga tvåtaktsmopeder som vi ser. En del av borgarrådets svar är också att utsläppen beror på matbud som kör mopeder. Han påpekar vidare att det generellt sett är en utsatt grupp människor med små ekonomiska marginaler. Det är verkligen ofta sant, men trafikborgarrådet tycker att det är viktigt att ha med sig detta i diskussionen om frågan. Han får gärna förklara vad han menar med det. Avgaserna är ju precis lika hälsofarliga oavsett om de släpps ut av en fattig eller en rik person.

Mopeder som är miljöbovar måste vi få bort. Genom att ställa krav kan vi få bort oseriösa aktörer som pressar priserna genom att skapa externa kostnader genom miljöfarliga utsläpp. Det är en grundbult i miljöpolitiken, åtminstone för oss i Centerpartiet.

Stockholm har redan visat mycket ledarskap i miljöfrågor och var tidig med trängselskatt och miljözoner. Vi har EU:s skärpta luftkvalitetskrav framför oss, men det är tveksamt om vi kommer att nå dem med dagens åtgärder. Jag håller med trafikborgarrådet om att det är regeringen bär det största ansvaret här, och jag återkommer i mitt nästa anförande om problemen med regeringens passivitet.

Jag undrar dock varför ni i majoriteten inte kan tänka er åtgärder här och nu, till exempel förbud mot alla sorters mopeder på vissa cykelbanor i staden. Ni är ju pigga på dubbdäcksförbud på vissa gator för att upprätthålla miljökvalitetsnormen, och då tycker jag att det vore konstigt att inte på samma sätt förbjuda mopeder på cykelbanorna på vissa selektivt utvalda gator.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Jag blir lite orolig över trafikborgarrådets svar, och jag undrar om denna passivitet kommer sig av att Miljöpartiet tycker synd om dem som släpper ut avgaserna. Stockholmarna förtjänar bättre luft att andas.

Anförande nr 11

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande, fullmäktige! Tack, interpellanten, för frågan! Jag delar problembilden. Cyklister ska inte behöva cykla bland avgaser från fossildrivna mopeder. Mopedförarna själva utsätts dessutom för sina egna utsläpp.

Dock skapar interpellantens parti, Centerpartiet, en tydlig motsägelse här. Ni interpellerar om förbud mot fossila mopeder på cykelbanor samtidigt som ni kräver tillfälligt sänkt skatt på bensin och diesel för att göra fossila drivmedel billigare. Hur rimmar detta med er oro för luftkvaliteten och barnens hälsa? Det gör det ju bara billigare att köra fossildrivna mopeder, bilar och lastbilar, och det får direkt effekt på luftkvaliteten i Stockholm.

När det gäller det juridiska kan inte en kommun, enligt dagens lagstiftning, ensam förbjuda endast fossildrivna mopeder på cykelbanor. Vi kan bara förbjuda alla mopeder klass 2, vare sig de går på el eller bensin, med tilläggsskyltar på specifika banor. Problemet med att förbjuda alla mopeder på våra cykelbanor är att även de som har skaffat en starkare elcykel eller en elmoped straffas. Målet för vårt arbete med den här frågan är ju att få till en omställning av fordonen.

Jag tycker att det är relevant att ha med perspektivet att det handlar om en grupp som vi vet har små marginaler. Det är inte den enda faktorn i diskussionen, men vi tycker ändå att det är viktigt att ha med sig att de som jobbar med det här har små marginaler. Vi vill gärna skapa regler och förbättringar som inte nödvändigtvis slår mot en utsatt grupp.

Sedan kan man ha ett större samtal om den här företeelsen i staden och hur företagen tar sitt ansvar. Vi har träffat dem och uttryckt vårt stora missnöje. Än så länge har vi ändå gjort bedömningen att vi inte ska gå vidare med alternativet att förbjuda mopeder på alla våra cykelbanor just därför att det skulle slå undan benen för omställningen. Vi vill ju att de, i bästa fall, ska ställa om till fordon som inte släpper ut farliga ämnen.

Anförande nr 12

S v a n t e L i n u s s o n (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Jag kan lugna trafikborgarrådet med att priserna för bensin och diesel har gått upp avsevärt de senaste månaderna.

Du säger i ditt svar, Lars, att du har uppvaktat regeringen. Det är bra. Det finns verkligen frågor där politiken inte vet vad som behöver göras, men det finns också frågor där politiken vet precis vad som behöver göras men ändå inte gör det. Tvåtaktsmopederna hör till den andra kategorin.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

I årtal har forskare, läkare och miljöorganisationer pekat på samma sak: En gammal tvåtaktsmoped släpper ut kolväten och partiklar långt över alla gränsvärden. I städerna blir de en del av luften vi andas. De här utsläppen är cancerframkallande och drabbar barn, äldre och astmatiker hårdast. Problemet växer för varje år, men vad har regeringen gjort? Ingenting. Även i den här frågan sviker tyvärr ansvariga ministrar kampen för en bättre miljö.

För att vara konkret: Det här handlar inte om åsikter. Vi har haft miljözoner i Sverige i 30 år, och sedan 2018 finns även privatbilar i klass 2 och klass 3. Att utelämma mopeder är ett aktivt val som lämnar särskilt oss i Stockholm, Göteborg och Malmö maktlösa när vi vill agera. Det handlar om trafikförordningen. Stora delar av de ändringar som behövs skulle regeringen kunna göra själv. Det krävs inte ens ett riksdagsbeslut, utan det krävs bara vilja och ett pennstreck från regeringen. Detta pennstreck väntar vi på.

Regeringen borde också ha skärpt kontrollen av trimmade och manipulerade mopeder, för i många fall släpper de ut mycket mer än andra. Men vi får ständigt höra från polisen och Transportstyrelsen att resurser för detta saknas och att sanktionerna är för svaga. Därför händer ingenting.

Regeringen borde också ha drivit på i EU för ett utfasningsdatum för nya tvåtaktsmotorer. Det har många andra länder gjort, men Sverige har tyvärr varit påfallande tyst. Framför allt borde regeringen ha lyssnat på oss i kommunerna. Det här är för mig som centerpartist ett typexempel på när förutsättningarna i landet är olika och kommunerna måste få större makt och verktyg att agera.

Svaret från regeringen är tyvärr oftast detsamma, om än vänligt: Frågan bereds. Men nu har den beretts sedan 2018, tyvärr, och under tiden fortsätter Stockholms barn att andas in luft som överskrider Världshälsoorganisationens riktvärden. Passivitet är också ett politiskt beslut som blir en kostnad som läggs på stockholmarna.

Jag uppskattar att du som trafikborgarråd skriver att du nu har kontaktat infrastrukturminister Andreas Carlson, men varför har du inte gjort det tidigare, före min interpellation? Och finns det några som helst nya tecken på att du kommer att få svar?

Anförande nr 13

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Som jag sa i mitt tidigare anförande är det ett stort problem att de här ämnena släpps ut på cykelbanorna, men givet hur lagen ser ut i dag är det inte tillåtet för oss att förbjuda fossildrivna mopeder där. Det behövs påtryckningar på regeringen så att det sker en förändring.

Min företrädare Daniel Helldén föreslog att miljözon klass 3 skulle utvidgas till att även inkludera mopeder. Han har skrivit motioner om att detta borde göras. Jag hörde av mig till infrastrukturminister Andreas Carlson på tidigt stadium, innan interpellationen skrevs. Jag fick bekräftat att det togs emot och att de skulle återkomma

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

med förslag på tid. Jag har hört av mig igen, men han är väl upptagen med att stoppa järnvägsutbyggnader och fokusera på motorvägsprojekt.

Det jag ville ta upp med infrastrukturministern och som jag har lyft upp i mejl till honom är behovet av zoner eller särskilda klassningar av fossildrivna mopeder. Jag har som sagt fått bekräftat att de har tagit emot det, och nu väntar jag på förslag om ett möte.

Det är det tryck vi kan sätta på regeringen som kommer att göra att vi får träffsäkra verktyg, inte tillfälliga lösningar. Vi trycker på för omställningen, och man ska kunna fortsätta med verksamheten, men på ett sätt som inte förpestar luften för cyklister och gående runt om i Stockholm.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

§ 3 Interpellation av Andréa Hedin (M) till äldre- och kulturborgarrådet Torun Boucher (V) angående alkoholservering för äldre

Anförande nr 14

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 15

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Det var valborgsmässoafton i förra veckan. Jag hoppas att ni hade det riktigt trevligt. Kanske tog ni ett glas vin eller en öl eller flera under dagen. Om man är frisk och myndig bör man ju kunna göra det, tycker vi i Moderaterna. Men där finns fortfarande vissa skillnader här i salen.

Äldreborgarrådet säger att man inte slutar att vara vuxen när man fyllt 65. Det är fina ord, men ord kräver också handling. När den rödgröna majoritetens politik i praktiken leder till att seniorer inte kan ses och ta ett glas vin till maten på valborg är det förmynderi.

Äldreborgarrådet skriver i sitt svar till mig att jag är alltför kritisk när jag påstår att man inte har tagit tag i frågan, men då blir motfrågan: Tycker man på allvar att man har löst situationen? Kunde seniorerna på Nytorgsträffen ta ett glas vin på valborgsmässoafton i torsdags? Nej, det kunde de inte; det var torrlagt. Kunde seniorerna på Hornstulls servicehus ta ett glas vin i lokalerna på sitt eget boende i torsdags? Nej, det kunde de inte. Får Georg, Åke och deras vänner dricka sin likör till kaffet till torsdagslunchen på seniorboendet Väduren? Nej, det får de inte, utan då får de gå upp till sina egna rum.

Det är ovärdigt att stå och säga att man har agerat i frågan och att man med all kraft har försökt lösa situationen när det som möter friska, myndiga seniorer är just förmynderi. Det är ingen som vill höra en gång till från äldreborgarrådet att man ska få äta godis och dricka alkohol hur mycket man vill och när man vill, när det bara börjar bli en väldigt trött talepunkt och det man i stället möts av som senior är regleringar av både mat och alkohol.

Äldreborgarrådets förslag till lösning i interpellationssvaret är att jag ska kontakta regeringen. Ja, det hade jag ju naturligtvis gjort om vi hade styrt i den här staden och om jag först hade uttömt alla andra möjligheter till lösning. Men det är ju staden som ger tillstånd till sig själv.

Har man gett tillståndsenheten i uppdrag att hitta en lösning? Nej. Har man gjort förenklingar? Nej, man har skickat en guide till stadsdelarna. Har man sänkt avgiften för stadsdelarna? Nej. Har någon stadsdel fått permanent tillstånd? Nej. Frågan är: Är äldreborgarrådet nöjd med den här hanteringen?

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 16

Borgarrådet B o u c h e r (V): Tack för ordet! Tack för interpellationen, Andréa! Eftersom du gick ut rätt hårt tänker jag svara rätt hårt: Jag tycker att det här börjar bli lite tjatigt.

Jag vill börja med att säga att det har uppstått ganska många missförstånd, delvis på grund av Moderaternas alla utspel i den här frågan. Det är absolut tillåtet att dricka alkohol på alla äldreboenden och seniorboenden. När det gäller biståndsbedömda äldreboenden finns det till och med ett undantag inskrivet i lag, det vill säga att det är fullt möjligt att till exempel arrangera en fredagspub på äldreboenden.

Jag är inte ute på vartenda äldreboende och kollar upp vad de gör i praktiken, då vi har ett sextiotal äldreboenden i Stockholm, men det är fullt tillåtet att dricka alkohol. Det får de äldre naturligtvis göra hur mycket de vill i sina egna lägenheter och även i de gemensamhetslokaler som ingår i seniorboendet, fullständigt.

Micasas seniorboenden är allmännyttiga bostäder, ej biståndsbedömda, och de har gemensamhetslokaler som ingår i boendet. Min mamma, som är 91 år gammal, bor i ett annat allmännyttigt boende som också har en gemensamhetslokal. Hon får också dricka alkohol, precis som alla de andra åldringarna på boendet. Men när stadsdelsförvaltningen hyr en del av boendet för att anordna offentlig verksamhet faller det utanför boendets alkoholtillstånd och möjligheter.

Det finns ett trivselråd på alla boenden, och Micasa har också boendevärdar. Det finns alltså ganska stora möjligheter att arrangera egna event, vilket man också ofta gör på många seniorboenden, även på Väduren i julas. Vädurens utmaning är att det är en väldigt liten lokal, som påpekats tidigare.

Stadsdelsförvaltningen har bara i uppdrag att anordna aktiviteter som är offentliga och öppna för allmänheten. Det gäller till exempel Nytorgsgården, där vi också har varit tillsammans och där man sökte tillfälligt alkoholtillstånd. Jag har träffat dem och haft en diskussion, och de började då att anordna egna träffar på torsdagar, som inte organiserades av stadsdelsförvaltningen. Då hade de med konjak eller vad det nu var. Sedan valde de att sluta med det, och nu är det offentligt igen.

Anförande nr 17

Å k e N o r d s t r ö m (SD): Ordförande, ledamöter! Jag har läst interpellationen och svaret. När jag såg ämnet kom jag att tänka på något som jag hörde för många år sedan, nämligen att man hade börjat servera nubbe på äldreboenden i Köpenhamn. Det fick ett mycket positivt genomslag på det sättet att folk kände sig bättre.

Det som framför allt var noterbart var att konsumtionen av mediciner sjönk på ett tydligt sätt. Jag vill egentligen bara stoppa in det lilla argumentet att det kanske också kan leda till att konsumtionen av olika mediciner sjunker lite grann.

Nu inser jag också att det är en lagfråga och att man måste peta på olika lagparagrafer. Eftersom jag tillhör äldrenämnden är det mitt uppdrag att försöka vara så samordnad

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

som möjligt med äldreborgarrådet. Jag vill också gärna framhålla att vi i äldre nämnden upplever att det är en väldigt lugn nämnd och att vi i alla olika partier drar åt samma håll. Detta tycker vi alla är väldigt trevligt, och för det vill vi tacka både ordföranden och äldreborgarrådet.

Anförande nr 18

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Att Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet är samordnade i den här frågan vet vi sedan i vintras, då vi röstade om den här frågan och ni samlat röstade nej till att försöka lösa den. Det beklagar jag verkligen.

Jag beklagar också att vi har ett äldreborgarråd som tycker att Bosse, Margareta, Åke och Georg är tjugiga. De har en helt annan känsla och uppfattning. De upplever att de kämpar för sina rättigheter. Margareta började när hon var 95. Nu har hon flyttat in på ett boende, och när jag pratade med henne sa hon att hon är otroligt ledsen över att hon inte hann lösa den här situationen i staden. Att bli bemött på det sättet och få höra att det börjar bli tjugigt tycker jag är väldigt förminskande av stadens seniorer.

Den stora skillnaden här är att vi inte tycker att seniorer ska sitta på sitt rum och dricka i ensamhet. Vi har en helt annan syn på våra träffpunkter. Vi tycker att de finns till för att sätta guldkant på seniorers vardag. Det är där man ska mötas. När man flyttat in på ett vård- och omsorgsboende orkar man ofta inte bjuda hem personer, och man orkar inte gå ut på restaurang. Att då få till svar att man ska ordna egna event – är inte det rätt mycket begärt av någon som är 80, 85 eller 90 år?

Att de seniora träffpunkterna flyttar in på våra vård- och omsorgsboenden är i grunden en fin och bra tanke. Tanken har ju varit att de som bor på boenden ska kunna möta seniorer som ännu inte flyttat in, men när man nu belägger träffpunkterna med alkoholförbud blir det ju en påverkan även på vård- och omsorgsboendena.

En sak som hänt sedan vi stod här senast och debatterade den här frågan är att man har bemödat sig att sätta upp en massa lappar på Vasaträffen som går rakt emot det medborgarförslag som inkommit om att någon typ av serveringstillstånd skulle kunna ges. När det gäller att säga nej och sätta upp förbudslappar går det väldigt snabbt i den här staden, men tillståndsenheten har fortfarande inte fått i uppdrag att titta på ett möjliggörande. Då maler byråkratins kvarnar otroligt långsamt, med den S-ledda majoriteten.

Anförande nr 19

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Tack, Andréa Hedin, för din fantastiska förmåga att omtolka det jag säger!

Jag beklagar att oppositionsborgarrådet börjar bli lite tjugi i den här frågan och dessutom sprider en falsk bild och oroar äldre i den här staden. Återigen: På ganska många äldreboenden och även servicehus anordnas ofta fredagspubar. Det sker kontinuerligt, och där serveras bland annat nubble. Det finns alltså redan. Lagstiftning här är tydlig.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

När det gäller seniorboenden har de flesta tillgång till mötesplatser inom ramen för boendena, och de har en typ av trivselråd. De ska också få stöd av Micasas boendevärdar när de vill anordna aktiviteter. Jag har varit på sådana träffar där boendevärdarna har varit involverade.

När det gäller Väduren var jag där och pratade med dem ganska länge, och då kom vi fram till kompromissen att de boende själva får anordna sina träffar på torsdagar, trots att det är stadsdelsförvaltningen som hyr gemensamhetslokalen. Sedan tyckte de mycket riktigt att det blev lite för besvärligt, och då återgick det till att bli offentligt.

Frågan är om det verkligen är meningen att den enda vettiga träffpunkten i detta ganska lilla och trånga seniorboende ska upptas av stadsdelsförvaltningens träffpunkt, men om stadsdelsförvaltningen drar sig ur träffpunkten och slutar anordna offentliga aktiviteter blir det inga andra aktiviteter heller. Det är alltså en ganska komplex fråga.

Om ett bibliotek till exempel anordnar en författarträff för 55-åringar eller 25-åringar får man inte dricka vin där heller. När staden anordnar offentlig verksamhet i lokaler som är öppna för alla som bor i staden kan man inte ha en fullständigt fri alkoholkonsumtion i lokalerna, på samma sätt som man inte kan ha det på bibliotek.

Jag har lite svårt att begripa varför ni inte riktigt förstår det här. Det enda ställe där jag själv tycker att det blir komplext är Väduren, därför att det är ett ganska trångt, gammalt och ombyggt hus där det inte finns tillfredsställande möteslokaler.

Anförande nr 20

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Med all respekt för att äldreborgarrådet också är kulturborgarråd: Att jämföra seniorträffar på vård- och omsorgsboenden med bibliotek säger ju något om hur lite man har försökt lösa situationen.

Det ska ju vara trygga träffpunkter som sätter guldkant på de äldres vardag. Man har fått ta ett glas vin eller en öl där i alla år. Går det att lösa? Ja, det är klart att det går. Senast i julas stod jag och äldreborgarrådet tillsammans på Nytorgräffen när seniorerna fick ta ett glas vin. Problemet här är bara att äldreborgarrådet har bestämt vilka dagar i veckan man anser att seniorer ska få dricka. På Hornstulls servicehus är det bara på fredagar. Vad tråkigt att valborgsmässoafton i år var på en torsdag! Vad tråkigt att en högtid inte infaller på de dagar då äldreborgarrådet och de andra i den S-ledda majoriteten anser att det är rätt att dricka alkohol!

Det här handlar i grunden om äldres självbestämmande. Det är personer som har jobbat, slitit, betalat skatt och byggt den här staden och som jag vill ska ha en ålderdom att se fram emot. De ska inte tvingas bli eventplanerare på ålderns höst, utan de ska tryggt kunna gå till en seniorträffpunkt och ta det där glaset vin med sina vänner. Om träffpunkten ligger i ett vård- och omsorgsboende, därför att vi i den här salen strategiskt har valt att det ska vara så, ska de kunna ta hissen ned och göra samma sak.

Om man hade velat det i den här staden hade man kunnat förenkla processen. Nu säger man: Ja, men det är upp till stadsdelarna att söka tillstånd. Det innebär att om de äldre

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

vill ha den där fredagsdrinken eller det där glaset vin på fredagen ska de söka tillstånd vid 52 enskilda tillfällen i den här staden, som har elva olika stadsdelar och 60 olika träffpunkter eller vad äldreborgarrådet nu sa. Och det ska de betala för.

Vad är det för administrativ och ekonomisk koloss som äldreborgarrådet dumpar i knät på stadsdelarna? Det är ju ett fullständigt ohållbart system. Och om valborg eller jul eller någon annan högtid inte infaller på en fredag ska det sökas tillstånd för det också, därför att man i den här salen anser sig veta bäst hur seniorer ska leva på ålderns höst. Tack, men nej tack!

Anförande nr 21

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Tack, Andréa Hedin, för denna enormt envisa förmåga att missförstå vad jag säger och omtolka det till något som låter skarpt!

Bara själva idén att jag skulle gå runt och tala om att man bara får ha pub på fredagar är fullständigt absurd. Äldreboenden och servicehus får ha vad de vill. De flesta servicehus och äldreboenden som jag känner till anordnar midsommarfirande, valborgsfirande och så vidare. Jag har besökt flera av dem, och de bestämmer själva när de vill ha alkohol. Jag går inte ut och talar om vilka veckodagar det ska ske.

Det är ett sextiotial äldreboenden vi har i staden, varav hälften är privata, inte sextio träffpunkter. Jag har inte den exakta numerären för träffpunkter.

Vi kan dra en annan parallell, eller två andra paralleller. Min mamma bor i en allmännyttig bostad. Där bor folk i alla möjliga åldrar, i samma stadsdelsförvaltning som Väduren. Om stadsdelsförvaltningen går in och anordnar ett arrangemang i hennes gemensamhetslokal kommer inte de heller att få servera alkohol där.

Om ett kafé vill ansöka om alkoholtillstånd får de göra på samma sätt, det vill säga söka ett särskilt tillstånd för ett särskilt tillfälle. Annars kommer de att behöva uppfylla en mängd andra krav. Det här har med alkohollagstiftningen att göra. Som äldreborgarråd kommer jag aldrig att gå ut och uppmana stadsdelarna att bryta mot alkohollagstiftningen. Nej, det kommer inte att hända. Den typen av aktivist är jag inte. Det är tråkigt men sant.

Ja, vi har utmaningar när det gäller seniorträffar, alltså de träffpunkter som stadsdelarna ansvarar för. Det är byråkratiskt krångligt att anordna dem. Det har med alkohollagstiftningen att göra, och därför har vi också gett en tydlig manual till stadsdelarna som visar hur de ska bete sig i frågan.

Återigen: På alla biståndsbedömda äldreboenden i den här staden får man dricka alkohol, även inom gemensamhetsområdena. Det anordnas dessutom pubar och högtidsstunder. Många dricker till och med vin till lunchen på äldreboendena. De gör det inte själva på sina rum, utan de gör det i sin gemensamma matsal. Men på en offentlig plats som är öppen för allmänheten behöver man söka ett enstaka alkoholtillstånd.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

§ 7 Frågestund

Fråga nr 1. De nya bastureglerna

Anförande nr 22

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Min fråga kan tyckas handla om något som är begränsat och enkelt. Men det jag i grunden blir fascinerad över är att vi inte ens kan komma överens i den här salen om att vi borde lösa problem i stället för att skapa nya. Jag tycker därför att detta är en principiell fråga.

Det har i över ett år inte gått att få okej för att bygga nya bastur i Stockholm med hänsyn till en utredning som det rödgröna styret har hållit på med. Förväntningarna var därför stora. Lars Strömgren kallade sig för bastuborgarråd och badborgarråd i medierna, så det var nog många som trodde på att det skulle bli bättre förutsättningar för bastur. Men nu blir det svårare, och därav min fråga.

Berätta vad du, Lars Strömgren, har löst för problem med de här nya reglerna! Det är uppenbart att det är otydligt vad som gäller. Har det gjorts någon konsekvensanalys? Har ni kollat på risken för nedstängningar för de älskade och populära bastuföreningar som finns redan i dag? Har det ens varit en del av beslutsunderlaget? Det har vi inte sett i trafiknämnden.

Anförande nr 23

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Tack för frågan, Dennis Wedin! Det är en princip som vi jobbar efter att Stockholms offentliga mark ska vara offentlig och vara till för alla stockholmare. Det är därför de riktlinjer som vi har slår fast att allmänhetens tillgång till framtida anläggningar ska säkras. När bastur etableras i stadens allra mest centrala lägen eller vid allmänna badplatser vill vi att de ska vara fullt tillgängliga för allmänheten. Det beror på att vi ser ett stort intresse för bastubad, och vi vill säkerställa att bastubad är en upplevelse för alla och inte bara för en liten krets som får ta del av privata eller slutna anläggningar.

Det arbete som har pågått med att få till bastur har inneburit en omvärldsanalys. Vi har tittat på hur andra städer, bland annat Oslo, gör med det här. I Oslo började man med att låta ideella föreningar sätta ut bastur som krävde medlemskap. Nu har man dock ändrat detta. Man insåg att det ska vara möjligt för ideella föreningar att driva bastur, och det ska vara möjligt att ha medlemskap. Om någon vill basta mycket, till exempel, kan han eller hon lösa medlemskap och ha en biljett som gör att det går att basta varje dag för den som vill. Men det ska inte vara omöjligt att basta för någon som antingen är tillrest eller som inte har turen att få ett medlemskap.

Vi ser att basturna är populära. Vi tror också att i ju högre grad bastur blir allmänhetens tillgång, desto fler anläggningar kommer att ställas ut. Vi har redan en kö av aktörer som vill ställa ut bastur. Arbetet som har pågått har gått ut på att få hela staden att

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

förstå värdet av och förutsättningarna för bastur. Vi har tagit fram riktlinjer som gör att det blir långsiktigt och förutsebart för aktörer och tillgängligt för alla.

Anförande nr 24

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag frågar efter konsekvensanalys för dem som i dag driver bustuföreningar i Stockholm, och svaret jag får från borgarrådet handlar om hänvisningar till Oslo.

Besluten har helt uppenbart fattats över huvudet på de eldsjälar som i dag driver bustuföreningar, som är så populära. Ni har samlat ett gäng förvaltningar som har hittat på nya problem och krångliga regler som är helt verklighetsfrånvända. Det är bara att kolla på förslaget. Nu säger ni helt plötsligt att man inte ens ska kunna ha vedeldade bastur till förmån för elaggregat. Man ska inte kunna ta ut avgift för medlemskap. Detta utplånar den möjlighet som de fungerande verksamheterna har i dag.

Det är dessutom oklart med den infasning på två år som ni pratade om på trafiknämndens senaste möte. Trafikkontoret säger något annat. Socialdemokraterna lokalt på Södermalm, exempelvis, säger också något annat. Nej, det här ska inte gälla, säger de. Ni vet inte vad det är för beslut ni har fattat i majoriteten.

Är du beredd att backa och ändra beslutet, Lars Strömgren, om det leder till en stor oro, vilket det uppenbarligen gör redan nu?

Anförande nr 25

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Borgarrådet Wedin var väl ändå med på trafiknämnden senast, när vi fattade beslut om det här och förtydligade att reglerna gäller för kommande bastur. Vi ändrar inte reglerna för de befintliga, delvis för att vi vet att verksamheterna har befintliga avtal med exempelvis stadsdelar. Vi vill ju att befintliga anläggningar ska kunna finnas kvar. Men eftersom det finns ett stort intresse för att etablera bastur vill vi göra reglerna enklare och mer förutsebara så att man som aktör kan gå snabbare från idé till genomförande.

Vi kommer att utvärdera förutsättningarna för att implementera riktlinjerna, men vi säger – och vi påminde om och förtydligade detta på själva sammanträdet – att det här inte gäller för befintliga anläggningar. Men det är också så att vissa av de anläggningar som drivs som ideella föreningar har väldigt många tomma tider eftersom det ibland är alltför få som kan nyttja bastun.

Anförande nr 26

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Det var en längre diskussion i trafiknämnden om detta. För att belysa just det otydliga: Trafikkontoret säger en sak, vilket de också har sagt i medierna, nämligen att detta inte ska gälla befintliga bastur. Däremot står det i beslutsärendet att när det kommer till nya arrendavtal ska de nya riktlinjerna gälla för dem som finns i dag. Det ni säger i ert särskilda uttalande är att detta fasas in och på två års sikt kommer att gälla sådana som ska omförhandla sina avtal.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Var tydlig med vad som gäller! Det finns människor i dag som är väldigt oroliga. Den här typen av regler tränger undan det folkliv och de eldsjälar som ni säger er värna. Det här kommer att lägga en våt filt över en hel bastubransch som just nu sitter och vill få fram nya bastur. Nu kommer det i stället att bli färre.

Beslutet borde hävas, för det här är ett byråkratiskt inåtperspektiv. Vilket Stockholm vill vi egentligen bygga? Är detta till för invånarna eller för stadens egna tjänstemän, som ska ha inåtvända processer? Ni är inte verklighetsförankrade i det här beslutet, och det behöver hävas.

Anförande nr 27

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Riktlinjerna föreskriver att existerande aktörers avtal ska ses över när de förnyas. Om förutsättningar finns kan även de nya riktlinjerna introduceras. Det finns vissa aktörer som ser fram emot detta och tycker att det är bra och som redan nu har etablerat sig utifrån de här riktlinjerna eftersom de menar att det är helt naturligt att basturna är öppna för allmänheten.

Men majoriteten är tydlig, och vi har förtydligat det som står i kontorets underlag. Det har alltid varit så att detta inte rör existerande aktörer. Det här är till för att förtydliga för alla dem som står i kö för att få etablera bastur och som inte har förstått hur det funkar med bygglov och arrende. De vill veta vem de ska prata med i staden. Detta är både ett arbete för att få hela staden att jobba för det här och ett arbete för att möjliggöra alla dessa bastur. Och de kommer nu, nästan som svampar ur jorden! Det kommer att invigas flera under de kommande månaderna. Det är tydligt att vi får fler bastur.

Fråga nr 2. Kommer borgarrådet att se till att arbetstunnlarna i Nya Östbergatunneln inrättas som skyddade utrymmen?

Anförande nr 28

S e r g e j S a l n i k o v (SD): Tack så mycket för ordet, och tack, Åsa, för att du kunde ta emot frågan! Vi har ju den nya Östbergatunneln, som i sin tur har två arbetstunnlar i Hammarbyskogen, och Finnboda som använts under byggtiden och sedan för underhåll.

Sverigedemokraterna har bland annat genom en motion uppmärksammat problematiken med brist på skyddsrum samt var de kan skapas. Flera remissinstanser, bland andra stadsbyggnadsnämnden och även Stockholm Vatten och Avfall, är positiva till att flera av dessa tunnlar kan anpassas till skyddade utrymmen. De konstaterar samtidigt att beslut i frågan är statens ansvar och att man bör vänta med en utredning tills den nya lagen kickar igång, vilket är den 1 juni 2026, det vill säga om 25 dagar.

Min fråga till dig, Åsa, är: Kommer arbetstunnlarna i nya Östbergatunneln att inrättas som skyddade utrymmen, och i så fall när?

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 29

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande! Tack, Sergej Salnikov, för en mycket viktig fråga som handlar om stockholmarnas och svenskarnas säkerhet! Vi har ju ett allt tuffare säkerhetsläge globalt, och vi har här i staden jobbat aktivt just kring att utreda hur vår krigsorganisation ska fungera och så vidare. Det är definitivt andra tider nu än för ett decennium sedan.

Det finns uppemot 2 000 skyddsrum i staden som vi själva har ansvar för, och sedan finns det också skyddsrum som andra fastighetsägare har. Nu har utredningen kommit, och tanken är att Myndigheten för civilt försvar ska titta på krav. Vad ska gälla för de här skyddsrummen och de skyddade utrymmena, som inte riktigt är samma sak som skyddsrum? Vad är det vi ska förhålla oss till i Stockholms stad?

Tanken är att vi behöver avvakta och se vilka specifikationer man kommer med och att utifrån det, såklart, göra en inventering av vilka utrymmen som kan bli aktuella. Där tänker jag att det finns väldigt många olika utrymmen som jag tror att vi behöver beakta. Vi ska nog också luta oss lite mot staten i den vägledning som de gör. Vi är inte riktigt framme där, och vi har inte riktigt den kravbild från staten klar ännu. Det här är en jätteviktig fråga, och det finns också en väldigt viktig fråga kring finansieringen. Här måste också staten vara med och ta ett ansvar för svenskarnas säkerhet, så det passar jag också på att skicka med.

När det gäller de specifika tunnlar är arbetstunneln i Hammarbyskogen redan ifyllt. Arbetstunneln nere i Östbergatunneln är enligt Stockholm Vatten och Avfall inte lämplig att användas som skyddsrum. Jag kan återkomma till det i nästa runda, för nu är min talartid slut.

Anförande nr 30

S e r g e j S a l n i k o v (SD): Det är precis som du säger; problem nummer två är att den ena tunneln redan är helt nedgrävd och igentäppt. Jag tycker att det är väldigt anmärkningsvärt att det har blivit så trots att vi skrev motionen för ungefär ett år sedan här i kommunfullmäktige, och trots att vi skrev en skrivelse i Skarpnäcks stadsdelsnämnd, som dessutom överlämnades till SVOA för kännedom. Jag misstänker faktiskt att SVOA tyvärr bara slängde den i papperskorgen. Det har även kommit ett medborgarförslag till Skarpnäcks stadsdelsnämnd på samma tema.

Trots allt detta har man ändå gått ut och grävt ned tunneln. Jag tycker att det är helt bisarrt. Jag tänkte därför passa på att fråga dig, Åsa: Varför blev det så?

Anförande nr 31

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Det finns väldigt många olika utrymmen som man måste beakta. Från staden centralt har vi inte tagit ställning till vilka utrymmen det är, utan där behöver vi avvakta och se vad staten ger för vägledning.

När det gäller tunnlar hör jag väldigt tydligt från Stockholm Vatten och Avfall när jag frågar dem att de är inte lämpliga. Om vi tittar på Östbergatunneln ser vi att den är

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

väldigt kraftigt lutande ned mot den tunnel som innehåller avloppsvatten, och den kan också innehålla bräddat avloppsvatten. Av det skälet gör vårt eget bolag bedömningen att den inte passar som skyddsrum. Det måste ju vara tryggt och säkert; annars tappar vi lite av poängen med skyddsrummen.

Jag tror att vi får luta oss mot bolagets expertis, men jag kan garantera att vi är helt eniga om att Stockholms stads opolitiska organisation kommer att behöva vrida och vända på den här frågan rejält när vi får direktiven från statligt håll och verkligen säkerställa att vi har de skyddsrum som behövs.

Anförande nr 32

S e r g e j S a l n i k o v (SD): Jag har tagit del av remissvaret från SVOA, och de säger ingenting om att det är olämpligt. De är positiva, och de vill utreda saken. Antingen finns det någon informationsdiskrepans här – att du vet mer än vad förvaltningen vet och säger till oss – eller så är det något annat. SVOA har aldrig i det remissvar som jag har tagit del av sagt att tunneln är olämplig. De säger att de är positivt inställda till detta och att de vill utreda det. Även stadsbyggnadskontoret sa samma sak.

Vi tycker från Sverigedemokraternas håll att Stockholm förtjänar ett starkt civilförsvar. Vi har drivit den här frågan ganska länge nu, och det är beklagligt att tunnlarna blev helt nedgrävda trots att vi har skickat en skrivelse om detta till SVOA. Vi har också skrivit en motion i frågan. Trots att detta har varit på en remissrunda har man alltså valt att täppa till tunnlarna.

Vi får se vad som händer; det återstår att se. Den 1 juni är snart här. Det kommer kanske även andra remissvar från bland annat exploateringsnämnden när det gäller att se ifall detta är lämpliga utrymmen eller inte.

Anförande nr 33

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag vill återigen bara förtydliga att Stockholm är en väldigt stor stad. Vi har redan ett stort antal skyddsrum i staden. Det är klart att vi kommer att se över detta när staten har gett sina direktiv. Vad är det som förväntas, var behövs det skyddsrum etcetera? Vi har ett stort jobb att göra. Jag är övertygad om att vi kommer att klara av det, för vi måste såklart se till att vi har de skyddsrum som krävs. Men de måste ju också vara trygga och säkra.

Det är inte så att vi nu har fyllt igen arbetstunneln i Hammarby och att vi därför inte kommer att kunna lösa problemet. Det är klart att vi måste ta ansvar för svenskarnas säkerhet, och det är jag också övertygad om att vi kommer att klara av. Men här måste vi gå hand i hand med staten. En otroligt viktig fråga är att vi från kommunal nivå också tydligt säger att det behövs finansiering från statligt håll. Det är en nationell fråga att svenskarna är trygga och att vi gör det vi kan om vi skulle hamna i en situation där vi faktiskt behöver skyddsrum, vilket jag och vi alla förstår hoppas inte kommer att ske. Det är en viktig fråga som lyfts, och arbetet fortsätter.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

Fråga nr 3. Vänortsavtalet med Kiev

Anförande nr 34

Björn Ljung (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! En av mina politiska idoler är Václav Havel. Václav Havel fängslades sista gången våren 1989. Två månader innan fängelsestraffet var avtjänat var han president i Tjeckien. Tjeckiens huvudstad Prag har en ambassad som Ryssland förfogar över. I Tjeckien har man varit ganska modig vad gäller att man har namngett gator och torg och så vidare åt Ukraina och mot Ryssland och för deras ryska dissidenter.

Min fråga inledningsvis är: Hur har det gått med vårt vänortsavtal med Kiev? Är det undertecknat, Karin Wanngård?

Anförande nr 35

Borgarrådet Wanningård (S): Ordförande och fullmäktige! Tack så mycket, Björn Ljung, för frågan! Du hade en väldigt fin inledning, som jag förväntade mig ett avslut på. Men det blev en annan knorr där, nämligen vänortsavtalet. Vi har ju pratat om detta vänortsavtal tidigare. Jag kan svara att det som kommunstyrelsen i bred enighet har fattat beslut om är att uppdra till stadsdirektören att när tiden så medger underteckna ett tidsbegränsat samarbetsavtal mellan Stockholm och Kiev avseende medverkan i återuppbyggnaden av den ukrainska huvudstaden. Det är det som kommunstyrelsen har fattat beslut om, och det är det vi förhåller oss till.

Just nu är det tyvärr inte aktuellt med en återuppbyggnad i och med att det fullskaliga kriget fortgår, vilket är fruktansvärt hemskt på så många olika sätt och vis. Men staden har samarbete med Kiev. Vi samarbetar bland annat genom att barn kommer hit sommartid på kollo, och vi har också andra utbredda samarbeten med Kiev och Ukraina. Men när det handlar om just vänortsavtal, som du tar upp, är stadens internationella strategi sedan många år tillbaka i tiden att vi inte tecknar vänortsavtal. Det är därför kommunstyrelsen i särskild ordning har fattat beslut om ett samarbetsavtal som är tidsbegränsat och som stadsdirektören har mandat att teckna så fort det är möjligt för att Stockholms stad ska vara en aktiv part och hjälpa till med återuppbyggnaden av Kiev.

Anförande nr 36

Björn Ljung (L): Jag ska fullfölja vårt samtal just om avtalet. Flera organisationers bistånd, och också delar av vårt bistånd, till Ukraina går till just uppbyggnaden av det civila samhället – till hjälp och stöd för att det civila samhället ska fungera under kriget. Det vore klädsamt om vi då också kunde få igång ett samarbete som handlar om uppbyggnaden.

Det finns en rad andra organisationer som jobbar med detta. Det vore bra om Stockholms stad dessutom nu offentligt skulle säga: Vi gör detta, för det finns stora finansiella resurser, och vi har mycket kunnande som vi kan dela med oss av! Det

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

gäller inte minst vatten- och avloppsförsörjningen, som vi är snart sagt världsledande experter på. Kör igång med det här avtalets tillämpande nu!

Anförande nr 37

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Det är klart att vi kan titta ännu en gång på detta. Jag uppdaterade mig när jag visste att jag skulle få frågan här i fullmäktige och fick då höra att bedömningen är att det inte är aktuellt för närvarande.

Jag är självklart en av de första som står för att Stockholm ska hjälpa till. Det är precis som ledamoten Björn Ljung säger här i talarstolen: Stockholm har en unik kapacitet och kunskap. Det handlar om vatten och avlopp och om att bygga upp den demokratiska strukturen och verkligen säkerställa att Ukraina och Kiev kan blomstra igen. Det är inte den information jag har till dags dato, men jag är självklart helt beredd att titta över detta en gång till.

Anförande nr 38

B j ö r n L j u n g (L): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Då återgår vi till min illustration, som ni ser här på skärmen. Den dök upp av en händelse i Facebookflödet för bara några dagar sedan. Det här visar modet i Prag, där Tjeckien verkligen markerar mot diktaturen, som man tyvärr har fått i Ryssland. Man gör det på många olika sätt. Prag är en lika historisk och fantastisk vacker stad som Stockholm – eller inte lika vacker men lika historiskt fantastisk. Man har självklart namn på sina givna platser.

Varför skulle inte vi, i likhet med Prag, kunna namnge stigar, parker och liknande runt den ryska ambassaden? Jag menar då dem som i dag är utan namn.

Anförande nr 39

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! När det gäller namngivning är det inte vi direkt som fattar de besluten, utan vi har en fantastisk namnberedning i den här staden. Det står alla ledamöter fritt att tipsa namnberedningen om hur de ska arbeta. Du var ju själv med under förra mandatperioden, när ni namngav Fria Ukrainas plats. Vi har också manifestationer en gång i veckan, på onsdagar, utanför den ryska ambassaden som har tillstånd från staden.

Det finns ingenting som säger att vi absolut inte ska göra det här, men jag står inte här och säger att det absolut är det här vi ska göra. Vi har en process för att namnge platser i Stockholm, och jag tror att det är ganska klokt att låta sådana här saker ta tag i just den typen av processer. Antingen lyssnar du på namnberedningen eller så får du tipsa dem i särskild ordning!

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

Fråga nr 4. Basturiktlinjer

Anförande nr 40

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Stockholm ska vara en grönare och roligare stad. Just nu vill stockholmarna basta. Då borde vi säga ja och inte göra det svårare. Dina basturiktlinjer, Lars Strömgren, är ett klassiskt exempel på hur man vill rätt men det ändå blir fel, och resultatet blir mer krångel och inte fler bastur.

Först stoppade du alla som står i kö. Din långa kö av bastur stoppade du i väntan på reglerna. Nu kommer regler som gör det både dyrare, svårare och ibland helt omöjligt att driva verksamheten. Kravet på att hundra procent av tiderna ska vara öppna för allmän bokning slår direkt mot de befintliga och planerade basturna. Det låter kanske bra i teorin, men i praktiken gör det föreningsdrift och medlemsmodeller väldigt svåra. Då försvinner det som faktiskt bygger verksamheterna: ansvar, engagemang och gemenskap. Det kommer att bli dyrare både för dem som gillar att basta i form av engångsbetalningar och, framför allt, för dem som inte gillar att basta, för de kommer att behöva betala med skatten.

Hur kan ni hävda att riktlinjerna ökar tillgängligheten när de i praktiken gör det svårare att starta och driva bastu?

Anförande nr 41

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Tack, Jonas Naddebo, för frågan! Det finns ingenting som bevisar de hypoteser som du har. De riktlinjer vi har tagit fram är ägnade att säkerställa den allmänna tillgängligheten. Det kommer fortfarande att vara möjligt att vara medlem, och det kommer fortfarande att vara möjligt för medlemsorganisationer och ideella föreningar att driva bastur. Det förekommer redan i dag. Sättrabastun, till exempel, drivs av en ideell förening, och den är öppen för alla.

Vi tror snarare att det här kommer att bidra till att fler upptäcker bastu så att efterfrågan på bastu ökar. Det kommer att finnas en mångfald av olika typer av upplåtelseformer för bastur. Vi tror att det kommer att vara både företag, ideella föreningar och även kommunen som tillgängliggör bastu. Det kommer att vara på centrala lägen och på mer perifera lägen. Som sagt kommer det fortfarande att vara möjligt att ha klippkort. Det kommer fortfarande att vara möjligt för föreningar att driva bastu. Om man vill basta ofta kan man ha särskilda biljetter för det.

Det enda som vi ändrar är att vi vill säkerställa att den som inte är medlem ändå har chansen att kunna boka och basta. Det vi dessutom gör med riktlinjerna är att vi förtydligar vägen in för de aktörer som vill etablera bastu. Vi har tidigare här i salen tagit bort badförbudet. Vi har konstaterat, eller förtydligat, att man i en badkonstruktion trots badförbud fortfarande kan tillåta bad. Vi har förklarat, både internt, mellan de olika förvaltningarna i staden och i de dialoger vi haft med aktörer och nu via de här riktlinjerna, hur man behöver gå till väga för att kunna gå från idé till genomförande.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Jag har också tidigare förtydligat att riktlinjerna inte kommer att gälla befintliga anläggningar. Man har sagt i medierna att folk är rädda för att de kommer försvinna. Så är det inte, utan de här reglerna ändrar inte de befintliga anläggningarna.

Anförande nr 42

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Lars – du är väl den enda här inne som inte har hört den svidande kritiken mot de nya riktlinjerna. Det finns liksom en grundläggande logik som inte går ihop här. Du säger att bastubad inte ska upplevas som en privatisering av allmän plats och att ni därför vill ni förbjuda de här medlemsmodellerna och begränsa möjligheten till föreningsdrift. Men vi tillåter ju båtklubbar och kolonilotter på stadens mark! Där finns medlemskap, där finns avgifter och till och med ibland grindar. Varför fungerar det där, och varför kan det inte fungera för bastur? Om ingen får känna ägarskap – vem tar då ansvar för platsen?

Vi vet att medlemsmodeller inte stänger människor ute, utan tvärtom. De icke-kommunala basturna har haft generösare öppettider än de kommunala. Men utan möjligheten till den här modellen blir det svårare att finansiera, svårare att bemanna och svårare att hålla öppet. Då minskar tillgängligheten i verkligheten. Varför ska just bastuverksamheter regleras hårdare än andra, jämförbara verksamheter på stadens mark som båtklubbar och kolonilotter?

Anförande nr 43

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Det stämmer inte att man inte kan bedriva bastu framgent i medlemsform. Det finns exempel på det redan i dag i Stockholm. När vi har tittat runt i andra nordiska städer har vi sett att de har gått ifrån en mer exklusiv modell med bara medlemskap, som i Oslo. I Oslo har man förstått att man för att tillgängliggöra bastu för alla behöver ställa krav på aktörerna. Det gör de nu, det vill säga att man kan boka utan medlemskap men att man med medlemskap kan ha ett pass som möjliggör att man kan bada och basta varje dag, om man vill det. Det säkerställs då ändå att tillgängligheten kvarstår.

Den bastu som finns i Tanto har en utmaning. Även om de regler som nu kommer inte kommer att gälla den har man en utmaning som gör att den på många tider inte är öppen. Det beror på att det inte är tillräckligt många som anmäler sig att öppna upp de pass som finns på de tiderna.

Anförande nr 44

J o n a s N a d d e b o (C): Det mest anmärkningsvärda i den här härvan är faktiskt hur aktörer förväntas behandlas olika. Riktlinjerna säger att detta ska gälla alla bastur på stadens mark, i trafiknämnden säger ni att det inte ska gälla de befintliga och på Facebook skriver ni att reglerna inte ska gälla Tantobastun.

En kommunalt finansierad bastu ska inte behöva ha full tillgänglighet, men de som finansieras med privata medel får krav på sig med hundra procentigt bokningsbara tider och andra begränsningar. Jag undrar faktiskt hur stadens jurister ställer sig till detta

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

och till rättssäkerheten när det gäller kraven på saklighet och likabehandling. Jag tvivlar på att det finns några sakliga skäl till den här generella särbehandlingen, annat än ideologiska skygglappar. Man kan inte, som ni gjorde i trafiknämnden senast, gå fram med ett beslut och sedan skriva ett särskilt uttalande och backa från det som står i reglerna. Jag tycker att det blir väldigt konstigt.

Hur är det egentligen förenligt med likställighetsprincipen att kommunala bastur och vissa aktörer får undantag medan andra måste följa riktlinjerna fullt ut?

Anförande nr 45

Borgarrådet *S t r ö m g r e n* (MP): Ordförande! Det finns ett tydligt mål med det arbete som vi har genomfört: att tillgängliggöra bastu för stockholmarna. Vårt offentliga rum, våra kajer, ska bidra till att skapa mervärde för både stockholmare och tillresta. Det ska inte leda till avstängning och privatisering.

Därför har vi haft en dialog med aktörer. Vi har haft en dialog som har involverat olika delar av staden för att göra det tydligare och enklare för nya aktörer att veta vad som gäller och vilka krav, riktlinjer, tillstånd, avgifter och bygglov och vad det nu kan vara som behövs för att det här ska vara möjligt att göra. Då vi vet att befintliga aktörer inte kan ställa om på kort tid utan att förstå hur det fungerar, och då vi vet att de har avtal och ett organisatoriskt upplägg som inte går att ändra hur som helst har vi sagt att reglerna inte ska gälla för befintliga aktörer, men för nya. Att döma av den kö som finns av aktörer som kommer att vilja ställa ut bastur underlättar detta beslut för dem.

Fråga nr 5. Har styret gjort tillräckligt för att minska barngruppernas storlek?

Anförande nr 46

D e s t i n y Z a n d i L i n d g r e n (KD): Tack för ordet! Det här är en fråga som jag tror ligger många varmt om hjärtat. Vi är många i den här salen som själva har barn, och förskolan är den plats där vi lämnar det allra dyrbaraste vi har. Det är inte heller någon nyhet att förskolan brottas med utmaningar kopplat till stora barngrupper och underbemanning. 60 procent av barngrupperna i den här staden överskrider Skolverkets riktmärken för gruppernas storlek.

Förskolan måste förstås vara en plats där vi föräldrar kan vara trygga med att lämna våra barn och där arbetsmiljön för personalen är bra så att de har de bästa förutsättningarna att ta hand om våra barn.

Min fråga är därför: Har styret gjort tillräckligt för att minska barngruppernas storlek?

Anförande nr 47

Borgarrådet *M a t t s s o n* (V): Tack så jättemycket för frågan! Barngruppernas storlek är en av många viktiga bitar för att alla barn i Stockholm, oavsett bakgrund, ska få en bra start i livet och rustas inför skolan.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

Jag är glad att vi har nått stora framgångar inom flera områden i förskolan. Vi har konsekvent en högre andel förskollärare i våra kommunala förskolor än de privata har. Utvecklingen går åt rätt håll. Föräldrarna har aldrig varit så nöjda med förskolan som de är nu. Det är faktiskt den högsta nöjdheten på tio år från vårdnadshavarna. När det gäller barngruppernas storlek har vi skärpt målen. Vi ser att flera stadsdelar, bland annat Järva och Hässelby-Vällingby, går åt rätt håll. Men jag håller med dig; jag tycker också att det finns mer att göra.

Sedan vi tillträdde har vi ökat barnpengen, det som finansierar förskolan, med totalt 15 procent under mandatperioden. Vi har höjt skatten för att kunna ha råd med både detta och skolan, men ändå har vi inte nått hela vägen fram. Delvis beror det här på den högerregering vi har, där ditt parti är med och styr. Man har pratat om förskolan och även sjukvården som viktiga områden, men kommunerna och regionerna står helt utan finansiering, och det blir uteblivna statsbidrag. I stället för att ge välfärden de resurser den behöver har ni prioriterat att sänka skatten för de rikaste. Jag menar att förskolans barn och pedagoger hade behövt de här pengarna. Där hade pengarna gjort större nytta.

Vi i majoriteten är stolta över vad vi har åstadkommit med förskolan, men nöjda är vi inte. Med en annan regering och ett fortsatt rödgrönt styre i den här staden tror jag att vi kommer att komma ännu längre.

Anförande nr 48

Destiny Zandi Lindgren (KD): Tack för ordet! Och tack för svaret, borgarrådet Mattsson! Det föds historiskt få barn, men trots det är antalet barn per anställd och barngruppsstorleken i det närmaste oförändrade. Det har varit ett guldåge för att permanenta högre personaltäthet, men trots det ser vi hur förskola efter förskola tvingas klappa igen, och grupperna slås ihop med andra och blir överfulla.

Vi har varit väldigt tydliga i våra prioriteringar. Vi har avsatt stora resurser, inte minst genom förskolemiljarden, med ett uttalat syfte: att minska barngruppernas storlek. För oss är det en grundläggande trygghetsfråga för alla barn, oavsett var i staden man bor.

Ni har valt en annan väg. Ni satsar i stället mer på att rikta resurser mot socioekonomiskt utsatta områden. Det är absolut motiverat i vissa fall, inte minst för att lyfta språkkunskaperna, men det löser inte grundproblemet. Alltför stora barngrupper finns i hela staden, och om resurserna inte tydligt kopplas till just minskade barngrupper riskerar effekterna att utebli.

Anförande nr 49

Borgarrådet Mattsson (V): Jag vill börja med att säga att det gläder mig att ni från Kristdemokraterna lyfter förskolan som en viktig prioritering. Tittar man på den så kallade förskolemiljarden och den skuggbudget ni har lagt fram i fullmäktige ser man dock att ni det första året satsade 60 miljoner mindre på förskolan än vi i majoriteten. År 2025 var det 6 miljoner mer, och år 2026 var det 125 miljoner mindre

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

än majoriteten. Därtill ställdes stora besparingskrav på våra stadsdelsnämnder, där den kommunala förskolan ligger. Att komma med en förskolemiljard är alltså bara ett luftslott i det här läget.

Jag tillhör ett parti, Vänsterpartiet, som på statlig nivå driver att alla barngrupper, oavsett var de finns – i Stockholm eller någon annanstans i landet – ska ned till Skolverkets riktlinjer och rekommendationer. Men vi menar att detta kräver statlig finansiering, för kommunerna klarar inte det här själva. Vad säger du om det förslaget?

Anförande nr 50

D e s t i n y Z a n d i L i n d g r e n (KD): Ni har misslyckats med att minska barngruppernas storlek och förbättra situationen för de anställda i förskolan. För att tala klarspråk: Vi har alla här inne misslyckats. Vi är en hel drös föräldrar här som inte har som vår viktigaste fråga att förbättra situationen för våra barn i förskolan, där de tillbringar stora delar av sina dagar. Det finns inte en enda cykelbana, inte ett enda stadsutvecklingsprojekt och inte en enda parkeringsplats som för mig är viktigare än miljön där mina barn är.

Låt oss vara lite självkritiska! Vi kanske behöver tänka om och se över ersättningsmodellerna. Vi kanske borde lägga ned förskolenämnden eller projekt Järva Disneyland och prioritera de resurserna till hundratals nya anställda i förskolan. Jag tycker inte att vi kan sitta här år efter år och acceptera att det är så urusla förhållanden i förskolan utan att stanna upp och faktiskt ta tag i problemet. Jag hoppas att vi gemensamt här, på båda sidor, kan enas om att förskolans förutsättningar behöver lyftas högre upp på agendan. Låt oss göra det för våra barn!

Anförande nr 51

Borgarrådet M a t t s o n (V): Tack för ditt engagemang! Jag håller verkligen med dig om att vi i den här salen borde prioritera förskola, skola och barn och sätta dem högst upp på dagordningen. Därför har vi i en tid av lågkonjunktur, uteblivna statsbidrag och en väldigt utmanande demografi med minskade barnantal höjt skatten så att vi har kunnat prioritera den delen av välfärden. Det hade annars inte varit möjligt att finansiera den fullt ut.

Jag bjuder gärna in alla partier till mig för att komma och prata om hur vi kan nå en blocköverskridande överenskommelse om hur vi ska minska barngruppernas storlek. Men låt oss tala klarspråk: En lekpark som den du pratar om i Järva motsvarar kanske 1 procent av vad det kostar att minska barngruppernas storlek ned till Skolverkets rekommendationer, för då handlar det om miljardbelopp. Jag kanske är beredd att lägga den finansieringen där. Frågan är om du och dina kamrater är det efter nästa val.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

Fråga nr 6. Grönområden

Anförande nr 52

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Fru ordförande! I dag kunde vi läsa en debattartikel av Karin Wanngård och Jan Valeskog i Dagens Industri om hur ni vill bygga Stockholm. Den avslutas med: "När långsiktigheten ersätts av kortsiktiga politiska omsvängningar hotas hela stadens utveckling. Det är en kursändring som Stockholm inte har råd med."

Det här är ett budskap vi som ifrågasätter er byggpolitik har vant oss vid att höra. Men tajmningen gör att jag undrar om det verkligen var vi moderater som var måltavlan för er ilska. Det känns mer som en passning till din eventuella efterträdare Bjuggren, som för exakt en vecka sedan deklarerade att hon ville skrota ert byggmål, det vill säga målet att bygga 65 000 bostäder på nio år. När vi vill skrota detta mål brukar ni anklaga oss för att vara populister och dödgrävare. Inte undra på att stockholmarna undrar vem som styr och vad som egentligen vill göras av Socialdemokraterna här i vår stad!

Min fråga är egentligen enkel: Vill ni i S-styret fortfarande bygga 65 000 bostäder på några år, alltså mer än vad man byggde under hela miljonprogrammet? Eller har ni tänkt om? Och vad är budskapet till Bromma-, Hässelby- och Mälarhöjdsborna? Vill ni fortfarande bygga i deras populära grönområden, trots att grönområden motsvarande hela Kungsholmen har byggts bort på bara 25 år?

Anförande nr 53

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Det är ganska enkelt att svara på vem som egentligen styr. Jag är finansborgarråd nu, och efter valet är förhoppningsvis Emilia Bjuggren finansborgarråd i den här staden. Det är ett väldigt enkelt svar.

När det handlar om bostadsbyggande måste man ha högt uppsatta mål. Det är ganska tufft när man som kommunstyrelsens ordförande träffar revisorerna år efter år och de har möjlighet att kritisera att vi inte uppnår målen. Varför ska vi ha tufft uppsatta mål? Jo, för att vi vet att det är det som genererar många bostäder. Jag tycker att vi som modiga politiker i den här staden hela tiden ska våga se Stockholms tillväxt och lägga våra planer i framkant. De innefattar många bostäder till de stockholmarna som ännu inte har flyttat hemifrån, till de nya stockholmarna som väljer att flytta till Stockholm och till dem som förändrar sina livssituationer. Då måste vi bygga mycket.

Ni säger numera nej, nej och åter nej till byggplaner. Det är väldigt tråkigt att se och notera. Min företrädare Sten Nordin var den som fastslog 140 000 nya bostäder från 2010 till 2030. Vi har blivit tvingade att justera årtalet till 2035 på grund av den lågkonjunktur som Stockholm befinner sig i. Det är bostadsrätterna som inte sätter fart. Hyresrätterna tuffar på.

Exakt hur man gör nästa mandatperiod kommer jag inte att sia om, för då är inte jag kvar. Men jag är säker på att Socialdemokraterna kommer att ha fortsatt högt satta byggmål.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 54

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Det är bra att ni har klart för er vem det är som styr. Däremot är det lite oklart vart ni egentligen styr. Men det är inte det viktigaste medtag som jag gör för att lyssna på dig här och nu. Det ena är att man här får en rätt unik inblick i den interna dragkampen i Socialdemokraterna om vilken byggpolitik man ska bedriva och vilket ledarskap man ska ha. Det andra är att det egentligen inte förefaller finnas någon som helst omprövning kopplat till byggpolitiken i Socialdemokraterna.

Du har rätt – det var Sten Nordin som satte byggmålet till 140 000 bostäder. Men det var ju i ett helt annat Stockholm, i en helt annan tid och med ett helt annat styre. Det var ett Stockholm med en helt annan demografi och en helt annan ekonomi. Det var ett Stockholm dit det flyttade in två SL-bussar om dagen med nya stockholmare. Men i ditt Stockholm och ert Stockholm går flyttlassen åt andra hållet. Det var också ett Stockholm som i princip var skuldfritt. Men i ert Stockholm är skulden rekordhög. Ingen kommun eller region har någonsin haft en sådan stor skuld.

Min fråga är därför: Vill ni fortfarande bygga fler bostäder än man gjorde under hela miljonprogrammet på bara nio år?

Anförande nr 55

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Nu blandar du ihop helt olika saker, Christofer Fjellner, för man kan tolka ditt inlägg som att det kostar pengar för staden att bygga bostäder. Det är en intäktskälla för staden att bygga bostäder! Oavsett om det byggs hyresrätter, bostadsrätter eller radhus är det en inkomstkälla. Det blir fler stockholmare och mer trevliga skattepengar till nuvarande eller kommande finansborgarråd.

Om vi bygger mycket i Stockholm har vi också möjlighet att bygga ihop våra stadsdelar. Vi kan bygga ihop de stadsdelar som i dag kanske inte har den bästa integrationen och inte ser ut på det sätt som vi vet att man med modern arkitektur kan uppnå genom att bygga samman. Det är det som är så häftigt när vi ser vad vi nu gör, bland annat i Järva, där vi bygger samman stadsdelar och kompletterar med radhus – radhus som ni säger nej till.

Er politik är enkel: Nej! Men vi säger ja till framtiden.

Anförande nr 56

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Det är ganska uppenbart att ni inte bygger för evigheten. Ni bygger för plånboken. Och ni bygger inte för stockholmarna, utan ni bygger för statistiken. Du säger att det inte kostar att bygga. Har du sett alla ändringsbudgetar vi har fått göra och alla ändringsyrkanden från SVOA? Har du sett hur många projekt som har en lövtunn lönsamhet – om ens någon lönsamhet över huvud taget? Skälet till att vi har stora skulder är bland annat att ni bara vill markanvisa till allmännyttan. Ni ska bygga och bygga överallt.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Den intressanta frågan är: Tar ni inte ens intryck av det faktum att stockholmarna inte vill vara med på den här byggpolitiken? Stockholmarna vill faktiskt inte bygga som ni vill. Jag tror egentligen att alla partier här, utom Vänsterpartiet och kanske halva Socialdemokraterna, skulle vilja stoppa exploateringen av några av de mest intressanta projekten, som stockholmarna nu vänder sig emot – Ålstensskogen, Myrberget, Karl Bondes skog, Kastanjeparken, Branterna och Nytorps gärde. Varför inte stoppa åtminstone de projekten? Kan ni göra det med oss?

Anförande nr 57

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Jag vill bara klargöra en sak. När det gäller investeringar är det klart att vi lånar pengar till delar av investeringarna i Stockholm. Då pratar vi främst om SVOA, alltså vatten och avlopp, när det kommer till gigantiska investeringar. Men vi investerar också i idrottsanläggningar och i olika hallar runt om i Stockholm.

När vi bygger bostäder skjuter vi inte till några pengar, utan då tjänar vi på markförsäljning när vi bygger bostadsrätter. Under många år har det på grund av den rådande konjunkturen inte byggts så många bostadsrätter som vi vill se. Då blir Moderaterna arga för att vi bygger hyresrätter – hyresrätter som vi också får intäkter av, både privata och allmännyttiga hyresrätter. Det beror på att de här företagen har möjlighet att bygga i lågkonjunktur, för det är en helt annan kalkyl än för bostadsrätterna.

Det är så här: Vi vill bygga mycket i Stockholm. Vi vill att Stockholm ska fortsätta att vara en storstad.

Fråga nr 7. Har borgarrådet bara accepterat att stadens grundläggande skötsel brister och att Stockholm upplevs som allt mindre välskött?

Anförande nr 58

A n n - C h r i s t i n e C a r l b e r g (SD): Ordförande och fullmäktige! Stockholm ska vara en ren, trygg och välskött stad. Det är inte en hög ambition; det är ett grundläggande ansvar. Men verkligheten som många stockholmare möter ser helt annorlunda ut. Vi ser nedskräpade parker, överfulla papperskorgar, klotter som får sitta kvar och en stadsmiljö som upplevs som alltmer eftersatt. Det här är inte enstaka händelser, utan det är återkommande klagomål från invånarna, från innerstad till ytterstad.

Det handlar i grunden om något större än bara skräp och underhåll. Det handlar om signaler. Om staden inte klarar av det mest grundläggande, att hålla rent och snyggt, – vad säger det om ordning, ansvar och respekt för det offentliga rummet? Mot den bakgrunden vill jag fråga: Hur kan majoriteten acceptera att stadens grundläggande skötsel brister? Och vem i majoriteten tar ansvar för att Stockholm upplevs som allt mindre välskött?

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 59

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Tack, ledamoten, för frågan om Stockholms offentliga miljö! Det pågår ett febrilt städande av Stockholm just nu eftersom vintern har lämnat oss. Då är det vissa aktiviteter som påbörjas. Vi städar både gatorna, torgen och gång- och cykelbanorna året runt, men vissa moment, exempelvis klottersanering, kan inte utföras när det är köldgrader. Det har varit en snöig vinter, vilket har gjort att det är mycket grus som har lagts ut på våra gator för att man inte ska halka. Det tar tid att få upp det, men arbetet pågår.

Städningen görs både genom att vi sopar med maskiner och genom manuell städning. Vi tömmer papperskorgar, rensar dagvattenbrunnar, bekämpar ogräs och tar bort löv och grus. Vi kompletterar också det här nu under sommarhalvåret med att spola marken på platser där det behövs. Det spelar roll att vi säkerställer att staden är vacker. Vi har också lärt oss att vissa insatser som vi nu kommer att göra i ytterstaden tjänar på att man gör dem samlat. Vi kallar det för klarstädning när vi både tar bort klotter, städar upp skräp, justerar skyltar som är fel och så vidare. Vi jobbar helt enkelt stadsdel för stadsdel för att det ska bli en trevligare och en mer städad miljö.

Förutom vårstädning ingår potthålslagning i det arbete som sker nu. Vi byter också trasiga plattor, spolar av torgytor, målar bänkar och så vidare. Det är ett pågående arbete som sköts antingen av trafikkontoret eller av stadsdelarna. Vi försöker också, där det är möjligt, att samverka med stadsdelsförvaltning, fastighetsägare och andra lokala aktörer – allt för att Stockholm ska bli renare. Det är inte färdigt, men det pågår.

Anförande nr 60

A n n - C h r i s t i n e C a r l b e r g (SD): Fru ordförande! Jag kan först säga att det här har pågått väldigt länge. Jag tycker att det är fantastiskt att ni tar tag i de här sakerna nu, bland annat potthål, något som vi har tagit upp och pratat om länge. Det här är inte i första hand en fråga om resurser utan en fråga om prioriteringar och styrning.

Stockholm har en av landets största kommunbudgetar. Ändå klarar man inte av att upprätthålla det mest basala i stadsmiljön. Vi ser hur klotter får sitta kvar längre än tidigare. Vi ser hur skötseln av parker och grönytor brister och hur stadens gemensamma ytor inte längre håller den standard som invånarna med rätta kan förvänta sig. Det här skickar en farlig signal: att ingen riktigt har ansvar och att det offentliga rummet är någon annans problem. När den signalen får fäste följer ofta mer oordning, skadegörelse och minskad trygghet i spåren.

Min följdfråga är därför: Var i styrningen har det brustit? Och vilka konkreta åtgärder har ni faktiskt vidtagit som förbättrar situationen inte bara på papperet, utan också ute i stadsmiljön?

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 61

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Att hålla staden ren och snygg och sopa upp grus och ta bort klotter är ingenting som man gör färdigt en gång för att sedan avbryta arbetet och inte göra det igen. Det går inte att plocka upp gruset innan snön och kylan är borta. Det går inte att tömma papperskorgen innan den är tömd. Det pågår hela tiden ett arbete för att hålla efter staden och säkerställa att det är rent och snyggt.

När det gäller vissa åtgärder kan vi för att hushålla med skattebetalarnas pengar göra särskilda häv. Det gäller exempelvis potthål. Det är inte ekonomiskt effektivt att gå ut och laga bara ett potthål, utan då gör vi det på större områden eller stråk och jobbar hela tiden systematiskt med att få bort potthålen. Det är så det genomförs på det mest rationella sättet, och det är så vi gör arbetet mest kostnadseffektivt. Men som sagt: Det pågår hela tiden ett löpande arbete för att hålla staden ren.

Anförande nr 62

A n n - C h r i s t i n e C a r l b e r g (SD): Ordförande! Stockholm ska inte vänja sig vid en lägre standard. Vi ska inte acceptera att det år för år ser lite sämre ut. Det här är fullt möjligt att vända, men det kräver ett tydligt ledarskap, tydliga krav på entreprenörer, snabb åtgärd av klotter, konsekvent uppföljning och framför allt ett politiskt ansvarstagande som inte duckar för problemet. I slutändan är det ganska enkelt: Antingen tar man ansvar för stadens skötsel eller så gör man det inte.

Jag vill därför avsluta med att upprepa kärnfrågan: Vem i majoriteten tar det politiska ansvaret för att Stockholm inte längre upplevs som lika rent, snyggt och välskött som tidigare? Och när ska stockholmarna märka en verklig förändring?

Anförande nr 63

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Som jag har sagt tidigare är det här ett arbete som hela tiden pågår. Vi har städning och barmarksrenhållning från trafikkontorets sida, och vi har ett sådant arbete också från stadsdelarnas sida.

Något vi dessutom har sett kan bidra är att ha ett helhetstänk. Det är det som nu sker i flera stadsdelar, nämligen att man tar in gaturenhållning i egen regi. Det bäddar, hoppas vi, för att det är personer som har lokalkännedom som kommer. De vet vilka områden som snabbt får fulla papperskorgar och som kanske ligger så till att det faller ned löv från träden. Det tror vi kommer att bädda för en bättre holistisk inställning till hur vi håller staden ren. Vi jobbar också med ambulerande funktioner på stan. Cykeljouren tittar till både cykelbanor, gångvägar, bryggor och annat – allt för att skapa en holistisk syn där det annars är många aktörer som är involverade.

§ 13 Valärenden i kommunfullmäktige

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 64

L i n n é a V i n g e (SD): Jag vill yrka på att Carsten Friberg väljs till nämndeman i Stockholms tingsrätt.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

§ 14 Årsredovisning 2025 med uppföljning av budget för Stockholms stad samt med årsredovisningen ärenden som sambehandlas enligt bilaga 10
Visselblåsarfunktionens årsrapport 2025, dnr KS 2026/71
Kompletterande och förlängd finansiering för utveckling av sociala system, dnr KS 2025/1604
Justering av ersättning/peng till utförare inom familjerådgivning, dnr KS 2026/215
Riktlinje för införande av arbetsskor inom välfärdsverksamheter i Stockholms stad, dnr KS 2026/231
Storstockholms Brandförsvars årsredovisning 2025, dnr KS 2026/276
Upphandling av stöd för ekonomi- och inköpsprocesser inom kommunkoncernen, dnr KS 2026/130
Tertialrapport 2 2025 för SHIS bostäder, dnr KS 2025/1280

Anförande nr 65

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Det är lätt att bli lite deprimerad när man ser sig omkring i omvärlden vi lever i – konflikter, krig, ökad polarisering, ökade klimatutsläpp, minskade statsbidrag till välfärden samt låg tillväxt och ökad arbetslöshet, som man ser i Sverige. Det är därför vi i Stockholm har ett ansvar att vara en motvikt till allt det vi ser och visa att vi kan vara en stad som bygger på sammanhållning, som aktivt arbetar mot fossila utsläpp, som jobbar för ungas rätt till jobb och bostad och som förebygger kriminalitet.

Låt mig säga så här: Det finns utmaningar för Stockholm, liksom för övriga landet. Men låt mig också säga så här: Stockholm står starkt, och det är ingen slump. Vi ser i dag ett Stockholm som står starkare än för fyra år sedan, där tryggheten ökar, antalet öppna drogscener minskar och skolresultaten i grundskolan går uppåt. Vi är en stad där vi jobbar för minskade klimatutsläpp och fler jobb. Bakom dessa resultat och dessa insatser finns något avgörande: en stabil och ansvarsfull politik. En ansvarsfull politik med ansvar för ekonomin klarar nämligen två saker samtidigt. Vi tar ansvar för dagens behov, och vi investerar i morgondagens Stockholm och morgondagens stockholmare.

Att kunna investera i Stockholms alla unga, i äldreomsorg, i trygghet och i avgörande infrastruktur är nyckeln för Stockholms framtid – detta trots att regeringen skurit ned på välfärden under de värsta ekonomiska kostnadskriser vi har sett i modern historia. Vi kan konstatera att under Tidöregeringens mandatperiod har Stockholms inbetalningar till staten genom det fantastiska skatteutjämnningssystemet uppgått till 2,7 miljarder mer än 2022. Det motsvarar lönekostnaderna för 3 500 lärare, undersköterskor och barnskötare. Ovanpå detta vet vi att Moderaterna i Stockholm vill sänka skatten.

Vad händer med Stockholms budget när vi ökar inbetalningarna till staten samtidigt som intäkterna minskar? Jo, man måste låna pengar om man inte vill skära ned på välfärden. Det är detta som är alternativet till vårt styre. Det är det som är Moderaternas alternativ: högre skuldsättning, sämre välfärd. Vi i styret i Stockholm väljer en annan väg.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

För 2025 redovisar Stockholm ett överskott på strax över 4 miljarder kronor. Det är pengar som minskar behovet av att låna till de investeringar Stockholm behöver göra – i bostäder, vattenrening, skolor och äldreboenden. Och låt mig säga att det är fascinerande, för jag vet ungefär vad jag kommer att få höra från högerpolitiken. De kommer att säga vi lånar för mycket för att i nästa mening glatt säga att vi har för stora överskott – samma överskott som vi alltså använder för att minska behovet av att låna.

I stället tar den moderata oppositionsledaren överskotten som bevis för att det är nödvändigt att sänka skatten. Tydligare kan inte det moderata hotet mot stadens ekonomi uttryckas. Det är ett direkt löfte om att skuldsättningen ökar vid moderat styre i Stockholm.

Vi tar i stället ansvar för stockholmarnas vardag. Det märks när fler barn får en meningsfull fritid, när äldre får förtroende för omsorgen och när vi kan investera i förebyggande insatser. Och det märks i hur vi kan hålla ihop staden och steg för steg fortsätta att skapa bättre förutsättningar i hela Stockholm så att Stockholm har färre öppna drogsener, skolresultaten går upp, parklekarna blir fler och våra äldre får större frihet i sin vardag och till exempel till och med kan ta ett glas vin på sin träffpunkt.

Det är så här vi bygger ett Stockholm som håller samman, och det är så här vi säkerställer att Stockholm fortsätter vara en stad för alla. Bifall kommunstyrelsens förslag till årsredovisning!

Anförande nr 66

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Jag håller med om att det har gjorts ett gediget arbete i Stockholms skolor på många sätt. Men det finns ändå en problematik som jag vill lyfta fram, nämligen att skolresultaten inte riktigt har stigit där vi kanske allra helst skulle vilja att de steg. Tittar man till exempel på Järva ser man att behörigheten till gymnasieskolan har sjunkit med 3,5 procentenheter sedan 2022 och nu ligger på 80,9 procent. Stadens snitt är 87,3. Tittar man på Skärholmen, som jag ju vurmar väldigt mycket för, ser man att det finns en skola där som ligger på en behörighetsgrad på endast 49 procent. Hela stadsdelen ligger på 75,7 procent. År 2024 var den visserligen 71,2 procent, men det är fortfarande väldigt mycket lägre.

Är inte detta ändå ett dåligt utfall för de utsatta områdena i staden efter en hel mandatperiod?

Anförande nr 67

Borgarrådet Wängård (S): Ordförande och fullmäktige! Tack så mycket, borgarrådet Jönsson, för frågan! Det är självklart så att vi kämpar varje dag för att få ett bättre skolresultat. Vi vill ju gärna att 100 procent av alla grundskolans elever ska uppnå behörighet till gymnasiet.

Det finns olika orsaker till att detta inte sker. Vi kan konstatera att skolresultaten ändå ökar i alla stadsdelar förutom Farsta. Men det är klart att vi inte är nöjda. Mycket måste

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

till. Det är därför vi nu har gått ut med vårt vallöfte om att vi vill minska barngrupperna i de lägre åldrarna för att säkerställa att utbildningen kommer fler barn till del.

Vi behöver göra mer i skolan. Vi behöver satsa mer resurser. Vi behöver fler lärare och skickliga rektorer för att säkerställa barnens framtid. Så vi är inte nöjda – vi behöver styra minst en mandatperiod till.

Anförande nr 68

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Årsredovisningen för 2025 beskriver en stad där mycket ser stabilt ut på ytan. Men när man lyfter blicken från siffrorna och möter stockholmarnas vardag framträder en annan bild: en välfärd som är pressad, en otrygghet som biter sig fast i vissa områden och klimatmål som vi inte når. Det är där vi måste börja, i verkligheten. Stockholm är en fantastisk stad, full av möjligheter och framtidstro. Men det är just därför det blir så tydligt när vi inte riktigt tar till vara den potentialen.

Vi ser det till exempel i bostadsfrågan, när det gäller den som försöker hitta sitt första hem eller få livspusslet att gå ihop. Då spelar det ingen roll hur planerna ser ut på papperet. Det avgörande är om det faktiskt finns en bostad att få. Här når vi verkligen inte ända fram. Jag är givetvis oroad över både Moderaternas svängning och nu också sossarnas svängning om bostadsmålen. Jag vet hur marknaden ser ut just nu. Men vilket Stockholm kommer vi att få om vi politiker sänker ambitionerna?

Vi ser också utmaningar i förskolan och i skolan, när det gäller barnens vardag och personalens villkor. När grupperna blir större och tiden mindre handlar det inte om statistik. Då handlar det om kvalitet, trygghet och varje barns rätt att bli sedd.

Vi ser det också när det gäller tryggheten. I de områden där oron fortfarande är en del av vardagen behövs mer närvaro och mer samverkan med civilsamhället, för det är på det sättet vi bygger ett starkare förebyggande arbete.

Klimatfrågan kräver också mer av oss. Stockholm ska vara en stad som går före, men då måste vi fokusera på det som faktiskt gör skillnad – inte bara sätta upp mål utan också se till att vi når dem. Ni i vänsterstyret når bara 5 av era 20 indikatorer. Det som saknas är inte fler formuleringar och mål utan ett tydligare ledarskap med en klar riktning framåt.

Centerpartiet vill se ett Stockholm som växer och håller ihop – en stad där vi bygger fler hem, stärker välfärden och tar klimatansvaret på allvar, på riktigt. Vi vill helt enkelt se ett grönare, öppnare och tryggare Stockholm. Bifall till vår reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 69

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! I den här årsredovisningen ser vi lite facit av det rödgröna styret under den här mandatperioden. Det finns en hel del som är bra. Inte minst uppskattar jag engagemanget hos min efterträdare på

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

socialborgarrådsposten för att fullfölja många av de reformer och även en del av de pilotprojekt som vi startade under den förra perioden. Jag tycker också att vi har haft ett väldigt fint samarbete kring att få till en långsiktighet i de socialt förebyggande insatserna under den här mandatperioden. Detta vill jag uttrycka så här inledningsvis.

Men precis som jag sa i min replik till finansborgarrådet finns det problem, bland annat på just skolområdet, där vi kan se att de utsatta områdena inte har haft den utveckling som vi i Liberalerna jobbade hårt för under förra mandatperioden. Vi åstadkom en hel del under ledning av skolborgarrådet Isabel Smedberg-Palmqvist, men det har sedan stagnerat under den här mandatperioden.

Vi kan också konstatera att vi fortfarande inte har fått till en bra uppföljning av skolresultaten för våra omhändertagna barn. Det hade jag trott att vi skulle kunna få till under den här mandatperioden. Men vi ser fortfarande att det går dåligt för de här barnen i skolan, och vi vet inte tillräckligt mycket om hur de ligger till.

Vi oroas också över att vi återigen får signaler från skolor om att problematiken inte tas på allvar när de orosanmäler på grund av frånvaro – faktiskt även i fall där det handlar om så mycket som 100 procents frånvaro över ett eller flera läsår.

Min kollega Björn Ljung kommer att ta upp bostadsmålen. Vi beklagar att det går alltför sakta och att vi nu också ser hur partier inte längre står upp för de bostadsmål för staden som har varit väldigt ambitiösa och som det har funnits en relativ enighet kring. Det är fortfarande så att väldigt många människor inte hittar bostad i Stockholm, och det gäller inte minst all den viktiga servicepersonal som behövs i olika yrken i staden och även inom vår välfärdssektor.

Vi kan också konstatera att nivån är för hög när det gäller vräkningar av barn. Antalet har ökat från 21 till 34 under 2025, enligt Kronofogdens uppgifter.

Det finns alltså mycket som kan bli bättre och som vi hoppas kan bli bättre under nästa mandatperiod. Därmed vill jag yrka bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 70

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Om personalen i äldreomsorgen vill ha arbetsskor kan de väl köpa dem själva. Det sa Moderaterna här i talarstolen när vi tidigare diskuterade införandet av fria arbetsskor i äldreomsorgen i Stockholm. Let them eat cake. Är det någon som resonerar så när det kommer till skydds skor för manligt dominerade arbeten att byggarbetarna kan köpa sina skor själva? Jag tror inte att man förstår vare sig sitt arbetsgivaransvar eller förutsättningarna för personalen om man uttrycker sig så – särskilt inte om man har dragit ned på verksamheterna så att det inte ens fanns täckning för löneökningar när Moderaterna senast styrde i den här staden.

Tillsammans med Kommunal har jag det senaste året besökt äldreboenden där medarbetarna har fått sina nya arbetsskor, som provats ut och tagits fram tillsammans med skyddsombuden. Det har inte rört sig om bara ett bidrag utan om faktiska skor.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

Från personalen har vittnesmålen varit tydliga: Så här bra arbetsskor har de aldrig haft tidigare. De hade inte haft råd att prioritera detta och köpa dem själva.

Tillsammans med det här ärendet fattar vi i dag beslut om riktlinjer för arbetsskor. Vi ser nu till att 25 000 medarbetare inom äldreomsorg, förskola och sociala verksamheter erbjuds arbetsskor, både kommunalt och privat anställda. Vi gör det för att detta handlar om att våra anställda ska ha bra arbetsvillkor. Men vi gör det också för att vi vet att personalens förutsättningar är det viktigaste för att ge en bra kvalitet i våra verksamheter för medborgarna.

Ordförande! Jag yrkar därför 25 000 ja till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 71

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Liberalerna stöder i alla fall delvis satsningen på arbetsskor. Vi tycker att det är rimligt att man kan få det genom arbetsgivaren. Sedan kanske vi inte har tyckt att det är rimligt att detta är en av de enskilt största satsningar som ni har i er budget.

Jag är dock också bekymrad över att vi när vi tittar på vårt vård- och omsorgsprogram i Stockholm ser att det är det av våra gymnasieprogram där andelen som tar studentexamen är nästan lägst. Det är också ett program som har svårt att fylla sina platser trots att vi har enorma bemanningsbehov inom just vård och omsorg. Jag vet att vi delar ett engagemang för vikten av fler yrkesutbildningar, och vård- och omsorgsprogrammet är ett som det är väldigt viktigt att vurma för, inte minst med den ökning av äldre personer som vi kommer att se inom en snar framtid. Varför har det inte utvecklats mer när det gäller vård- och omsorgsprogrammet under den här mandatperioden?

Anförande nr 72

Arvid Vikman Rindvall (S): Jag vet inte om jag håller med om att vi inte har gjort stora utvecklingar när det gäller vård- och omsorgsprogrammet. Framför allt har vi gjort insatser för att få fler att söka sig till vård- och omsorgsprogrammet i Stockholm.

Jag har precis i dag varit i Stockholmsregionens kompetensråd, där ett av våra tre fokusområden är just hur vi ska kunna få fler unga att söka till vård- och omsorgsprogrammet. Vi gjorde stora gemensamma satsningar förra året, som kanske gav en lite blygsam effekt; det var bara 1 procent fler som sökte. Men vi ser i alla fall en positiv trend: Det är fler som söker.

Vi har också försökt med fler kombinationsutbildningar, alltså möjlighet att när man läser sfi kombinera det med att också läsa omsorgsprogram, för det ser vi som en viktig väg in. Vi har också ett uppdrag till våra studie- och yrkesvägledare att ge bättre info för att bryta fler barriärer som gör att en del inte väljer yrkesprogram.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

Jag ser fram emot att göra mer på det här området, för det är en fortsatt stor utmaning för oss framåt.

Anförande nr 73

Borgarrådet H e d i n (M): Det stämmer att vi i Moderaterna gör andra prioriteringar i vår budget. Vi sänker skatten för dem med de lägsta lönerna så att de själva får välja vad de vill ha på fötterna i stället för att höja skatten och bestämma åt dem.

Men den stora skillnaden i majoritetens budget kontra Moderaternas budget är att vi hela tiden, varje dag, tar vår utgångspunkt i de äldres vardag – förutsättningarna för dem som bor i våra verksamheter och för dem som har hemtjänst. Därför prioriterar vi fler händer i äldreomsorgen i stället för fler skor. De som jobbar i äldreomsorgen ska ha fler chefer och närmare till dem. De ska ha fler kollegor. Vi fokuserar på omställningen så att de som har varit vårdbiträden ska kunna bli undersköterskor. Man ska kunna jobba deltid i staden efter 67 års ålder, om man fortsatt vill göra det.

Men det som oroar mig absolut mest är att man inte har satt spaden i backen för ett enda nytt vård- och omsorgsboende i den här staden.

Anförande nr 74

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Jag blev glad för den här repliken, för jag trodde att jag skulle få svar på frågan om varför detta inte gäller när det handlar om manligt dominerade verksamhetsområden. Jag vet inte om det svar vi fick nu var just att det är andra förutsättningar och att kvinnorna i omsorgen inte ska ha samma förutsättningar. Min poäng var att vi faktiskt är ansvariga för arbetsmiljön – att det ska vara hållbart, att man ska kunna arbeta och ha en god hälsa och också kunna jobba länge. Där är arbetsskorna en viktig satsning. Varför är det just kvinnorna i välfärden som ska välja om de ska ta av sin lön för att köpa arbetsmateriel när detta inte gäller i andra yrken? Detta är frågan som jag ställer till Moderaterna.

När jag läste Christofer Fjellners svar på frågan om vad han vill skära ned på i staden för att, om han får möjlighet den kommande mandatperioden, kunna göra fler skattesänkningar var just arbetsskorna en av tre punkter som han lyfte. Vi står upp för medarbetarna i välfärden.

Anförande nr 75

L i s a C a r l b o m (MP): Ordförande! I Stockholm går vi före i den gröna omställningen. I årsredovisningen står det om kommunfullmäktiges mål och huruvida man når dem eller inte. Men om ni precis som jag har lusläst stadsdelsförvaltningarnas verksamhetsberättelser för 2025 har ni fått en större bild av hur stadsdelarna arbetar för att involvera invånarna i denna omställning.

Man kan till exempel läsa om att det har hållits en skördefest i Årsta, en föreläsning om hållbar konsumtion i Bromma och en samtalsserie om miljö och klimat på Kungsholmens bibliotek. I Järva har stadsdelsförvaltningen byggt en laddstation för

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

elbilar vid förvaltningshuset. Och som en liten bonus har en förskolekock i Skärholmen vunnit utmärkelsen Årets Offentliga Ekokock.

Man kan också läsa att vi i nio stadsdelar har öppnat eller ska öppna ett fritidsbibliotek eller en fritidsbank, där man gratis kan låna fritidsutrustning i stället för att köpa ny och sedan slänga bort den. Alla stadsdelsförvaltningar använder vårt interna återbruk Stocket som förstahandsval när de ska införskaffa nya möbler. Till exempel öppnade Hägersten-Älvsjö ett nytt medborgarkontor förra året och inredde det med begagnade möbler.

I sommar kommer djur att beta utomhus i sju av våra stadsdelar, vilket främjar den biologiska mångfalden. I Farsta, där jag sitter i stadsdelsnämnden, kommer vi att ha två kor och två kalvar som går utomhus och betar på Farstanäset.

I årsredovisningen för hela staden når vi inte målet att servera 70 procent ekologisk mat – det stämmer. Men i stadsdelarna har andelen ekologisk mat ökat med 9 procent denna mandatperiod. I Järva har andelen ökat med 15 procent, och i Skärholmen har den ökat med hela 22 procent. Ni ser själva utvecklingen på den bild som visas här ovan.

Sammantaget blir allt detta en helhet som visar att vi, även om vi inte når alla högt satta mål inom miljö och klimat, är på god väg, med våra fantastiska stadsdelsförvaltningar i spetsen. Och vi kommer självklart att fortsätta nästa mandatperiod.

Anförande nr 76

Borgarrådet H e d i n (M): Jag noterar stoltheten över de föreläsningar som hållits och de priser som har delats ut. Problemet är att vi på skola efter skola har elever som inte längre vill äta skolmaten. Vi har elever på skolor i Bromma som går hem från skolan och är hungriga. Vi har närmast ett uppror på Johannes skola för att man inte vill äta skolmaten längre. Då blir frågan: Hur kan man vara nöjd med det resultatet? Det är ingen som är emot ekologisk mat. Problemet blir om det går ut över kvaliteten.

Nu är man under Miljöpartiets ledning på väg fram med ett matprogram där man ska gå in och reglera vad seniorerna ska få äta i stället för att ha fokus på att de ska få äta god mat som de känner igen. Kan inte du förklara för mig hur man tycker att detta är en rimlig politik för de yngsta och de äldsta i den här staden?

Anförande nr 77

L i s a C a r l b o m (MP): Jag ska absolut förklara. Utbildningsförvaltningen når tyvärr inte målet för andelen ekologisk mat; de ligger faktiskt och studsar runt 50 procent. Men nu har vi fått ett bidrag från Europeiska socialfonden för att lära all skolpersonal om hållbara måltider.

Det är nog alltså inte på grund av ekologisk mat som ungdomarna i skolorna inte vill äta. Ekologisk mat är mat som inte är besprutad utan är ren från gifter. Det handlar

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

alltså inte om att den är äcklig – att den inte är god, som det känns som att du insinuerar. Ekologisk mat måste inte vara vegetarisk. Den måste inte vara utländsk. Det kan mycket väl vara svensk mat som barn och äldre är vana vid.

Jag upplever att ni vill ta det här narrativet och säga att vi vill förbjuda alla att äta kött. Det vill vi inte; det har vi aldrig sagt. Men maten är så viktig för en hållbar framtid för våra barn. Därför tar vi fram detta matprogram.

Anförande nr 78

J o n a s N a d d e b o (C): Jag förstår att du, Lisa, tar upp alla fina initiativ – ibland mer viktiga och ibland mindre viktiga – när ni bara uppnår 5 av era 20 indikatorer på miljöområdet. Det är faktiskt en brist att vi har indikatorer som vi inte uppnår. Då förstår jag att du tar upp en del ibland något kuriösa insatser i de olika stadsdelarna.

Vi har frågan om ekologisk mat, där staden inte uppfyller sina egna mål. Men när de privata aktörerna frågar om de kan få köpa svenska äpplen i stället för de chilenska får de nej från stadens sida. Vi tycker från Centerpartiets sida att det är mycket viktigare att vi har närproducerad och klimatsmart mat i våra verksamheter. Genom att fokusera på detta enskilda bara för att det är så enkelt och mätbart, trots att vi inte klarar det i våra egna verksamheter, ställer vi nästan hårdare krav på de privata. Ska det vara så?

Anförande nr 79

L i s a C a r l b o m (MP): Nej, så ska det självklart inte vara. Vi ställer samma krav på alla. Det fanns en film på 80-talet där de sa ”always look on the bright side of life”, och det är det jag försöker peka på: alla positiva exempel från verksamhetsberättelserna.

Vi har antagit ett väldigt tufft miljöprogram, som har ställt väldigt tuffa krav på våra förvaltningar. Om vi hade nått alla målen på en gång hade jag börjat tycka att det var något lurt. Detta är väldigt tufft; det är en resa vi måste göra. Det är en omställning som staden måste göra; det är ingen quickfix. Vi måste alla tillsammans ställa om för en bättre framtid för våra barn och för deras barn.

Vi håller på att nå tre graders uppvärmning av planeten. Vad händer då? Stora delar kommer att bli obeboeliga. Och då, kära sverigedemokrater, kommer vi att få många flyktingar till Sverige. Det är alltså även i ert bästa intresse att vi ställer om.

Anförande nr 80

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Som lite av veteran här i fullmäktige tillåter jag mig ofta några historiska utvecklingar, och det gör jag nu med.

År 2002 kom jag in i fullmäktige – tro det eller ej, men så länge sedan är det. Då etablerade vi något väldigt bra som kallades för 20K. Vet ni vad 20K står för? Jo, K är

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

en matematisk bokstav som betyder tusen, och 20K var ett samarbete mellan de olika partierna, över blockgränserna, för att vi skulle lyckas bygga 20 000 bostäder på ett år.

Det bekymrar mig nu väldigt mycket – nu kommer jag till del två i det jag ska säga – att det inte längre är så många partier i denna sal som står upp för bostadsmålet. Min kollega Jonas Naddebo talade tidigare om detta. Som liberal kan jag inte se att Stockholms stad är färdigbyggd. Stockholms stad har enligt vissa konservativa debattörer varit färdigbyggd sedan någon gång på 1920-talet. Ja, det är sant. Man hade en diskussion om huruvida man skulle fortsätta bygga ut på Ladugårdslandet eller ej. Japp, så hette det då.

Vi har alla möjligheter att klara de bostadsmål som vi tidigare talat om. Det kan vi göra utan att ta så mycket grönmark i anspråk – detta säger jag till Miljöpartiet, och jag gläder mig åt det. Man skulle ta 3 promille av grönmarken i anspråk och lägga tillbaka 2 promille. Sammanlagt 1 promille av vår samlade grönmark i Stockholms stad skulle alltså gå till bostadsbyggande. Av detta skäl är vi i Liberalerna mycket bekymrade över att bostadsmålen nu tycks lämnas av allt fler.

Vi är också bekymrade över boende för våra äldre. Det handlar inte bara om att bostadsmålet även innehåller seniorboenden utan också om att vi fortsätter avvecklingen av servicehusen och inte bygger nya. Detta är en boendeform som är väldigt uppskattad bland de äldre. Biståndshandläggarna gillar det, och de anhöriga gillar det. Men tyvärr byggs det inte fler sådana.

Därmed bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 81

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Detta med att vi skippar bostadsmålen är ganska obegripligt. Det är otroligt viktigt att vi ska ha bostadsmål, men de ska vara realistiska. Jag vet inte om Björn Ljung kommer ihåg att vi förra mandatperioden kritiserade era bostadsmål, 10 000 markanvisningar och 10 000 i godkända planer, som orealistiska. Vi var kritiska mot er. Då slog vi fast att vi ska ha realistiska mål. Vi flyttar målet på 140 000 bostäder från 2030 till 2035 därför att det ska vara realistiska mål.

Sedan har vi alla, tror jag, i den här församlingen liksom byggsektorn och alla andra, suttit och väntat på att konjunkturen ska ta fart så att vi ska kunna klara de bostadsmålen. Men det är klart att vi måste förhålla oss till verkligheten. Det blir krig i Mellanöstern, och det händer saker.

De som blir svaret skyldiga är Moderaterna och Kristdemokraterna, som inte vill ha några mål alls. Nu håller de på att svänga, har jag hört. Om det är några som har svängt är det de – från inga mål alls. Nu har de fått skäll av handelskammaren och byggsektorn – det är bra. Ni är faktiskt förtjänta av en massa skäll, så som ni bedriver er bostadspolitik.

Men vi vill ha bostadsmål – realistiska sådana.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 82

B j ö r n L j u n g (L): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Det är okej, Jan Valeskog, att du använder repliken till att prata om annat. Det är helt okej; så gör vi ibland.

Det som bekymrar mig under den här mandatperioden, när du har haft ansvaret, och som jag många gånger också upprepat är att vi måste arbeta för den ekonomiska genomförbarheten för att kunna få de bostäder som vi har möjlighet att bygga. Det handlar om den ensidiga satsningen på Järva och om att man inte fullföljer i Skärholmen men också om att man inte arbetar med mindre projekt, som infill-projekt och liknande, för att få till områden och bostäder där byggaktörerna har möjlighet att bygga. Vi måste helt enkelt, kort sagt, bli mer pragmatiska, och vi måste låta våra markpriser följa marknaden för att få fler bostäder.

Anförande nr 83

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Herr ordförande! Nu kan vi summera en mandatperiod med socialdemokrater vid makten här i Stockholm. Utvecklingen går, menar jag, på punkt efter punkt åt fel håll. Trots att stockholmarna nu betalar den högsta sammanlagda kommunalskatt som stockholmarna någonsin har betalat har jag inte träffat en enda stockholmare som med handen på hjärtat upplever att välfärden på något sätt har blivit bättre.

Staden Stockholm, som ska vara Sveriges motor för tillväxt, innovation och möjligheter, visar nu rätt allvarliga och oroande tendenser på att saker är på väg åt fel håll. Nyföretagandet minskar. Den entreprenörsanda och innovation som definierar Stockholm är inte vad den har varit. Vi ser hur företagsklimatet sjunker som en sten. I Svenskt Näringslivs ranking är vi nu på den undre halvan bland Sveriges kommuner vad gäller företagsklimat. Som en konsekvens av detta kan vi också se att tillväxten i Stockholm nu är lägre än den regionala tillväxten i Västsverige.

Jag menar att ni socialdemokrater har tappat greppet om stadens ekonomi. Den som tappar greppet om ekonomin tappar förr eller senare greppet även om allt annat. Skuldsättningen skenar, och vi närmar oss med stormsteg en skuld på 100 miljarder. Detta är inte bara siffror i en årsredovisning – det är ett svek mot kärnverksamheten.

Räntekostnaderna har följaktligen också exploderat och uppgår nu till miljardbelopp varje år. Snart betalar vi mer i räntor på våra lån än vad driften av hela Tyresö kostar. Det är pengar som borde ha gått till klassrum, fler händer i äldreomsorgen och fler ordningsvakter på våra gator men som nu går till att betala för en oansvarig lånefest.

Ni har bytt arbetslinje mot bidragslinje. Arbetslösheten i Stockholm är nu högre än i riket i övrigt, och utanförskapet biter sig fast. Vi ser också hur försörjningsstödet ökar. Vi passerade 2024 miljardvallen när det gäller försörjningsstöd. Detta är ett misslyckande som framtida generationer kommer att få betala för.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

Otryggheten är utbredd. I Skärholmen känner sig nästan varannan invånare otrygg i sin stadsdel, och var tredje kvinna säger att hon är rädd och otrygg när hon går hem på kvällen. Och vad är styrets svar? Lämna socialtjänsten i fritt fall, motsätta sig viktiga reformer från regeringen, som visitationszoner, och sparka två av tre ordningsvakter och fyra av fem väktare – något ni känner er nöjda med, läste jag för övrigt häromdagen i Mitti.

Men framför allt handlar det om skolan, som är vår kanske viktigaste framtidsinvestering. Där sjunker kunskapsresultaten. Klasserna har blivit större, och studieron har försämrats. När det gäller pojkar i våra utsatta områden lämnade i slutet av förra mandatperioden var fjärde pojke grundskolan utan behörighet till gymnasiet. Det var mycket, men nu är det var tredje. Detta är ert kanske enskilt största och allvarligaste misslyckande. Den ytterst ansvariga för detta ska ta över ansvaret för staden – det är allvarligt.

Bifall till Moderaternas reservation!

Anförande nr 84

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Det är ingen positiv bild som du, Christofer Fjellner, målar upp av Stockholm. Vi får väl se om vi ses i morgon på Happiness Summit. Jag ska i alla fall dit; jag kanske är lite gladare lagd.

Det ser ut som att det går bättre för Stockholm nu än när ni lämnade över för fyra år sedan. Vi kan leverera ett starkt resultat på 4 miljarder kronor, vilket gör att vi kan betala av på den låneskuld som alltid oroar borgarrådet Fjellner. Vi kan konstatera att vi i Stockholm har färre utsatta områden på polisens lista än vi har haft tidigare. Vi kan också konstatera att skolresultaten går upp i alla våra stadsdelar, förutom Farsta.

Det finns alltså mycket kvar att göra, men det ser bättre ut nu än för fyra år sedan. Ändå låter du så oerhört dyster. Vad är alternativet?

Anförande nr 85

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Jag ska säga som det är, Karin Wanngård: Stockholm är fortfarande världens bästa stad. Men Stockholm kan betydligt mer och förtjänar betydligt mer. Jag är övertygad om att de allra flesta stockholmare känner och upplever just detta, och det är därför jag övertygad om att ni inte kommer att få förnyat förtroende.

Stockholmarna vill ha en politik som tror på Stockholm och på stockholmarna. Det är svårt när arbetslösheten är högre här än i resten av landet och när var tredje pojke i våra utsatta områden lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasiet. Det handlar inte bara om personliga tragedier, utan det riskerar att bidra till framtidens gängkriminalitet. Detta är det resultat ni lämnar efter er, och det gör ni med en skuld som alltså är rekordhög. Visst kan vi göra överskott och se till att den rekordhöga skulden bara blir jätterekordhög. Men 3 miljarder i ränta på lånen motsvarar 4 400 förskollärare. Det är en ränta som ni skulle kunna driva hela Tyresö på.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Hur kan man få detta till att vara en framgång? Stockholmarna tycker inte det, och jag tycker inte det. Därför får ni respass.

Anförande nr 86

L i n n é a V i n g e (SD): Tack så mycket för ordet! Årsredovisningen för 2025 markerar tre verksamhetsår med vänsterstyre i Stockholm – det är jag knappast först och kanske inte heller sist med att säga i dag. Men vad är det stockholmarna har fått? Förutom att det har skett skattehöjningar har parkeringsplatser byggts bort i rasande fart. P-avgifterna har höjts kraftigt, och snöröjningen har varit under all kritik – vilket i och för sig kanske inte var helt oväntat eftersom det fortfarande är Miljöpartiet som ansvarar för den. Miljöpartiets vision om att styra om bilister till kollektivtrafiken har också omöjliggjorts eftersom motsvarande vänsterstyre i Region Stockholm ställt in en del bussavgångar.

Det har blivit otryggare för kvinnor att ta sig hem på kvällar och helger därför att man har dragit ned på antalet ordningsvakter i kollektivtrafiken. Vi ser tvångsblandning i välskötta villaområden, där parker och grönområden bebyggs med hyreshöghus. Vi har förskolepersonal med så pass dåliga kunskaper i svenska att det beskrivs som utmanande att bara följa läroplanen. Och trots att vi vet hur viktigt språket är för att förebygga utanförskap har man konsekvent sagt nej till våra förslag om språkprov och obligatorisk svenskundervisning för personal. Dyr konst som ingen egentligen har bett om finns det en massa pengar till, men när det handlar om att säkerställa vällagade och näringsriktiga måltider för våra barn och äldre har det varit betydligt skralare i Socialdemokraternas kassa.

Det har nog aldrig varit tydligare att Stockholm är i behov av en ny riktning. En röst på Sverigedemokraterna innebär hundratals fler ordningsvakter, fler idrottsplatser, kött eller fisk varje dag i våra kommunala verksamheter och omsorgspersonal som pratar ordentlig svenska. Det blir helt enkelt lite tryggare och lite mer ordning och reda.

Anförande nr 87

Borgarrådet M a t t s o n (V): Ordförande och fullmäktige! Nu när vi närmar oss slutet av den här mandatperioden kan det vara bra att summera vad stockholmarna fått med en rödgrön politik. Vi har hört väldigt många versioner här i kväll.

Precis som årsredovisningen visar har Stockholm blivit en stad som utvecklas och blir tryggare – en stad där välfärden och människorna som bor här prioriteras. Alla välfärdsverksamheter har för första gången i stadens historia fått årliga uppräknings i stället för besparingskrav under hela mandatperioden – detta trots lågkonjunktur, utmanande demografi och en regering som gång på gång sviker kommunerna och låter oss stå med kostnaderna. Vi har hållit vad vi har lovat.

Vad gäller stadens mål är nästan alla uppfyllda 2025, och inom flertalet områden ses en positiv utveckling. Inom förskolan har vi den högsta nöjdheten hos

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

vårdnadshavarna på tio år. Förskollärartätheten har ökat under mandatperioden, och flera nya riktlinjer och program är på plats för en mer jämlik och bättre förskola.

Vinster och marknadslogik hör inte hemma i välfärden. Våra skattemedel ska inte riskera att hamna i fickorna på kriminella eller företag som prioriterar aktieutdelningar framför bra verksamhet. Därför har vi satsat mer på tillsyn av privata aktörer. Oseriösa aktörer som bedrivit förskola har fått stänga, och hemtjänstföretag har uteslutits ur valfrihetssystemet. Oseriösa privata aktörer i välfärden får allt svårare att verka i Stockholm. Det är glädjande för stadens barn och äldre och för vår ekonomi.

Inom fritiden har rekord slagits för andra året i rad när det gäller antalet barn som fått åka på sommarkollo. Aldrig tidigare har så många barn från Järva och Skärholmen åkt på sommarkollo och fått nya minnen med sig. Anledningen till detta är politiska beslut och prioriteringar.

Under 2025 nådde stadsdelsnämndernas gratis lovaktiviteter för barn 29 000 barn och unga som var hemma under sommarlovet. Allt fler barn går också på fritidsklubben sedan den blev avgiftsfri, och stadens parklekar fortsätter att växa. Fler har öppnats, och under förra året renoverades 15 byggnader. Kollar vi på fritidsgårdarna ser vi att besöken ökade med 20 procent under förra året, och särskilt glädjande är att flickornas besök nu ökar.

Ordförande! Jag tror att en majoritet av stockholmarna är nöjda med den utveckling vi ser i staden, när mormor slipper hemtjänst som sköts av skojarföretag, det finns ett stort utbud av fritidsaktiviteter för barnen och välfärden slipper nedskärningar. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 88

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Det är glädjande att förskolan fortsätter att utvecklas i positiv riktning. Lite bekymmersamt är det dock att inskrivningsgraden i förskolan fortsatt är lägre inte minst i Skärholmen, som jag alltid försöker värna om eftersom ni bara tänker på Järva hela tiden.

Vi delar ju ett engagemang för utsatta barn, och därför vill jag passa på att återigen ställa en fråga om något som jag nu har tjatat om i ett antal år. Det gäller de barn – i dag är de visserligen vuxna – som befann sig på Eolshälls pojkhem. Vi vet att staden hade ett stort ansvar för dessa barn och att de aldrig har fått någon ursäkt av staden för de övergrepp de utsattes för. Vi har ju inte sett något den här mandatperioden, så jag undrar om vi kan förvänta oss ett initiativ innan den har tagit slut.

Anförande nr 89

Borgarrådet Mattsson (V): Du vet ju, Jan Jönsson, att jag själv är socialarbetare och länge har varit aktiv i socialpolitiken, jobbat inom socialtjänsten och så vidare. Jag tycker att det är jätteviktigt att både stat, kommun och regioner tar sitt ansvar också i efterhand och ger sitt erkännande till dem som blivit utsatta på olika sätt. Det kan vara

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

inom våra verksamheter, för att inte tala om hela fosterhemsvården. Jag känner själv personer som har varit placerade på väldigt olämpliga ställen under sin uppväxt.

Vad vi kan lova inför nästa mandatperiod gällande just Eolshäll tänker jag att vi får återkomma till. Frågan har varit uppe, och jag tycker att vi har omhändertagit den bra hittills. Vi får se om vi kanske behöver göra mer. Men det är absolut en jätteviktig fråga du lyfter, Jan.

Anförande nr 90

Borgarrådet H e d i n (M): Vad blev det med Vänsterpartiet i majoritet? Det blev ett nytt förskoleborgarråd, en ny nämnd och en ny förvaltning med hundratals anställda. Men det blev ingenting av vallöftet om mindre barngrupper. Man har fortsatt med byggnation av megaförskolor trots att man säger sig vara emot. Man har inte lyckats slussa över de förskollärare som inte längre jobbar i våra skolor till förskolorna. Ja, jag ger dig att det har blivit mer riktlinjer, men det har inte blivit någon riktig likvärdighet i staden när det gäller förskolan.

Inom äldreomsorgen är det inte mycket muntrare. Trots att vi har ett behov av 60 nya vård- och omsorgsboenden de kommande åren har man inte lyckats med ett enda spadtag. Vi kan bara konstatera att seniorerna kommer att få lämna Stockholm. Och kanske är det så man vill ha det eftersom man har strypt guldkanten och torrlagt verksamheterna.

Anförande nr 91

Borgarrådet M a t t s o n (V): Tack, Andréa Hedin, för väldigt många olika frågor!

Jag noterar att Moderaterna i Stockholm går till val på alkohol – dygnet runt, överallt, på äldreboenden och på alla krogar. Detta är en av era absolut mest prioriterade frågor. Jag vet att vi har omhändertagit den väldigt bra inom äldreomsorgen. Torun har redogjort för de olika regelverk som staden självklart måste följa på våra öppna träffpunkter och inom våra vård- och omsorgsboenden.

När det gäller förskolan tycker jag att likvärdigheten behöver öka mer. De kommande fyra åren behöver vi jobba med implementering av många av de riktlinjer och program som vi har tagit fram. Men det viktigaste förskolan behöver är ett fortsatt rödgrönt styre här – och även en rödgrönt styrd regering – som kommer att fortsätta prioritera välfärden i tider av ekonomisk kris och stora utmaningar när det gäller demografi.

Anförande nr 92

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande och fullmäktigeledamöter! Tänk om jag hade kunnat stå här i dag och vara glad över att skolresultaten i Stockholm fortsatt åt rätt håll under den här mandatperioden och över att man hållit i de positiva trender vi såg i socioekonomiskt utsatta områden under förra mandatperioden. Tyvärr ser det inte ut så. Enligt revisionsrapporten för 2025 uppnås inte kärnuppdraget när det gäller vare sig kunskapsresultat, frånvaro eller trygghet. Fem av fullmäktiges sex indikatorer för

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

elevers studieresultat uppfylls inte. Den problematiska skolfrånvaron har bitit sig fast. Flickor känner sig inte trygga nog att räcka upp handen i klassrummet. Barn som åker skolskjuts kommer inte fram i tid.

När skolresultaten har fallit har klasstorlekarna vuxit de senaste åren. Nu, tre och ett halvt år in i mandatperioden, säger skolborgarrådet att det blir mindre klasser nästa mandatperiod. Men det är tre och ett halvt år för sent. Det hon inte säger är att det inte finns några pengar för detta eftersom skolpengen kommer att ätas upp av hyror för tomma lokaler. Det är alltså ett vallöfte som har fallit långt innan valrörelsen har gått in i skarpt läge.

Vad har man gjort, då? Man har fullständigt dränkt våra skolledningar i riktlinjer och styrdokument – 77 stycken är man uppe i nu, och några till ska vi anta här i kväll så att vi passerar 80-strecket. Samtidigt ser vi att insatser mot problematisk skolfrånvaro är ett lotteri. De är biståndsbedömda i vissa delar av staden men inte i andra, så det är postnumret som avgör vilket stöd du får.

Det här har varit en förlorad mandatperiod, med ett skolborgarråd som har fokuserat väldigt mycket på nationell politik och driftsformer i stället för på sitt eget uppdrag här. Detta har drabbat de mest utsatta eleverna, inte minst unga killar i våra utanförskapsområden, där skolresultaten har fallit som en sten. Det innebär att man har misslyckats fatalt med det förebyggande arbetet för att ge dessa unga killar gymnasiebehörighet. Det går inte att vrida klockan tillbaka. Deras skoltid går inte att ändra på, och det kommer att kosta dem och Stockholm under lång tid framöver.

Anförande nr 93

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande och borgarrådet Andréa Hedin! En sak som fascinerar mig lite när du debatterar, Andréa Hedin, är att du tar i även när det du säger inte stämmer. Jag vet att du har koll på att det går åt rätt håll när det gäller frånvaron, från alltför höga nivåer. Studieron är alldeles för dålig, men det går åt rätt håll. Skolresultaten ligger, trots att de faller i resten av landet, hyfsat stabilt i Stockholm.

Men verkligheten är fortfarande att ojämlikheten, i våra skolor liksom i resten av landet, är alldeles för stor. Det finns alldeles för många barn med tuffa förutsättningar som inte klarar skolan. Det finns alltså ingen anledning att hitta på att utvecklingen går åt fel håll när de riktiga problemen är så stora. Men hur ska det hjälpa barnen på Järva och i Skärholmen att få bättre resultat när ni skär ned på resurserna till just de barnen i era budgetar?

Anförande nr 94

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Var tredje ung tjej vågar inte räcka upp handen i våra klassrum – det är svart på vitt. Skolresultaten bland unga killar i kvartil 4 har sjunkit med 10 procentenheter – det är fakta. Detta är en jätterisk, för de riskerar att hamna i kriminalitet eller i alla fall gå ett utanförskap till mötes. Hur det har sett ut

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

den här mandatperioden när det gäller misslyckandet med skolskjutsen behöver vi inte ens lyfta här igen. Vi har fortfarande tusentals elever i vår stad som är hemmasittare. Beroende på var du bor i staden får du helt olika insatser, och så ser det fortsatt ut.

Hade vi styrt i den här staden hade det funnits 175 miljoner mer till mindre klasser. Det hade funnits 80 miljoner mer till skolan, och det hade framför allt funnits en plan för hur vi ska höja kunskapsresultaten.

Anförande nr 95

A r o n M o d i g (KD): Ordförande! Årsredovisningen är stadens bokslut inför medborgarna. Den presenterar inte bara siffror utan visar även på prioriteringar och, där så är fallet, brist på prioriteringar. Eftersom 2025 års årsredovisning med uppföljning av kommunfullmäktiges mål omfattar hela verksamhetens resultat och ekonomiska ställning finns det naturligtvis mycket att kommentera. Det mesta har dock behandlats i tidigare debatter här i kommunfullmäktige. Från KD:s sida nöjer vi oss därför med att beröra två olika aspekter i debatten här i dag.

Till att börja med handlar det om stadens övergripande ekonomi och skatteuttag. Trots det ekonomiskt ansträngda läget redovisar Stockholms stad nämligen ett betydande överskott. Hittills under mandatperioden, 2023–2025, har staden gjort ett positivt resultat på sammanlagt nästan 10 miljarder kronor.

I vår värld tyder detta på att skatteuttaget är högre än nödvändigt. Men faktum är att majoriteten parallellt med dessa stora överskott höjt kommunalskatten med 48 öre till den högsta nivån någonsin – inte primärt, tror vi, för att välfärden har utökats eller kostnaden för befintlig välfärd har ökat utan för att stadens kreditvärdighet riskerade att sänkas om inte de växande skulderna kombinerades med högre skatteintäkter. För majoriteten låg det då närmare till hands att ta in mer pengar från stockholmarnas plånböcker än att föra en politik som ser till att hela den ekonomiska kakan växer så att fler kan vara med och bidra.

Det stora överskottet motsvarar nu 13 000 kronor per vuxen stockholmare. Från vårt perspektiv är detta ett onödigt överuttag av skatt som hellre hade fått stanna i stockholmarnas fickor. Det gäller inte minst under de gångna åren, som för många stockholmare har varit tuffa privatekonomiskt sett. Det är också därför som vi har motsatt oss skattehöjningar i varje skuggbudgetmotion och budgetdebatt under mandatperioden.

Vi vill också lägga fokus på hur vi rustar, eller kanske snarare inte rustar, stadens äldreomsorg för framtiden och på det demografiska skifte som pågår i detta nu. Som framgår av årsredovisningens avsnitt om den demografiska utvecklingen i staden förväntas antalet personer över 80 år öka med cirka 50 procent fram till 2034, alltså under de kommande åtta åren. Trots detta noterar vi att inte ett enda nytt vård- och omsorgsboende har börjat byggas under mandatperioden. Tvärtom har privata initiativ dessutom stoppats, trots ett skriande behov. Hur är detta möjligt, kan man fråga sig.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Herr ordförande! Jag yrkar bifall till vår reservation och hänvisar till vår reservationsbudget för 2025.

Anförande nr 96

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande! De senaste åren har varit tuffa för svensk välfärd och svensk skola. Vi har en högerregering som trots kostnadskris har satt välfärden på svältkur och prioriterat skattesänkningar framför pengar både till välfärden generellt och specifikt till skolan.

Här i Stockholm har vi gjort tvärtom. Det har inneburit tuffa prioriteringar, men det har också resulterat i att vi i dag har fler lärare i stadens skolor än vi hade när Moderaterna styrde den här staden, trots att antalet elever har minskat. Nu ser vi också i höstens betyg att stadens nior har de högsta betygsresultaten på tio år, och vi hoppas att det också innebär att vi kommer att ha fler gymnasiebehöriga efter denna sommar.

Oavsett vilket vet vi att det är i mötet med lärarna i skollokalerna som det händer. Om fler elever ska få chansen att klara skolan är det otroligt viktigt att vi får fler behöriga lärare i våra skolor. Vi har också byggt ut våra särskilda undervisningsgrupper och stärkt elevhälsan med fler speciallärare och fler kuratorer.

Samtidigt har vi ett otroligt viktigt arbete kvar att göra. Stockholm är inte jämlikt att växa upp i, och det syns inte minst i skolresultaten. Därför är det också självklart att vi ska fortsätta att rikta resurserna till de elever som behöver det som mest så att alla elever i vår stad får förutsättningar att klara skolan.

Här vill jag också skjuta in att politiken hänger ihop på de olika områdena. Även för skolresultatens del är det viktigt att vi fortsätter att bygga bostäder i vår stad. När vart femte hushåll i Stockholm är trångbott och över hälften av alla ensamstående mödrar med barn är trångbodda är det klart att det blir svårt att få utrymme att göra sina läxor i lugn och ro. Förutom att bostadsbyggandet är viktigt för vår tillväxt och vårt näringsliv är det därför också viktigt för skolresultaten och för att alla elever ska få en bra uppväxt.

I vår stad ska man också kunna fortsätta att lära genom hela livet. Därför är jag stolt över att vi har stärkt den kommunala vuxenutbildningen. Resultaten har förbättrats, särskilt inom de teoretiska kurserna och yrkesutbildningarna. Vi har också fördjupat samarbetet med branscherna, återigen, för att stärka Stockholms näringsliv. Medan Moderaterna på riksnivå monterar ned arbetsmarknadspolitiken gör vi här i staden alltså det motsatta. Vi har också lyckats hålla ungdomsarbetslösheten på lägre nivåer än i riket, det vill säga den arbetslöshet som vi lokalt är ansvariga att möta.

Men vi är långt ifrån klara. Vi behöver fortsätta att bygga vår stad och se till att fler stockholmare kan klara skolan, komma i arbete och få chans att känna framtidstro.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 97

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Jag biter mig fast i Skärholmen, min hemort, och jag gör det därför att jag tyvärr tycker att det är ett område och en stadsdel som har glömts bort under den här mandatperioden och där vi också konkret ser utfallet av detta.

Det är där den skola med lägst behörighetsgrad till gymnasiet ligger, med 49 procent behöriga till gymnasiet. Det är där man 2024 gjorde bottennoteringen med 71,2 procent behöriga till gymnasiet totalt sett. I dag är det 75,7 procent, vilket är långt under stadens snitt. Det är här man har lägre närvaro i skolan jämfört med på andra håll i staden. Det är här som rektorerna inte fick vara med i nätverket för utsatta områden på nationell nivå. De har också haft en ständig omsättning inom socialtjänsten.

Är det verkligen okej efter fyra år att Skärholmen har glömts bort på det här sättet?

Anförande nr 98

Borgarrådet Buggren (S): Jag skulle vilja ge två olika svar på en fråga som var hopslagen, för det är egentligen två frågor.

Har Skärholmen glömts bort? Nej, självklart inte. Vi har gjort ett intensivt arbete, och som Jan Jönsson vet har det framför allt gjorts ett stort arbete med socialtjänsten i Skärholmen, något som behövdes för att få stabilitet och stärka samarbetet med skolorna.

Är vi klara? Nej. Är vi nöjda med resultaten? Nej – att se till att den utvecklingen nu ger resultat är jätteviktigt.

Jag vill dock nyansera bilden något. Att 49 procent klarar behörighet till gymnasiet är oacceptabelt. Samtidigt kunde vi tyvärr se redan i årskurs 6 att de eleverna hade ett väldigt svårt år framför sig. Det jag vill poängtera är därför att vi måste börja mycket, mycket tidigare. Vi ser inte resultat i årskurs 9 på tre år; det gör vi efter nio år.

Anförande nr 99

Borgarrådet Hedin (M): Ordförande! Jag välkomnar att flera skolor har fått en ökad lärartäthet. Men det skolborgarrådet glömmar att berätta är att vi har ett femtiotal skolor som har fått sämre lärartäthet – de ligger inte kvar på samma nivå, utan de har fått sämre lärartäthet. Förbättringarna är därför på bekostnad av andra elevers vardag. Jag är helt övertygad om att skolborgarrådet får precis samma mejl som jag får av frustrerade vårdnadshavare vars sexåringar har börjat i förskoleklass och där man är chockad över att det är 30 elever i klassen. De känner över huvud taget inte igen sig i bilden av någon förbättrad lärartäthet.

Jag vågar påstå att de allra flesta partier här inne är för särskilda undervisningsgrupper – vi har båda bidragit till den utbyggnaden – men nu sker en explosion av mindre undervisningsgrupper för att det är så många barn som inte klarar det ordinarie klassrumssammanhanget. Det kan inte vara meningen.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 100

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det hörs att vi är överens i problemformuleringen. Om elever ska få bättre chans att klara sig i skolan behöver vi ha högre lärartäthet och gärna mindre klasser, inte minst i de yngsta åldrarna. Hur får vi till det? Jo, då behöver vi fler lärare per elev. Vad krävs för det? Resurser till våra skolor och till välfärden.

Det är ett tydligt val vi har att göra: skattesänkningar eller mer resurser till skolan. Vi har en regering som hela den här mandatperioden har prioriterat skattesänkningar, kanske av en slump en moderatledd regering. Stockholm har fått 2,7 miljarder mindre från staten jämfört med när ni styrde den här staden.

Det vi lovar framåt är att vi tänker fortsätta att hålla i den prioritering som vi har gjort, nämligen att vi ska ha fler, inte färre, lärare i våra klassrum. Får vi dessutom en helt annan regering kommer vi också att kunna nå de mål som Magdalena Andersson har satt upp med tolv elever per lärare.

Anförande nr 101

L e i f S ö d e r s t r ö m (SD): Tack för ordet! Jag har förut några gånger pratat om narkotikasanering i skolorna, så jag tänkte komplettera lite.

De här saneringssöken har bara genomförts i 18 av Stockholms 216 skolor. Under de söken har man alltså fått nio indikationer på narkotika, och samtliga har varit i personalutrymmen. Inga saneringssök har gjorts i stadens norra delar där Dödspatrullen, Shottaz och så vidare har sin hemvist.

Upphandlingens omfattning var 5 miljoner kronor. Socialdemokraterna satsade 300 000 kronor i sin första budget där och sökte 600 000 till från Brå, om jag inte minns fel. Man fick 100 000, vilket är ungefär den summa som man har använt totalt på dessa två år.

Frågan är varför Socialdemokraterna är så ointresserade av att säkra Stockholms skolor till narkotikafrihet.

Anförande nr 102

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Det är självklart att våra skolor ska vara narkotikafria, och det är därför vi som komplement till det arbete som polisen gör i våra skolor också har upphandlat den här tjänsten för att rektorer och skolor som vill söka själva ska kunna komplettera med det utan att det finns misstanke om brott. Jag har hittills inte fått en enda uppgift om en skola där man har velat göra ett narkotikasök och det inte har funnits möjlighet. Skulle det inträffa är vi såklart beredda att ompröva om vi behöver göra ännu mer.

Det som polisen väldigt tydligt pekar på har gett resultat, inte minst apropå nordvästra Stockholm, är samarbetet mellan skola, socialtjänst och polis, där man regelbundet varje vecka är inne och gör lägesbedömningar så långt ned som på individnivå för att fånga upp alla de barn och ungdomar som riskerar att dras in i den kriminella

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

verksamheten och inte minst i droghandeln. Det lägger vi stora resurser på och ska fortsätta att göra det.

Anförande nr 103

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande! Just nu lamslår blockaden i Hormuzsundet världens oljetransporter, och vi står inför vad som kan bli den största energikrisen någonsin globalt. Sällan har det varit så tydligt att vi måste bryta vårt fossilberoende, skydda svenskarna mot prischocker vid pump och få i gång elektrifieringen igen som har avstannat totalt under den här regeringen. Vi måste arbeta stenhårt för att få ned utsläppen i stället för att elda på krisen ytterligare genom att lägga totalt 57 miljarder på sänkta bensinpriser den här mandatperioden.

Stockholm är en motpol till Tidöregeringens politik. Vi tar krisen för klimatet och människors plånböcker på allvar. Vi visar att det går att göra en rättvis omställning. Den här mandatperioden lägger vi en klimatomiljard på att minska utsläppen och klimatanpassa Stockholm. Genom miljardinvesteringar i gång, cykel och snabbare kollektivtrafik gör vi det enklare och mer bekvämt att resa hållbart.

Just nu ökar utsläppen från trafiken på grund av Tidöregeringens politik, och därför kommer vi att behöva jobba ännu hårdare här i Stockholm. Vi inviger snart stadens helt nya återbrukscentral för byggmaterial för att få ned klimatutsläppen från byggsektorn. Vi jobbar hårt med att minska plastanvändningen i stadens verksamheter. Vi har precis fått ett nytt system på plats för att pressa ned plastanvändningen runt om i staden. Vi gör klimatanpassningsåtgärder i hela staden med fokus på områden där människor riskerar att fara mest illa på grund av värme och översvämningar.

Stockholm är regeringens motpol. Vi driver en politik för barnen, medmänskligheten, klimatet och naturen. I klimatkrisen ska Stockholm vara med och ta sin del av ansvaret och göra det vi kan för att pressa utsläppen, för att ställa om och för ta ansvar för vår beredskap och människors säkerhet. Vi ska inte elda på ett fossilberoende som låser fast svenskarna i skenande oljepriser. Vi ska fortsätta med tuffa klimat- och miljömål och inte sänka ribban när det är utmanande. Vi ska visa att det går att ställa om och att omställningen också kan göra Stockholm bättre.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 104

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag håller med om att många bra saker har gjorts på klimat- och miljöområdet, varav en del också startades upp under den förra mandatperioden och sedan har fullföljts och utvecklats. Det välkomnar vi.

Det vi dock har tyckt varit problematiskt under den här mandatperioden är att en hel del visserligen väldigt bra och nödvändiga reformer inte alltid har genomförts i dialog inte minst med Stockholms näringsliv och handel, där många tycker att trafikkontoret i princip har varit lomhört för både kritik och konstruktiva synpunkter. Man har haft svårt att få fram sina leveranser och att få sina trafikflöden att fungera, vilket påverkar

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

kundtillströmning och annat. Inte minst småföretagarna har upplevt det här som ett stort problem.

Borde inte Miljöpartiet ha tagit tag i det här för länge sedan?

Anförande nr 105

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Tack för frågan! Det har varit väldigt mycket dialog till exempel kring miljözon klass 3, där vi har behövt diskutera konsekvenserna för de aktörer som finns i området och hur vi kan göra det så bra som möjligt. Jag tänker att vi alltid kan ställa oss frågan vad vi kan göra ännu bättre och hur vi kan utveckla en god dialog på ett ansvarsfullt sätt.

Det är klart att vi alltid kan utvärdera om det finns saker som vi kan göra ännu bättre, särskilt när det till exempel berör småföretagare som sliter varje dag med att bidra till Stockholm på olika sätt och som kanske inte har ett helt kontor med massvis med anställda. Hur kan vi underlätta den omställningen och samtidigt premiera de aktörer som finns runt om i Stockholm och som vill gå före, göra ännu mer och ställa om sin fordonsflotta, till exempel. Den omställningen ska vi premiera och stötta.

Det handlar alltså både om att vara tydlig med informationen och även sätta värde på dem som går före.

Anförande nr 106

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Ordförande! Tack, Åsa! Vi har många saker gemensamt, inte minst engagemanget för miljö- och klimatfrågor, och jag antar att du är lika besviken som jag är över att utsläppen i Stockholm ökar. Visst, man kan göra som du väljer att göra och peka på att allt är någon annans fel och någon annans ansvar. Men jag tycker att man kunde ha gjort mer när det gäller det som vi har rådighet över. Jag tänker till exempel på en sådan sak som upphandlingen av skolskjutsar, där man helt plötsligt frångick idén att det skulle göras elektrifierat. Vi har också takten på utbyggnaden av laddinfrastruktur.

Men det jag är mest besviken på Miljöpartiet över under den här mandatperioden är egentligen er förmåga att stå upp för och skydda de grönområden som finns i Stockholm. Vi vet att på 25 år har grönområden motsvarande hela Kungsholmen försvunnit. Jag vet vad du kommer att säga: att ni har skyddat mer än någonsin. Men det är ärligt talat till föga tröst för dem som bor i Mälarhöjden, Bromma och Hässelby och nu väntar på att grävmaskinerna ska komma. Du kan faktiskt, om du vill, stoppa exploateringen av Ålstensskogen, Myrberget, Karl Bondes skog, Kastanjeparken och Branterna liksom Nytorps gärde. Kan du inte göra det? Du har ju makten.

Anförande nr 107

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande! Nu närmar sig valet, och då ska Moderaterna i opposition gå ut och stå upp för de gröna värdena. Var var ni den förra mandatperioden när vi ville skydda Storskogen och Ålstensskogen, till exempel? Jag

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

tycker att det blir lite hycklande, om jag ska vara hård tillbaka, för nu har jag hört det här vid flera tillfällen.

Vi har kämpat för att skydda mer natur, och vi har gjort det i en rasande takt den här mandatperioden. Jag tror vi sällan har skyddat i sådan takt som vi har gjort sedan valet 2022. Vi har också hela tiden i dialog gjort bedömningar hur vi kan bygga på ett annat sätt och skydda så mycket grönska som möjligt. Men man behöver se till att driva de frågorna inte bara i opposition utan också när man sitter i majoritet och kan ta ansvar för frågorna.

Grönfrågorna är otroligt viktiga, och vi kommer att fortsätta att kämpa för grönskan och naturen i Stockholm, eftersom den har helt avgörande värden för oss som bor här och såklart för djur och växter som också är en del av Stockholm.

Anförande nr 108

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Tidigare i denna rafflande debatt har det debatterats exempelvis byggmål, och jag ska inte upprepa de argumenten. Det är viktigt att vi går från kvantitet till kvalitet i våra byggmål och har en riktning för hur vi vill att staden ska utvecklas. Desto viktigare är det att vi har ordning på torpet och säkerställer att våra egna processer inom Stockholms stad faktiskt fungerar. När vi kollar på årsredovisning och statistiken från förra året blir det uppenbart att det finns systemproblem i det här huset kring byggandet.

Stockholms stad tappar mark i en av de mest avgörande frågorna för företagande och tillväxt, och det är bygglovshanteringen. Den statistik som har redovisats nyligen visar på en mycket negativ trend. Vi har debatterat detta tidigare, och då har det ibland avfärdats med att det här kommer från Svenskt Näringsliv – det spelar ingen roll vad företagarna säger, har man sagt från Socialdemokraterna. Nu är det snarare SKR som pekar på utvecklingen.

Andelen bygglovsärenden som handläggs inom lagstadgad tid har fallit från 91 procent 2022 till 90 procent 2023, 82 procent 2024 och nu hela vägen ned till 73 procent förra året. Det innebär att mer än vart fjärde ärende inte klaras inom den tid som lagen kräver. Åh, vad det är prioriterat att bygga! säger Socialdemokraterna. Men sedan misslyckas ni med varje byggmål som ni själva sätter upp och klarar dessutom inte av processerna.

Det här är inte en tillfällig svacka utan ett systemfel. När handläggningstiderna drar ut på tiden bromsas investeringar, bostadsbyggande, renoveringar och etableringar. Företag som vill växa möts av osäkerhet och väntan ger ökade kostnader. För en stad som säger sig vilja vara ledande på just tillväxt och innovation är det här ett allvarligt misslyckande. Det vi säger måste också stämma gentemot stockholmarna.

Det är anmärkningsvärt att Sveriges huvudstad hamnar efter kommuner som Nacka, Solna, Haninge och Huddinge. Vi är sämst i Stockholmsregionen när det gäller detta. Hur motiverar ni det? Nu har ni styrt den här mandatperioden, och ni har alltså inte

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

klarat den här grundläggande aspekten. Ni kan inte skylla på omvärlden. Om vi kollar bakåt i tiden, till exempel 2013, var vi uppe i 99 procent. Ni kan väl ringa Sten Nordin och Joakim Larsson och kolla hur de styrde, för det gick uppenbarligen betydligt bättre.

När bygglovshanteringen är efter år försämras skickas signalen att Stockholm har blivit svårare att investera i. Därför stämmer det när vi säger att företagsklimatet har blivit sämre. När människor kommer till det här huset och vill skapa, bygga och göra någonting säger ni en sak, och sedan misslyckas ni med hanteringen.

Det här går inte. Handläggningstiderna måste kortas, byggmålen måste vara realistiska och framför allt fokusera på kvalitet och vi måste få ordning på torpet.

Anförande nr 109

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det är bra att ni ändrar er till att byggmålen ska vara realistiska från att ni inte ville ha några alls. Det är superbra.

Du har helt rätt att vi under många år, även under den förra mandatperioden, har haft problem med bygglovshanteringen. Det blev akut förra året bland annat för att rotavdragen ökade ansökningarna med över 15 procent, eller något sådant – ganska mycket. Det som hände var att man organiserade om sig och nu också anställer en hel del personer.

Vän av ordning bör också veta att den företrädare som står här och klagar har dragit ned vartenda år förutom innevarande år med 20 miljoner till stadsbyggnadskontoret. Minst tio bygglovshandläggare skulle ha sparkats med Moderaternas budget för att klara ekonomin. Det skulle ha blivit mycket värre, så därför är det lite hyckleri att höra det här.

Anförande nr 110

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Moderaterna visar i handling när vi styr att det här funkar. Under Socialdemokraterna funkar det inte. Ni sätter upp höga mål men klarar dem inte, och dessutom klarar ni inte att styra och ha en riktning i det här huset. Det är det som byggaktörerna faktiskt skriker efter. När man pratar med dem är det inte just att ha fler handläggare som är lösningen – de vill ha tydlighet. Det här ärendet, det här projektet – ja eller nej? Det är en politisk tydlighet, långsiktighet och förutsägbarhet som saknas.

Vi öppnar dörren för fler handläggare, för vi måste lösa den här krisen, men det som ni hade behövt göra är att från början identifiera hur vi går över till en mer teknisk hantering där vi genom AI kan hantera de enklaste fallen så att handläggarna kan fokusera på de mer komplicerade fallen.

Den styrningen har ni misslyckats med – siffrorna talar sitt tydliga språk.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 111

Borgarrådet B u t r o s (V): Ordförande! Att byggbranschen måste följa konjunkturen och att det hänger ihop med antalet färdigställda bostäder verkar inte ni i Moderaterna förstå. Hur ska Moderaterna göra ordning på torpet när ni slopar de siffersatta byggmålen? Vilka signaler tycker Dennis Wedin att det sänder till byggbranschen när Moderaterna i kommunfullmäktige säger att ingenting alls bör byggas?

Anförande nr 112

Borgarrådet W e d i n (M): Ordförande! Jag vill påpeka att när man frågar SKR och Svenskt Näringsliv själva och jämför med andra kommuner är det tydligt att företagsklimatet har blivit uppenbart sämre. Det har jag tydliga bevis på.

Siffrorna som jag har redogjort för är uppenbara: Det är under er tid som företagsklimatet har blivit sämre och det trots att ni under mandatperioden har haft de här höga byggloven som borgarrådet Butros strävar efter att behålla, fast vi påpekar att styrningen har blivit fel. Det har blivit kvantitet i stället för kvalitet, och det måste vi gå ifrån.

Utifrån vad ni säger att ni vill uppnå har ni misslyckats med styrningen, och det som företagarna skriker efter – det ser vi på pränt – är inte höga byggmål. De vill gå ifrån det arbetssätt som ni har. Företagen skriker efter förutsägbarhet och att man får kontakt med någon inom Stockholms stad. Det är vad de eftersträvar, och därför säger vi att det här måste styras upp.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

§ 15 Revisionsberättelse över de kommunala nämndernas verksamhet för år 2025 m.m. samt beslut om ansvarsfrihet för kommunstyrelsen och nämnder (bihang 2026:01)

Anförande nr 113

Ordföranden: Vi har tre gäster här som intresserat har lyssnat på denna upplysande debatt, nämligen revisorskollegiets ledning med Björn Jansson i rollen som ny ordförande. Varmt välkommen! Här finns även vice ordförande Stefan Kindborg och ordförande för revisionsgrupp 2, Mia Sydow Mölleby. De får ordet i den ordning som de är ordförande i de olika revisionsgrupperna.

Anförande nr 114

Björn Jansson (S): Ordförande! Ärade ledamöter av kommunfullmäktige!

Vi revisorer arbetar på ert uppdrag. Vi ska utifrån risk och väsentlighet granska om stadens alla nämnder och bolag är följsamma till era beslut och målsättningar. Vi ska också granska om lagstiftning efterlevs och om nämnder och bolag har tillräcklig intern styrning och kontroll över sin verksamhet. Detta ska enligt kommunallagen ske inom ramen för god ekonomisk hushållning. Slutligen granskar vi också om den årsredovisning som kommunstyrelsen upprättat ger en rättvisande bild av årets resultat och ställning.

Vi är 20 förtroendevalda revisorer som prioriterar vad som ska granskas. Själva granskningsarbetet genomförs av tjänstepersoner på revisionskontoret. Under 2025 har revisionskontoret genomfört ett femtiotal granskningar som berört en eller flera nämnder eller bolag. Revisionen för 2025 har nu avslutats, och vi överlämnar härmed vår revisionsberättelse med våra bedömningar till er.

Vi i revisorskollegiet tillstyrker att kommunstyrelsen och samtliga nämnder och deras ledamöter beviljas ansvarsfrihet. Vår samlade bedömning är att verksamheten delvis har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bedömningen ”delvis” förklaras av att det finns vissa brister i verksamheten och att kommunfullmäktiges målsättningar inte uppnås till fullo.

I likhet med tidigare år uppfylls inte målen som rör bostäder. Avvikelserna är stora från de årsmål för indikatorer som ni har beslutat om. Detsamma gäller utfallet för de indikatorer som finns för att mäta mål som rör klimat och miljö. Kommunstyrelsen redovisar i årsredovisningen utfall för 18 indikatorer. De flesta, 14 stycken, når inte upp till de årsmål som finns.

Det finns även avvikelser för de indikatorer som mäter elevers kunskapsresultat i grundskolan. Stockholms grundskolor redovisar i jämförelse med skolor i andra kommuner goda kunskapsresultat. Dock nås inte de årsmål som ni har fastställt. Det finns också stora skillnader mellan olika skolor. Vår granskning visar även att socialtjänsten har svårt att svara upp mot de krav i lagstiftning som gäller handläggningstider och mot kommunfullmäktiges ambitioner.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

Som ni alla vet har stadens skuldsättning ökat kraftigt under senare år till följd av omfattande investeringar. Vi revisorer menar att den långsiktiga ekonomistyrningen behöver utvecklas. De finansiella målen behöver på ett tydligare sätt omfatta investeringar och hur hög fullmäktige anser att skuldsättningen får bli. Målen behöver också i högre utsträckning omfatta kommunkoncernen i sin helhet. Alla beslut om investeringar behöver fattas utifrån ett väl genomarbetat beslutsunderlag. Detta är viktigt för att säkerställa fortsatt god ekonomisk hushållning.

Vi revisorer bedömer att den interna kontrollen i huvudsak har varit tillräcklig, detta även om flera nämnder och bolag behöver stärka sitt internkontrollarbete. Vi konstaterar också att stadens årsredovisning i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed. Vi revisorer tillstyrker därför att Stockholms stads årsredovisning för 2025 fastställs.

I den årsredovisning som ni har framför er som vi har producerat finns en tabell som översiktligt beskriver våra bedömningar. Alla nämnder och bolag finns med. Vi har använt trafiksignalernas färger grönt, gult och rött för att åskådliggöra våra bedömningar. Jag hoppas att ni tar er tid att läsa detta viktiga dokument.

Med detta överlämnar jag ordet till ordförande för revisionsgrupp 2.

Anförande nr 115

M i a S y d o w M ö l l e b y (V): Ordförande! Ärade ledamöter av kommunfullmäktige!

Förra året stod jag här och pratade om intern kontroll, och det kommer jag göra även i dag. I kommunallagen är det tydligt att det är nämndens ansvar att den interna kontrollen är tillräcklig. Sedan den 1 juli 2025 gäller också specifikt att den interna kontrollen ska förebygga fel och oegentligheter i verksamheten. För bolagens del är det styrelserna som ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig.

Vår granskning visar att ungefär hälften av alla nämnder och bolag behöver förbättra sin interna kontroll. I vissa fall saknas rutiner och system för egenkontroller. Ibland finns de men genomförs inte som det är beslutat. Ibland görs kontrollerna men dokumenteras inte. Jag ska ge er några exempel på avvikelser som vi har sett i våra granskningar.

Vi har granskat arbetet för att motverka arbetslivskriminalitet i byggtreprenader. Ni i fullmäktige har beslutat om ett program för inköp. Där är det tydligt hur arbetet för att motverka välfärdsbrottslighet i upphandling och inköp ska bedrivas. Risker ska bedömas utifrån aktuell bransch och leverantör. Sedan ska kontroller genomföras utifrån den riskbedömning som har gjorts.

Vår granskning visar att riskbedömningar och kontroller inte görs som det är tänkt för alla projekt. De kontroller som görs baseras inte alltid på de risker som har uppmärksamats. Det pågår ett utvecklingsarbete så förhoppningsvis kommer

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

kontrollen att stärkas under kommande år, och det kommer vi förstås att hålla ögonen på.

En annan granskning gäller föreningsbidragen. Stockholms stad ger varje år bidrag till den ideella sektorn. Vi har konstaterat att kontrollen av vilka föreningar som får bidrag behöver bli bättre. Kontroller behöver göras avseende själva föreningen men också av de personer som företräder föreningen. När bidragen sedan har betalats ut saknas ofta uppföljning av hur pengarna har använts.

Det är svårt att upptäcka oegentligheter, men vi revisorer menar att verksamheten måste bli bättre på att kontrollera det som faktiskt går att kontrollera. Det är också viktigt att dokumentera de kontroller som genomförs, inte bara för att vi revisorer ska kunna följa arbetet, utan det är också viktigt vid misstanke om oegentligheter. Det kan dessutom vara till stor hjälp vid nästa beslutsomgång eller upphandlingstillfälle.

All intern kontroll handlar inte om att förebygga oegentligheter. Det handlar också mycket om ordning och reda och i förlängningen förtroendet för stadens verksamheter. Tillsyn enligt plan- och bygglagen är ett ansvar för stadsbyggnadsnämnden. Nämnden har beslutat om en tillsynsplan, och det finns rutiner för handläggning av ärenden. Det är bra. Men många ärenden handläggs inte i tid. Det finns flera ärenden som överskrider förvaltningslagens gräns på sex månader. Det här påverkar både rättssäkerheten och förtroendet för staden.

Vår granskning av intern kontroll som hör samman med den finansiella rapporteringen visar också några utvecklingsområden. Det handlar inte om väsentliga belopp eller om att räkenskaperna inte skulle bli rättvisande utan om förtroendet. Ett exempel är vår granskning av maskiner och inventarier. När verksamheter köper maskiner för att sköta trädgårdar och parker ska utrustningen finnas i stadens ägo och vara upptagen i ett register. Om man inte gör så ökar risken för att maskiner helt enkelt försvinner. En tillräcklig intern kontroll i det här läget bidrar till att våra invånare har ett gott förtroende för staden.

Läs gärna mer i årsredogörelsen som ni har fått, om ni inte redan har gjort det. Där beskriver vi fler intressanta granskningar.

Med detta lämnar jag ordet till ordförande i revisorsgrupp 3.

Anförande nr 116

Stefan Kindborg (M): Ordförande! Ärade ledamöter av kommunfullmäktige!

Som vi alla vet ökar antalet äldre. Många klarar sig bra utan insatser från staden, men det kommer att bli fler som behöver stöd. Det är viktigt att ge omsorg till våra äldre. I kommunstyrelsens årsredovisning går det att läsa att kommunstyrelsen bedömer att verksamhetsområdet för äldreomsorg uppnås. Vi revisorer delar inte den bedömningen. Det finns sex indikatorer för att mäta det här målet. Av dessa uppnås en, och det är indikatorn för omsorgstagare som är nöjda med dagverksamheten.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Den indikator som har den största avvikelsen är, precis som tidigare år, det antal personer som en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod. Utfallet blev 12,7 jämfört med målet max 10 personer. Mot bakgrund av att den här indikatorn har funnits i många år och att personalkontinuiteten i hemtjänsten är prioriterad av fullmäktige är det anmärkningsvärt att resultatet över tid, alltså ett antal år, inte har förbättrats. Vi revisorer menar därför att strategier och arbetssätt behöver utvecklas när det gäller personalkontinuiteten i äldreomsorgen. Den styrning som har varit fungerar inte för att nå målsättningen.

Enligt socialtjänstlagen ska våra äldre som bor på vård- och omsorgsboenden ha möjlighet till en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Stadsdelsnämnderna erbjuder individuellt anpassade aktiviteter som riktar sig till alla som bor på boendet. Aktiviteterna genomförs dock inte fullt ut, och det finns ingen uppföljning som visar varför det är så, till exempel om brukaren har varit sjuk eller om aktiviteten har ställts in.

Ett annat viktigt område inom socialtjänsten som jag vill lyfta är placeringen av barn och unga i familjehem. Socialtjänstlagen anger att ärenden ska hanteras skyndsamt. Tillfälliga boendelösningar som jourhem ska inte pågå i mer än sex månader om det inte finns särskilda skäl. Vår granskning visar att barn och unga får vänta alltför länge innan placering kan ske i ett lämpligt familjehem. Det är därför angeläget att staden vidtar åtgärder för att komma till rätta med det här problemet.

Med detta vill jag tacka kommunfullmäktige för er uppmärksamhet. Jag vill även å stadsrevisionens vägnar tacka för de dialoger som vi har haft under året.

Anförande nr 117

O r d f ö r a n d e n : Tack till er tre som är här och till alla era kollegor i revisorskollegiet! Ert engagemang är av otroligt stor vikt, och vi är stolta över er och Stockholms stad när vi jämför oss med andra och inser att vi har en väldigt hög nivå på revisionen generellt. Stort tack för det och för att ni har gett så sakliga och bra redovisningar här i dag!

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

§ 17 Handlingsplan för åldersvänlig stad

Anförande nr 118

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Förrförra mandatperioden träffade jag en mycket engagerad person som tyckte att Stockholms stad borde ansluta sig till WHO:s nätverk för åldersvänliga städer. Så blev det också, och sedan dess är vi medlemmar där.

En annan sak vi gjorde då var att återinrätta en försvunnen äldreombudsman. Tidigare hade det funnits en äldreombudsman som var knuten till äldrenämnden och framför allt bevakade äldreomsorgen. Vid återinsättandet av äldreombudsmannen ändrade vi den funktionen till att ligga centralt i staden och till att ha ett övergripande ansvar för till exempel arbetet med åldersvänlig stad.

I dag är funktionerna äldre-, barn- och funktionshindर्सombudsmannen placerade tillsammans. Många av deras bevakningsområden, till exempel den fysiska tillgängligheten i staden, berör ju alla dessa områden. Alla vi som varit med ett slag i politiken här i staden vet att det kan vara en utmaning att få de olika delarna av staden att samverka. Ibland handlar det bara om att de olika delarna behöver få syn på vad de faktiskt gör. Förra mandatperioden när jag var i opposition förundrades jag över att Stadsarkivet inte tyckte att de hade så mycket att bidra med när det gäller att redovisa insatser för äldre. Jag påpekade då att jag vet få aktiviteter i Stockholm som i så hög grad engagerar äldre. En absolut och faktiskt överväldigande majoritet av alla dem som nyttjar Stadsarkivet är över 65 år. Numera är det arbetet därför synliggjort för Stadsarkivet, och de vet att de bidrar till någonting i den här frågan.

Detta är förstås bara en helt liten sak. Men ofta gör vi felslutet att begränsa oss till äldreomsorg. De flesta äldre i Stockholm har ju inte äldreomsorg, och ju bättre vi blir på att se hur de olika delarna i staden kan underlätta för äldre att fortsätta vara aktiva, ta del av verksamheter och röra sig ute i trafiken, till exempel, desto mindre äldreomsorg kommer de också att behöva. De allra flesta, i alla åldrar, vill kunna vara självständiga individer så mycket som det är möjligt, vilket är exakt vad det här handlingsprogrammet handlar om.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut och tackar för ordet.

Anförande nr 119

M i k a e l V a l i e r F u r t e n b a c h (KD): Ordförande! Hej alla åhörare och alla ledamöter! Kristdemokraternas vision är att du och jag och många andra ska kunna bo i Stockholm hela livet. Det finns mycket att säga om hur äldreomsorg bedrivs i Stockholm i dag. Det faktum att inte ett enda nytt äldreboende byggts i stan på hela mandatperioden är till exempel en sådan sak.

De seniora perspektiven måste genomsyra såväl trafikpolitik, stadsbyggnad och idrott som kulturpolitik och andra områden, och vi beklagar därför att väsentliga livsområden som äldre rör sig i knappt syns till i det här programmet. Det är bara några veckor

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

sedan som vi kunde läsa om hur äldre inte kom ur sina hem de kalla vintermånaderna eftersom Miljöpartiets snöröjning inte tycks räcka till något annat än cykelbanorna. Att trafikpolitiken har ett seniorperspektiv är en frihetsfråga.

Äldre är också en grupp som allt oftare utsätts för brott. I dag sägs bedrägerier vara mycket mer lönsamt än knarkhandel, och det har tyvärr inte heller Stockholms äldre varit förskonade från. Det kommer jag inte att lasta den här majoriteten för; de här bedrägerierna sköljer som en våg över både stad och land så att vissa äldre knappt vågar svara i telefon längre. Andra äldre känner en oro för att de ska utsättas för sådana vidriga övergrepp som har skett inom hemtjänsten på olika håll. Att stärka det brottsförebyggande arbetet riktat mot äldre är därför en trygghetsfråga.

En del äldre kanske är relativt nöjda med den omsorg som ges eller hur staden byggs och så vidare men har av tråkborgarrådet eller någon klåfingrig stadsdelsnämndspolitiker fått möjligheten att ta en pilsner eller litet päronlikör indragen. Att ge de äldre som vill ha en liten guldkant på vardagen möjlighet att få ta sig en liten pilsner är en värdighetsfråga.

Politiken måste kunna bättre om stadens invånare ska kunna leva fria, tillgängliga, trygga, vardagliga och värdiga liv i Stockholm – hela livet. Därför yrkar jag bifall till Kristdemokraternas reservation i kommunstyrelsen. Hoppas att ni hakar på den!

Anförande nr 120

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Jag måste ta tillfället i akt och fråga var den här idén kommer från att vi inte har påbörjat ett enda eller aldrig satt en enda spade i marken. Jag personligen satte en spade i marken i Årsta i höstas. Vi har en ganska gedigen plan för äldreboenden vi ska lyfta.

Med det sagt tycker jag att det vore jättebra om vi också pratade om den här planen som någonting som går utöver själva äldreomsorgen. Men vi har en plan, och jag har satt spaden i marken. Var har ni fått idén ifrån?

Anförande nr 121

M i k a e l V a l i e r F u r t e n b a c h (KD): Senast jag kollade var det jättefå som kunde bo i ett spadtag; det är fortfarande inte byggt.

Anförande nr 122

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Fullmäktige! Stockholm ska vara en av världens bästa städer att åldras i – det vill vi nog alla. Det här förslaget är en bra grund, men ambitionsnivån är alldeles för låg. Handlingsplanen innehåller övergripande och allmänt hållna mål utan tydlig ansvarsfördelning eller mätbara indikatorer. Vi tycker att förslaget prioriterar visioner framför genomförbarhet och helt enkelt misslyckas med att påtala de verkliga utmaningar som finns inom äldreomsorgen. Det måste framgå vem som äger respektive mål och aktivitet. Med varje större åtgärd bör det också följa med en tidsplan och en analys av de ekonomiska konsekvenserna.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Planen nämner samverkan, men vi ser hur väl fungerande privata utförare motarbetas till förmån för egen regi. Detta leder till minskad mångfald, sämre konkurrens och en förlust av viktig kompetens och erfarenhet. Det viktiga är kvalitet och effektivitet för den äldre, oavsett vem som utför tjänsten.

En åldersvänlig stad måste präglas av tillit till de äldres omdöme, inte av onödiga restriktioner. Vänsterstyret vill ha hårdare regler för vilken mat som ska serveras och förbjuda ett glas vin eller öl på vissa seniorträffar. Det här tycker vi är ett exempel på onödigt förmynderi.

Eftersom andelen 80 plus väntas öka med nästan 50 procent är det viktigt att staden har en plan för hur man vill göra Stockholm till en bättre plats att bo i för de äldre. Den här planen tar inte fram några konkreta förslag för att klara den utmaningen. Jag yrkar bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 123

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter, stockholmare! Hej Anette!

Nu är vi här igen i frågan om alkohol. Det ni kallar för onödigt förmynderi kring alkohol är svensk alkohollagstiftning. Det här är en konflikt som ni gång på gång söker och underblåser, men ni undviker hela tiden kärnfrågan. Torun var uppe och debatterade med Andréa förut – hon är inte här längre.

Äldre får dricka i sina hem, i gemensamma utrymmen och även på öppnare platser om man söker ett alkoholtillstånd. Men man får inte servera alkohol på en öppen träffpunkt. Hur skulle ni göra det här annorlunda utan att bryta mot lagen?

Anförande nr 124

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Jag känner till allt det där. Jag vet att det är på dagverksamheter som man måste ha tillstånd. Men om det är den enda kommentaren till allt det som jag har framfört tycker jag att det är lite tråkigt, för de andra frågorna är oerhört mycket viktigare.

Anförande nr 125

F e l i x F i n n v e d e n (S): Ordförande, ledamöter! Stockholm ska vara en stad där alla lever livet fullt ut, oavsett ålder. I dag är nästan var femte stockholmare 65 år eller äldre, och andelen kommer att öka. Det är hela stadens ansvar att de deltar, upplever och bor jämlikt, oavsett ålder.

Handlingsplanen för en åldersvänlig stad handlar om just det. Det är inte en fråga för äldreomsorgen ensam utan en stadsövergripande fråga som berör bostäder, stadsplanering, kultur, trafik, information och demokrati. Grunden är att de äldre inte ska ses som enbart mottagare av insatser utan som aktiva deltagare i staden. Den här planen tar en tydlig ställning mot ålderism. Diskriminering på grund av ålder begränsar

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

människors möjligheter till frihet, och det gäller oavsett om det är digitalt utanförskap, bristande tillgänglighet eller osynliggörande i beslutsprocesser.

En åldersvänlig stad är i grunden en rättighetsfråga. Den här handlingsplanen är därför ett åtagande för alla nämnder, styrelser och bolag. Även om det är äldrenämnden som ska samordna samverkan ligger det på alla att styra mot att förverkliga planen. Jag tror att det är så här vi får mest gjort. En plan med för många egna mål hade riskerat att nedprioriteras i relation till dem som finns med till exempel i budgeten.

Vår stad ska fungera för alla oavsett ålder, i åldrandet och på äldre dagar. Den här planen hjälper oss att sikta rätt när vi sätter våra mål. Med det yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 126

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Stockholm ska vara en åldersvänlig stad där ålderism inte har någon plats. Att diskriminera människor på grund av ålder, ja, alla typer av diskriminering, är såklart ohållbart, både socialt, samhällsekonomiskt och för individen som utsätts.

Det är positivt att den reviderade handlingsplanen har förtydligats i flera avseenden. Jag gillar att man utgår från WHO:s modell och anpassar den till Stockholms egna förutsättningar. Ansvarsfördelningen mellan stadens nämnder och bolag har blivit tydligare med tydligare avgränsningar. Planen avgränsas nu bättre i relation till andra styrdokument och program. Det är självklart också bra att en handlingsplan för en åldersvänlig stad inte bara kan täcka äldreomsorgen.

Samtidigt får man ändå säga att flera brister kvarstår i handlingsplanen gällande tillräckligt tydliga prioriteringar och konkreta, uppföljningsbara mål. Hur ska man kunna mäta resultaten över tid, och hur ska utvecklingsområdena omsättas i praktisk handling? Det får vi inte svar på.

Ordförande! Bostäder är ett av de utvecklingsområden som nämns i handlingsplanen. Det är bra, för boendet är avgörande när det kommer till att stärka äldres självständighet och valfrihet. Det måste bli enklare också för äldre att planera sitt boende i tid och att byta en otillgänglig bostad till en mer anpassad om man har det behovet. Därför vill Centerpartiet, som har sagts tidigare i den här talarstolen, införa en äldrelots som kan ge äldre konkreta stöd i en ofta övermäktig process att byta bostad när man är gammal och sjuk. Det skulle öka livskvaliteten och bidra till bättre rörlighet på bostadsmarknaden samt stärka den äldres egna trygghet.

Jag skulle också vilja lyfta utvecklingsområdet social inkludering och Centerpartiets förslag om att det måste bli enklare att göra orosanmälningar för äldre som far illa. Här finns det tydliga utvecklingsområden för att kunna göra det digitalt och genom stadens e-tjänster.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

Ordförande! Om Stockholm ska bli en verklig föregångare som åldersvänlig stad behöver vi tydligare prioriteringar, bättre mätbara uppföljningar och nya arbetssätt som gör verklig skillnad i äldres vardag.

Med det yrkar jag bifall till Centerpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 127

L i s a C a r l b o m (MP): Ordförande! Att bygga en åldersvänlig stad handlar inte bara om omsorg. Det handlar om mänskliga rättigheter och om vilken sorts samhälle vi vill vara. För oss i Miljöpartiet är visionen tydlig: Vi vill ha ett Stockholm som är socialt hållbart, där ingen lämnas utanför, oavsett om man är åtta eller åttioåttio år.

Denna handlingsplan för en åldersvänlig stad vilar på insikten att äldre inte är en homogen grupp utan individer med olika livsstilar, bakgrund och behov. Genom att följa WHO:s ramverk för ett hälsosamt åldrande tar vi nu viktiga steg för att motverka ålderism – den strukturella diskriminering som begränsar äldres inflytande och delaktighet i vår stad.

För oss i Miljöpartiet är kopplingen mellan miljö och hälsa central. Handlingsplanen lyfter fram att Stockholm måste klimatanpassas med särskild hänsyn till de äldre som är extra sårbara vid extrema värmeböljor. Genom att stärka stadens grönstruktur, plantera fler träd och skapa svalkande gröna lungor i våra offentliga miljöer skapar vi inte bara en vackrare stad utan också en livsnödvändig trygghet för våra äldre invånare.

En grön stad är också en tillgänglig stad. Handlingsplanen betonar vikten av en stadsmiljö som främjar rörelsefrihet genom god belysning, viloplatser och säkra gångstråk. För oss är detta en fråga om mobilitet. När vi prioriterar gångtrafik och en välfungerande kollektivtrafik framför bilen skapar vi förutsättningar för äldre att leva ett självständigt liv och delta i stadens sociala gemenskap hela livet.

Ensamhet och social isolering bland äldre är något som vi som stad aktivt kan och ska arbeta mot. Här kan vi tillsammans med civilsamhället arbeta för att motverka social isolering, öka delaktigheten och stärka äldres inflytande i lokalsamhället. Social inkludering är en viktig del av ett åldersvänligt samhälle, där alla äldre ska ha möjlighet att delta i sociala sammanhang och känna sig delaktiga i samhället.

Slutligen handlar en åldersvänlig stad även om inflytande. Vi ska inte bara planera *för* äldre utan *med* äldre. Genom att utveckla formerna för medborgardialog säkerställer vi att våra äldre invånares unika kompetenser och livserfarenheter tas till vara.

Att göra Stockholm mer åldersvänligt är att göra staden bättre för alla. En stad som fungerar för en åttioåring med rullator fungerar också för en treåring eller en förälder med barnvagn. Låt oss nu tillsammans förverkliga målen i denna handlingsplan och bygga ett Stockholm som är mänskligt, grönt och rättvist – genom hela livet!

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Jag tycker att delar av oppositionen missar en viktig detalj med vad det här är för plan. Det nämns redan i inledningen att det finns flera andra styrdokument som tangerar handlingsplanen och att detta har avgränsat den i relation till andra planer och program.

Fastighetsnämnden och stadsdelsnämnderna, ja, nästan alla remissinstanser, anser att handlingsplanen ger en tydlig bild av vad som behövs för att staden ska jobba i enlighet med stadens arbete för att skapa en åldersvänlig stad. Letar man efter konkreta styrdokument vimlar det av allehanda dokument som faktiskt visar på hur vi ska gå framåt för att ha äldre och yngre i åtanke när vi bygger en åldersvänlig stad.

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Hej Robert! Jag är lite nyfiken på de här konkreta förslagen och vill gärna höra något. Du kan gärna uppge det, för det missade jag i din förra replik. Du pratade bara om alkohol då, så jag vill gärna höra några konkreta förslag på hur Stockholm ska bli en mer äldrevänlig stad.

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Du har rätt i att jag var lite näbbig, faktiskt. Det stämmer.

Jag vill understryka att det pågår viktigt arbete varje dag i staden i linje med de fem utvecklingsmål som WHO-modellen lyfter fram, och jag lyfte några exempel på det. Det är också oerhört mycket viktigt arbete som görs i olika delar av staden. Det sker i pensionärsråd, det sker på sociala mötesplatser och via uppsökande och informerande insatser mot äldre.

Jag vidhåller att ni skjuter lite bredvid. Den här planens mål är inte att vara allomfattande och siktar inte heller på att tänga områden där vi redan jobbar på andra sätt. Jag tycker därför att vi får spara den diskussion du vill ha, kanske till budgetdebatten.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 131

L i l i a n e Å k e r l u n d (SD): Tack för ordet! Det finns en gräns som aldrig får passeras i ett civiliserat samhälle. När försvarslösa äldre kvinnor i 90–100-årsåldern utsätts för våldtäkter, förnedring och grova övergrepp har den gränsen inte bara passerats – den har raserats.

Det här är inte enbart en fråga om enskilda gärningsmän och brott, hur avskyvärda dessa än är, utan det är också en fråga om vilket samhälle vi har blivit och vad vi tillåtit ske i skuggorna. För bakom dessa handlingar finns ofta en tyst acceptans, en blind fläck – ålderismen.

Ålderism innebär att äldre människors värde systematiskt förminskas. De betraktas som svaga, osynliga och ibland litet mindre värda att skydda. Det är en farlig grogrund. När en grupp människor avhumaniseras eller nedvärderas ökar risken för att de utsätts för övergrepp och att dessa övergrepp inte tas på tillräckligt stort allvar.

Vi måste våga säga det tydligt: Ett samhälle som inte skyddar sina mest sårbara har svikit sin mest grundläggande uppgift. Det är oacceptabelt att äldre kvinnor ska behöva leva sina sista år i rädsla. Det är oacceptabelt att deras kroppar och värdighet kränks. Det är oacceptabelt att dessa brott inte möts av den kraftfulla reaktion som de förtjänar.

Därför krävs omedelbara och konkreta åtgärder i form av skärpta insatser för att förebygga och upptäcka övergrepp mot äldre, särskilt inom vård och omsorg, ökad kompetens rörande äldres utsatthet hos polisen, rättsväsendet och vårdpersonal, tidigare ansvar och uppföljning inom äldreomsorgen, en nationell strategi mot ålderism och äldreövergrepp, stärkt rättsskydd och stöd till brottsoffer i hög ålder.

Men lagar och riktlinjer räcker inte om vi inte förändrar vår syn på äldre människor. Den som har levt ett långt liv ska mötas med respekt, trygghet och värdighet, inte med våld och övergrepp. Detta är inte en perifer fråga. Det handlar om vilka vi är och vilka vi vill vara. Vi måste agera på riktigt nu.

Anförande nr 132

U l r i k a P a l m (S): Ordförande, ledamöter åhörare! Stockholm ska vara en stad för alla sina invånare, vilket inkluderar den äldre befolkningen, som vi också har fått höra växer. Äldre är en heterogen grupp med många olika behov, intressen och önskemål. Det är av stor vikt att alla nämnder och bolag drar sitt strå till stacken för att vi ska få en ännu mer åldersvänlig stad. Oavsett ålder ska man i Stockholm ha möjlighet att leva ett aktivt, tryggt och kul liv utifrån sina förutsättningar. Det kommer handlingsplanen för en åldersvänlig stad att bidra till.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 133

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande, fullmäktige! Det rödgröna Stockholm ska vara en bra stad att åldras i. Denna stadsövergripande handlingsplan är ett led i det

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

arbetet. Vi i de tekniska nämnderna och bostadsbolagen har ansvar för att baka in äldreperspektivet i arbetet med bostäder och stadsmiljö.

I stadsmiljön handlar en åldersvänlig stad mycket om tillgänglighet och att skapa trafiksäkra, hindersfria miljöer och bra belysning. En åldersvänlig stad kan också handla om krontäckningsgraden så att man har tillräckligt med skugga när det är varmt. Det kan handla om bänkar som man kan vila sig på. Allt detta är något som alla, oavsett ålder, kan ha nytta av.

För att äldre ska kunna bo kvar i sina hem har vi bostadsanpassning som kan göra mycket nytta. Nu ska vi titta på hur vi kan nyttja de anpassade bostäderna för nästa boende, efter att den tidigare har flyttat ut. För många är trygga och tillgängliga seniorbostäder ett bra sätt att bo självständigt. Många av våra egna seniorboenden i Micasa regi har också ett aktivitetscenter för att skapa gemenskap och motverka ensamhet. Vi ska titta närmare på hur vi kan garantera att alla äldre som vill kan få bo i en seniorbostad och förtydliga ansvarsfördelningen inom staden för detta.

Som kommun är vi skyldiga att se till att vi har tillräckligt med vård- och omsorgsboenden, och givet befolkningsutvecklingen har vi ett stort arbete framför oss. Utifrån 60-40-principen och de planeringsförutsättningar som har varit har detta varit en mission impossible för Micasa ensamt. Nu har vi lanserat den samordnade äldreboendeplaneringen, SÄBO, som leds av kommunstyrelsen, där äldrenämnden, Micasa, stadsdelarna, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden samverkar. Man utgår från behoven och involverar hela stadsutvecklingsprocessen på samma sätt som man planerar för skolorna. Bara på det här sättet får vi verkstad och kan garantera att vi har de platser som vi kommer att behöva i framtiden.

Med detta yrkar jag bifall till förslaget.

Anförande nr 134

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ordförande, fullmäktige! Vi liberaler välkomnar ambitionen att göra Stockholm till en mer åldersvänlig stad. Det är en viktig och självklar utgångspunkt att äldre ska åtnjuta samma rättigheter, möjligheter och livskvalitet som alla andra.

En åldersvänlig stad handlar i grunden om frihet – friheten att röra sig, att delta i samhällslivet och att fatta beslut om sitt eget liv. Men för att det här ska bli verklighet krävs mer än övergripande mål. Det krävs konkreta åtgärder som märks i människors vardag. Tillgänglighet i det offentliga rummet är till exempel avgörande. När trottoarer inte underhålls och när snö inte röjs i tid begränsas äldres rörelsefrihet kraftigt. För många innebär det att man inte kan ta sig till affären, träffa vänner eller delta i aktiviteter. Det är inte värdigt en stad som säger sig vilja vara åldersvänlig. Vi ser också att informationen om det stöd som finns behöver förbättras. Möjlighet till hjälp med snöskotning finns, men alltför få känner till den. Dessutom ges ofta stödet först när behovet blivit riktigt akut. Här behöver staden arbeta mer förebyggande så att äldre inte riskerar att bli isolerade.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

En annan central fråga gäller boende. Efterfrågan på bostäder för äldre ökar, men många nyproducerade alternativ är alldeles för dyra för många. Samtidigt har servicehusen nedprioriterats, trots att det är en uppskattad och viktig boendeform. Vi liberaler vill se valmöjligheter. Servicehus erbjuder en balans mellan självständighet och trygghet och bör därför utvecklas, inte avvecklas. Vi har också länge drivit att personer över 85 år ska ges större möjlighet att själva välja sitt boende. Där har ingenting hänt.

Vi delar som sagt målsättningen med en åldersvänlig stad, men för att nå dit krävs det tydligare prioriteringar, bättre genomförande och framför allt större respekt för äldres självbestämmande.

Därför yrkar jag bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 135

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Jag kan inte låta bli att gå upp för att tala om servicehusen. Liberalerna håller väldigt hårt på det här med servicehus. Det intressanta är att den liberala politikern Barbro Westerholm och den kristdemokratiska politikern Ewa Samuelsson arbetade fram en plan för hur ej biståndsbedömda trygghetsboenden skulle kunna ersätta servicehusen, och det är den planen vi jobbar med. Vi jobbar också med att förbättra trygghetsboendena, som numera heter seniorboenden i Stockholms stad.

Det var kanske ingen fråga utan mer ett påstående.

Anförande nr 136

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Tack, Torun, för att du lyfter denna viktiga fråga!

Självklart – jag hade förmånen att få jobba med Barbro Westerholm i många år och hade henne som närmaste granne när jag jobbade i riksdagen. Hon drev absolut denna form av boende, och jag tycker att det är fantastiskt jättebra att ni gör det. Men jag tycker också att det borde finnas fler alternativ. Du vet, jag gillar valfrihet. Jag tror att servicehus har en funktion, trygghetsboenden en annan funktion och vård- och omsorgsboenden en tredje. De fyller olika funktioner, och vi borde kunna ge våra äldre större valfrihet än vad de har i dag.

§ 18 Handlingsplan för nationella minoriteter och urfolket samernas rättigheter 2030

Anförande nr 137

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! I Sverige finns fem nationella minoriteter: judar, romer, urfolket samerna, tornedalingar och sverigefinnar. I Stockholm finns alla de fem nationella minoriteterna representerade. Det är något att känna stolthet över. Minoriteterna bidrar till en mångfald av erfarenheter, kulturyttringar, språk och idéer och gör Stockholm till en rikare stad att leva i.

Historiskt har dock de nationella minoriteternas möjligheter att utöva sin kultur och sitt språk och att föra vidare sitt arv till kommande generationer begränsats och inskränkts av majoritetssamhället. Minoriteterna har utsatts för rasism, antisemitism, antiziganism, tvångsförflyttningar, övergrepp, förföljelse och förtryck. Det är en skamlig historia.

Om vi jämför med vår historia har vi förstås kommit långt i Sverige när det gäller mänskliga rättigheter. Men vi har fortfarande väldigt mycket kvar att göra innan vi har skapat ett samhälle där de nationella minoriteternas rättigheter tillgodoses fullt ut. Vi befinner oss dessutom i en tid där samhällsklimatet hårdnar och där rasism och diskriminering tillåts ta större plats. Det här drabbar förstås människor som tillhör minoriteter extra hårt. Jag träffar romer i Stockholm som inte vågar åka tunnelbana av rädsla för att utsättas för hot och våld. Tunnelbanan är därför stängd för dem, trots att de har samma rätt som alla andra att ta del av kollektivtrafiken. Jag möter judar här i Stockholm som lyfter en oro och rädsla över att antisemitismen inte bara lever kvar utan till och med växer just nu, trots att den borde vara utrotad för länge sedan.

Så här kan vi inte ha det. Ingen människa i Stockholm ska behöva känna otrygghet och rädsla på grund av vilka de är.

En viktig del i arbetet för nationella minoriteters rättigheter är därför just att motverka rasism och diskriminering. Därför lyfts antisemitism, antiziganism och rasism mot samer särskilt fram i Stockholms stads allra första handlingsplan mot rasism som beslutades förra året. Vi satsar också extra resurser på skolan för arbete mot antisemitism och alla former av rasism för att alla barn ska vara trygga i skolan.

I lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk finns en rad uppgifter som vi som kommun ansvarar för. Det handlar inte minst om att främja de nationella minoriteternas kultur och språk. Vi har tagit flera viktiga steg framåt i Stockholm de senaste åren. Vi har förstärkt kulturstödet riktat till de nationella minoriteternas språk och kultur. Vi har startat upp förskolan Norrskenet för barn som tillhör minoriteterna samer och tornedalingar. Vi arbetar just nu med att sätta upp äldreomsorgsverksamhet med inriktning mot samer och tornedalingar. Vi har anställt romska brobyggare som gör ett väldigt viktigt arbete på utbildningsförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen. Vi gör insatser för att öka kunskapen i staden om de nationella minoriteterna och deras rättigheter. Vi har inrättat ett råd för nationella minoriteters

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

rättigheter under kommunstyrelsen för att få bättre genomslagskraft i arbetet i staden. Vi har utvecklat arbetet med konsultationer med samiska företrädare. Vi har stärkt arbetet mot antisemitism i stadens skolor. Vi har deltagit aktivt och skjutit till resurser till firandet av judiskt liv 250 år.

Vi har gjort en hel del i Stockholm, men mycket mer behöver göras. Som samhälle har vi ett ansvar att tillgodose de nationella minoriteternas och urfolkets rättigheter. Det handlar om rätten till sitt språk, sin kultur och sin identitet, rätten att få leva i trygghet och frihet. Därför är den här handlingsplanen viktig.

Med den här handlingsplanen lägger vi en stark grund för Stockholms stads arbete för nationella minoriteter och urfolk fram till 2030. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 138

Borgarrådet Jönsson (L): Liberalerna välkomnar förstås att det här arbetet äntligen har kommit till beslut i fullmäktige. Vi hade kanske förväntat oss att det skulle komma i början av mandatperioden och inte i slutet, eftersom det här berör väldigt viktiga och centrala frågor: frågor om de mänskliga rättigheterna som förstås ska styra alla verksamheter. Men nu är vi i alla fall här och ska fatta beslut.

I det här inlägget kommer jag huvudsakligen att prata om de tre olika handlingsplanerna, eftersom vi har ett antal generella synpunkter tillsammans med Moderaterna och Centerpartiet som gäller handlingsplanerna. Det handlar om att vi nog egentligen hellre hade sett ett sammanhållet program som också bli mer tydligt och konkret och med tydliga styrmål. Nu blir det väldigt generaliserande och ibland otydligt vad som ska göras. Vi har också förstått att det konkreta arbetet egentligen inte kommer i gång förrän kanske till hösten eller nästa år när förvaltningarna i sin tur har tagit fram sina konkreta handlingsplaner. Är det verkligen acceptabelt att det får gå en hel mandatperiod innan något konkret arbete kommer ut ur detta? Vi tror att det hade varit en fördel om programmet hade hållits samlat, vilket flera av förvaltningarna i sina remissvar också har framfört. Nu blir det väldigt många dokument för alla chefer och andra att hålla reda på, och man hade nog tjänat på att det hade varit samlat.

När det gäller specifikt det här programmet vill jag dock lyfta fram att vi tycker att det är ett problem att antisemitism klumpas ihop med det övergripande uttrycket rasism. Rasismen är förstås helt oacceptabel, men antisemitismen har särskilda rötter som särskiljer den, bland annat konspirationsteorier som tillskriver judar någon form av hemligt och överdrivet inflytande, vilket ibland förkläs som någon kritik mot makten snarare än vad det faktiskt rör sig om: fantasifoster. Judar kollektiviseras ofta för någon form av skuld och buntas ihop med staten Israel, trots att det här handlar om religion vilken som helst och inte är kopplat till själva staten. Vi skulle därför ha velat se att antisemitismen lyftes fram särskilt.

Med detta vill jag yrka bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 139

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande! Det allra viktigaste som jag vill lyfta fram är att det här arbetet inte på något sätt har stått på vänt för att vi har jobbat fram handlingsplanerna.

Först har det förekommit ett stort arbete med stadens program för mänskliga rättigheter, som liksom är kappan för det här programmet. Under tiden, vilket jag också nämnde i mitt anförande alldeles nyss, har det gjorts en rad konkreta åtgärder. Nu pratade jag om nationella minoriteter och urfolket samerna. Vi skulle också kunna prata om arbetet mot antisemitism och andra former av rasism, romsk inkludering och hbtqi-personers rättigheter. Det har ju pågått ett intensivt arbete hela mandatperioden parallellt, och det har såklart kommit in via uppdrag via budgeten, så det tycker jag är viktigt att nämna. Jag uppskattar också det engagemang som Jan Jönsson och ert parti har i de här frågorna; ni har hela tiden varit med och drivit på för att se till att vi i majoriteten är på tårna.

Det var det viktigaste jag tänkte säga. Sedan tänker jag återkomma kring styrningen av arbetet – min tid är ute nu.

Anförande nr 140

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Tack för de vänliga orden! Samtidigt kan jag konstatera att till exempel utbildningsförvaltningen, som kanske är den förvaltning som jag har bäst koll på, har uttryckt att de avvaktar med att ta fram en del åtgärder utifrån att de här handlingsplanerna ska komma, och jag har sett en del andra förvaltningar som uttrycker samma sak. Det blev också tydligt i den budget som gäller nu, där det står som uppdrag att alla förvaltningar och bolag ska jobba fram sina konkreta handlingsplaner utifrån det beslut som fullmäktige kommer att fatta nu.

Instruktionen från den rödgröna majoriteten har faktiskt varit att avvakta tills hela arbetet är klart. Är det inte så är det olyckligt att det nog kan ha uppfattats så ute hos många förvaltningar. Men det är rätt tydligt och explicit skrivet så i er budget.

Därför har jag inte sett så många konkreta åtgärder, även om jag håller med om dem som du beskrev tidigare.

Anförande nr 141

L i n n é a V i n g e (SD): Tack för ordet, ordförande! De nationella minoriteterna och det samiska folket har viktiga och självklara rättigheter som ska respekteras och skyddas. De ska gälla varje dag, inom alla stadens verksamheter. De här rättigheterna finns reglerade i svensk lag. De gäller således, och stadens uppgift ska vara att säkerställa att de också efterlevs i praktiken, inte producera fler policydokument.

Vi menar att fokus ska ligga där det faktiskt spelar roll: i möten med medborgarna, ute i verksamheterna och i det faktiska arbetet mot diskriminering, inte i att bygga på med ytterligare handlingsplaner med fler mål och ytterligare uppföljning som tar tid ifrån det faktiska arbetet. Det handlar om att vi behöver lägga fokus på rätt saker.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

Staden ska hålla fast vid principen om likabehandling. Vi ska säkerställa att svensk lag efterlevs. Men framför allt ska vi använda resurserna där de faktiskt gör nytta. Därför vill jag yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 142

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Ordförande! Jag skulle vilja börja med att tacka borgarrådet Lindhagen för en jättebra process med framtagandet av både den här och flera andra handlingsplaner. Det har varit ett viktigt arbete där ledarskapet också har gått ut på att samla företrädare för minoriteterna för att ta in deras perspektiv så att vi lever upp till det som också är programmets intentioner sedan: att vara inkluderande och jobba med dem det berör.

Vi har i dag en bra och viktig lagstiftning om nationella minoriteters rättigheter. Men för att många av de rättigheterna ska bli verklighet behöver vi se till att de tillvaratas på ett bättre sätt i Stockholms stad. Det är det, tillsammans med våra egna ambitioner, som den här handlingsplanen svarar på. Jag skulle vilja lyfta tre saker som är viktiga i handlingsplanen och som jag tycker exemplifierar detta.

För det första: språk i välfärden. Förskola och äldreomsorg ska erbjudas på minoritetsspråk. Det här betyder konkret att en äldre person ska kunna prata sitt språk i omsorgen och att barn ska få möjlighet att utveckla sitt språk, inte tappa det. Vi vet att det skapar en tryggare ålderdom och en bättre språkutveckling i unga år.

För det andra: kunskapen i stadens verksamheter. Medarbetare i Stockholms stad ska ha kunskap om minoriteternas rättigheter och erfarenheter. Det är grundläggande, för om man inte vet vilka rättigheter som finns är det svårt att leva upp till dem. Då blir det olika beroende på var i staden man är, var man bor eller vem man träffar.

För det tredje: inflytande. Minoriteter ska ha inflytande i frågor som berör dem i Stockholms stad. Jag tycker att den här processen har visat väl på det, men det handlar om att fånga upp erfarenheter i tid, inte när det är färdigt utan precis innan så att det blir en del av processen. Det är så vi undviker att missa perspektiv som annars inte kommer fram.

Det här kan låta som självklara saker, men vi vet att det inte är så här i dag. Vi ser dessutom att tidigare vunna rättigheter nu ifrågasätts i Sverige. Mitt svar är att i Stockholm ska de nationella minoriteterna veta att vi står på deras sida. Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 143

A n n i k a E l m l u n d (M): Fru ordförande! Precis som Jan Jönsson redogjorde för även vill vi moderater att handlingsplanen revideras, omarbetas och inkluderas direkt i stadens program för mänskliga rättigheter. Vi yrkar därför bifall till vår reservation.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 144

M a u r i c e F o r s l u n d (KD): Fru ordförande! Kristdemokraterna instämmer i att det är viktigt att staden säkerställer att nationella minoriteter och urfolket samerna har full tillgång till sina rättigheter. Handlingsplanen har en god ansats men brister enligt vår uppfattning på en punkt, som borgarrådet Jönsson var inne på tidigare, nämligen att uppmärksamma antisemitismens särart. All rasism är naturligtvis helt oacceptabel, men antisemitismens rötter särskiljer den från andra former av rasism. Kritik innebär ofta kollektiv skuldbeläggning och att gränsen mellan judar, judiska institutioner och staten Israel suddas ut, något som vi har sett inte minst här i Stockholm. Det är ett konkret och allvarligt problem i Stockholm i dag. För att säkerställa den judiska minoritetens rättigheter och möjligheter att leva öppet i Stockholm krävs därför särskild kunskap om antisemitismen och åtgärder mot den snarare än bara generella verktyg och målsättningar. Jag yrkar bifall till den gemensamma reservationen från Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna i kommunstyrelsen.

Anförande nr 145

C l a e s N y b e r g (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! I Stockholm ska alla fritt kunna forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Som en avgörande del i detta måste vi även värna de nationella minoriteternas och samernas rättigheter. Stadens insatser, som vi ser i de dokument som vi nu ska diskutera i tre på varandra följande ärenden, är därför centrala och behöver få en form som ger långsiktiga och hållbart positiva effekter.

Centerpartiet ställer sig i allt väsentligt bakom arbetet. Vi kan vara stolta över att vi ger det här viktiga arbetet en sådan tyngd i vår stad. Men tyvärr är stadens program för mänskliga rättigheter för allmänt hållet och saknar tydliga övergripande styrmål som verkligen går att följa upp och utvärdera. Att försöka hantera bristerna genom en rad olika handlingsplaner ger i stället en mer fragmenterad styrning med risk för överlappningar och motstridiga skrivningar. I stället borde arbetet samlas i ett mer konkretiserat program för mänskliga rättigheter, där även arbetet för nationella minoriteter och samer naturligt ingår. Även där kan vi formulera särskilda mål och uppdrag för respektive minoritet, men då blir det en tydlig och samlad struktur för ansvarsfördelning och en struktur för systematisk uppföljning där vi också kan se goda synergier. Just risken för brist på synergier i det här arbetet är överhängande.

Handlingsplanen brister även när det gäller den allvarliga och växande antisemitismen. Den särart den har i vår stad och globalt kräver mer utvecklade insatser än dem som vi ser här. För att säkerställa den judiska minoritetens rättigheter krävs därför särskild kunskap och åtgärder som blottlägger antisemitismen och dess grund. Det räcker inte med nog så viktiga generella antirasistiska verktyg, som det så ofta stannar vid. Med det yrkar jag bifall till Centerpartiets reservation tillsammans med Moderaterna och Liberalerna.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 146

T i n a K r a t z (V): Fru ordförande! Vi har många handlingsplaner, höga ambitioner och en stor vilja att verkligen göra Stockholm till en stad för alla och säkerställa allas möjligheter att leva ett fritt och bra liv. Så är det. Det har varit en lång och noggrann process. Det tycker jag är bra. Med den här handlingsplanen vill vi säkerställa att nationella minoriteter och urfolket samer har full tillgång till sina rättigheter. Det har varit en lång tid av förtryck och assimileringspolitik som dessa grupper har mött. Vi fick en lag för ett antal år sedan, men det finns fortsatt ett stort arbete kvar att göra. Vi har inte kommit så långt i det. Det finns många berättelser från olika håll som visar på det. Det är en lång väg att gå för att nå målet att de här nationella minoriteterna och urfolket samer verkligen ska få sina rättigheter tillgodosedda.

Här i salen har vi i stort sett samstämmighet om detta. Det tycker jag är jättebra. Jag vill också lyfta att de har särskilda rättigheter kopplat till både språk och kultur såväl som delaktighet och inflytande i frågor som berör dem. Det är otroligt viktigt att få använda sitt språk i olika kontakter och att få möjlighet att prata och utveckla sitt språk. Vi behöver säkerställa och verkligen se till att alla barn och elever i skolorna får tillgång till modersmålsundervisning, som de här grupperna har en särskild rättighet till. Som vi sett i denna debatt är vi i stort sett eniga om att det här behöver göras och att vi behöver höja våra ambitioner och jobba ännu hårdare. Det tycker jag är jättebra. Sedan kan vi ha lite olika ingångar i hur det ska gå till. Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 147

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande! Vi instämmer helt vad gäller vikten av att verkligen lyfta frågan om antisemitismens särdrag. Det är bra att den återigen lyfts här i kommunfullmäktige. Det är också därför vi har tagit fram Stockholms stads allra första handlingsplan mot antisemitism och andra former av rasism; vi har inte haft någon sådan handlingsplan alls tidigare. Det är en mycket viktig handlingsplan, och att bekämpa antisemitismen är en mycket viktig fråga.

Jag vill också säga några ord om styrningen, som tas upp i många av reservationerna när det gäller de tre handlingsplanerna. Jag tror att det hade varit en utmaning att ta fram ett enda program för alla de olika delar som vi behöver täcka i fråga om de mänskliga rättigheterna och samtidigt få det mer konkret. Det är så jag läser reservationerna: Vi ska ha det i ett enda dokument, men det ska samtidigt bli mer konkret. Jag tror att det i så fall hade varit en stor risk för att det hade blivit ännu mer övergripande. Det här är ju också handlingsplaner som innehåller en hel del konkreta åtgärder och tydligt pekar ut riktningen: Vad är det vi ska prioritera? Vad är det för områden vi ska jobba med?

Vi har ett gemensamt program som är som ett paraply för de här handlingsplanerna, och det är programmet för de mänskliga rättigheterna. Det är också på det sättet vi jobbar med miljö- och klimatfrågorna. Vi har Stockholms stads miljöprogram, som är övergripande och pekar ut inriktningen för staden. Sedan har vi olika handlingsplaner för klimatanpassning, biologisk mångfald, god vattenstatus och så vidare. Jag tycker

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

att frågorna om de mänskliga rättigheterna förtjänar samma fokus. Det är helt avgörande frågor. Det tror jag i och för sig att många av våra partier är överens om, men det är också viktigt att frågorna ägnas den uppmärksamhet som de förtjänar.

Vi kommer att följa upp arbetet vartannat år i en rapport till kommunfullmäktige. Jag räknar med att alla partier i oppositionen kommer att vara på majoriteten om att göra ännu mer. Vi ska såklart använda de här uppföljningarna för att verkligen se till att det blir en kraft framåt och att vi tar steg framåt i det här viktiga arbetet.

Jag vill också lyfta fram att vi i de här handlingsplanerna är tydliga med vilka nämnder och bolag som ansvarar för vad. Det här är något som vi inte har haft i de tidigare programmen men som jag tycker är viktigt. Det är lite torrt, men det är väldigt viktigt att lyfta fram när det gäller styrningen. Med uppföljning, tydligare utpekade ansvar och en inriktning med våra tre områden i MR-programmet, nämligen kunskap och information, välfärd och service samt delaktighet och inflytande, som ramar in arbetet i alla de här handlingsplanerna, tror jag att vi har goda förutsättningar att komma framåt på ett bra sätt.

§ 19 Handlingsplan för hbtqi-personers rättigheter 2030

Anförande nr 148

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande! I Stockholm ska alla människor tryggt kunna vara de som de är och älska vem de vill. Men tyvärr ser verkligheten inte ut så. Tvärtom ser vi just nu en utveckling där attityderna till hbtqi-personer till och med riskerar att försämrats. Exempelvis har enligt en studie från Forum för levande historia andelen skolelever med negativa attityder till hbt-personer ökat från 3 procent år 2013 till hela 14 procent år 2025.

Det är ingen slump, tror jag, att attityderna har försämrats samtidigt som hbtqi-fientliga krafter växt i Europa. Dessa krafter sprider ut sitt hat. I Ungern har Orbán förbjudit prideparader och så kallad hbtqi-propaganda. I Italien har den högerextrema regeringen uppmanat myndigheterna att dra tillbaka vårdnaden för de föräldrar i ett samkönat par som inte är biologiska föräldrar. Hade jag bott i Italien hade jag riskerat att bli av med vårdnaden om min egen son. Här i Sverige driver Sverigedemokraterna att regnbågsflaggor ska halas och att sagostunder med dragqueens på bibliotek ska förbjudas. Sverigedemokraten Mattias Karlsson tycker att det är diskriminering när en av stadens öppna förskolor några timmar i veckan välkomnar regnbågsfamiljer till sin verksamhet.

Allt detta sker samtidigt som unga hbtqi-personer fortfarande har sämre levnadsvillkor än andra unga och samtidigt som hbtqi-personer har lägre förtroende för samhällets stöd. Många hbtqi-personer vågar fortfarande inte vara öppna på jobbet eller i skolan. Transpersoner och bisexuella upplever en extra stor utsatthet och sämre psykisk och fysisk hälsa än den övriga befolkningen. Vi kan aldrig acceptera att hbtqi-personer har sämre levnadsvillkor än andra och mår sämre eller acceptera att bakåtsträvande krafter vill trycka tillbaka utvecklingen. Alla människor ska kunna leva i trygghet och frihet och få sina rättigheter tillgodosedda, oavsett vilka de är och vem de älskar. Därför är den här nya handlingsplanen så viktig, för den lägger grunden för Stockholms stads samlade arbete för en öppen och fri stad för alla.

Handlingsplanen utgår från Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna och bygger, precis som övriga handlingsplaner, på programmets tre fokusområden: kunskap och information, välfärd och service samt delaktighet och inflytande. Handlingsplanen inkluderar intersexpersoner, vilket är nytt jämfört med det tidigare hbtqi-programmet. Det är ett viktigt steg framåt för att stärka intersexpersoners situation. Handlingsplan lyfter också särskilt fram transpersoner som en extra utsatt grupp. Stadens medarbetare behöver öka sin kunskap om transpersoners levnadsvillkor och om hur dessa kan stärkas.

Kunskapen om hbtqi-personers rättigheter behöver öka generellt inom staden. Ett väldigt viktigt steg för att åstadkomma detta är att verksamheterna genomgår stadens nya diplomutbildning. Här pekar vi särskilt ut att alla skolor, förskolor och andra pedagogiska verksamheter ska diplomera sig före 2030, eftersom barns trygghet är något som vi har ett särskilt ansvar för.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

Handlingsplanen slår också fast att staden ska erbjuda särskilda mötesplatser för hbtqi-personer, eftersom vi vet att det är otroligt viktigt med trygga mötesplatser för hbtqi-personers psykiska hälsa. Det är inte automatiskt diskriminerande med särskilda mötesplatser. Tvärtom är det att stå upp för hbtqi-personers rätt till trygghet, och det ska vi fortsätta att göra i Stockholm. Vi kommer inte att backa för de nationalistiska krafter som vill trycka tillbaka mänskliga rättigheter. Tvärtom kommer vi att växla upp vårt arbete ännu mer.

Gentemot alla hbtqi-personer och alla barn som lever i regnbågsfamiljer vill vi vara extremt tydliga från den rödgröna majoriteten: Stockholm ska vara en trygg stad för alla, en stad som står upp för kärlek i stället för hat. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 149

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Jag kommer inte att upprepa argumentationen från mitt inlägg i den förra debatten, eftersom vår reservation är någorlunda likalydande i detta fall. Jag nöjer mig med att yrka bifall till vår reservation. I övrigt överlåter jag argumentationen till vår eminente vice ordförande i Regnbågsliberaler, Robin Nilsen, som nu också föreslagits som ordförande.

Anförande nr 150

Robin Nilsen (L): Fru ordförande! Den 1 juli är en väldigt stor dag. Vet ni vad som händer då? Jo, då kommer äntligen omvändelseförsök att kriminaliseras i Sverige. Det här är en stor seger för hbtqi-civilsamhället som jag som vice förbundsordförande för Regnbågsliberaler den här mandatperioden har jobbat med att vara med och förverkliga. Jag är mycket glad för detta. Jag är också glad för att omvändelseförsök, som ofta är något ganska undangömt, över huvud taget nämns i den här handlingsplanen.

Det jag inte är lika glad över handlar om vad de rödgröna rent konkret vill göra för att bekämpa omvändelseförsök. Det räcker ju inte att det finns en lagstiftning på plats. Vi måste också identifiera var omvändelseförsök förekommer, så att vi kan beivra den brottsliga gärning som detta äntligen kommer att erkännas vara. Jag har tidigare lyft frågan till styret om att man kanske borde göra någon form av kartläggning av förekomsten. Det är någonting som MUCF själva har efterfrågat. När det gäller den närliggande frågan om förekomsten av hedersförtryck i staden har vi i Liberalerna väckt en motion om att det ska göras en kartläggning varje mandatperiod. Där skulle man ju enkelt kunna få in omvändelseförsök, men det rödgröna styret säger aktivt nej – man vill inte kartlägga detta per mandatperiod.

Omvändelseförsök och hedersförtryck hör till de värsta former av ofrihet som man kan leva under. Det är en ofrihet som ofta kommer från de allra närmaste i ens omgivning. Personer som är utsatta för det här kan inte vänta i flera år på att vänsterstyret vid någon godtycklig tidpunkt ska få för sig att det är dags att kartlägga problemet. Jag vill

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

verkligen uppmana er att tänka över hur ni vill bekämpa den här brottsligheten, som det faktiskt kommer att erkännas som inom kort.

Anförande nr 151

L i n n é a V i n g e (SD): Ordförande! Alla invånare i den här staden och i det här landet ska behandlas lika och med respekt. Ingen, oavsett bostadsort eller sexuell läggning, oavsett om det är någon som är man eller kvinna, ung eller gammal, ska riskera att behöva utsättas för hot, trakasserier eller diskriminering. Det här är en självklar utgångspunkt för stadens arbete, och det är något som ska gälla inom alla våra verksamheter. Fokus ska ligga på att säkerställa likabehandling och trygghet för alla stadens invånare. I verksamheter som riktar sig mot barn, särskilt i förskolan, är det av yttersta vikt att barn ska få vara barn. Förskolan ska vara en trygg plats för lek och gemenskap, fri från politiska ideologier. Därför bör handlingsplanen handla om likabehandling och respekt snarare än om normkritik och genuspedagogik.

Vad som är oerhört viktigt är att alla stadens verksamheter med kraft motarbetar hedersrelaterat våld och förtryck. Det är de barn som växer upp i en hederskontext som inte ges rätten att själva välja partner, vara öppet homosexuella eller forma sitt liv på det sätt de själva vill. Det här är en allvarlig kränkning av grundläggande fri- och rättigheter. Om vi på allvar vill stärka hbtq-personers rättigheter behöver vi göra det i Rinkeby, i Tensta och i Rågsved. Det är inte genom förskolor på Södermalm som inte kallar en pojke för en pojke som vi trycker tillbaka homofobin i förorten. Därför, ordförande, vill jag yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation i kommunstyrelsen. Socialdemokraterna, som sitter och skrattar, är varmt välkomna upp i talarstolen för debatt.

Anförande nr 152

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag instämmer verkligen i att hedersrelaterat våld och förtryck mot hbtqi-personer måste bekämpas med full kraft. Dock är en del i det arbetet faktiskt att skolor och förskolor jobbar med just till exempel normkritiskt arbete och genuspedagogik, eftersom det är det som bygger den värdegrund som sedan gör att eleverna själva blir mer toleranta mot varandra – och så småningom även deras föräldrar, om de nu inte är så toleranta i grunden. Därför ställer jag mig lite frågande, Linnéa Vinge, till varför ni är så starkt emot de arbetsmetoder som det finns ganska mycket vetenskap bakom och som visar att man kan bryta de här hedersrelaterade normerna.

Sedan undrar jag också hur du ser på det här med att man inte skulle kunna ha öppen förskola för regnbågsfamiljer för att det skulle vara diskriminering – det blir lite motsägelsefullt i din argumentation.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 153

L i n n é a V i n g e (SD): Jag tycker att det är oerhört viktigt att man jobbar för och värnar de mänskliga rättigheterna i skola och förskola. Stadens verksamheter ska vara till för alla invånare.

Vi har också sett baksidan av det här normkritiska vänsterflummet, som man hela tiden för fram som lösningen. När en fyraårig pojke på en förskola i Stockholm blivit kallad för tjej av sina jämnåriga kompisar för att han råkar tycka om att ha rosa kläder med enhörningar och regnbågar kan jag tala om för er att han kände sig fruktansvärt kränkt och sviken av sin fröken när hon inte sa någonting. För den här fyraåriga pojken är det helt självklart att han är en pojke, och det är också uppenbart för alla. Men på grund av den så kallade normkritik som råder får den här förskolläraren inte stå upp för något så självklart, för hon får inte könsbestämma barn. Det är det jag vänder mig emot. Jag tycker att det är en ovärdig konsekvens av den här politiken.

Anförande nr 154

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Det är ju precis det här som normkritiken handlar om, Linnéa Vinge. Man ska kunna vara pojke eller flicka och klä sig precis som man vill. Man ska kunna vara pojke och klä sig i rosa kläder med enhörningar. Det är ju det som vi kämpar för. Man ska få vara som man är och få vara barn. Man ska få utforska och ha frihet att testa och leva och bli behandlad på ett bra sätt oavsett vem man är.

Jag förstår inte varför ni lyfter homofobi bara när det gäller förorten. Vi har tyvärr homofobi i hela samhället än så länge, så vi behöver jobba med det här överallt. Vi behöver jobba med det på Södermalm också – det finns homofobi även där. Även om saker går åt rätt håll är kampen inte på något sätt vunnen. Det är det som den här handlingsplanen handlar om.

Avslutningsvis har jag en fråga. Jag har väldigt svårt att förstå hur man ska jobba för likabehandling och för att alla människor ska ha samma rättigheter och bli bemötta med respekt om man inte bekämpar skadliga normer. Det finns ju bra normer, och så finns det skadliga normer som gör att människor far illa. Det är ju dem vi vill bekämpa. Varför är det så farligt att kämpa mot normer?

Anförande nr 155

L i n n é a V i n g e (SD): Det är klart att det är vansinnigt viktigt att jobba med det här i hela samhället. Det är väldigt fina ord i ert policydokument. Det är också jättegulligt att lägga hundratusentals kronor på regnbågsskyltar i förskolan. Det jag undrar över är hur det här ska bidra till att stävja homofobin i förorten. Ni tycker att det är jättefantastiskt när prideparaden går förbi här utanför Stadshuset. Det gör den varje år. Men när vi i Sverigedemokraterna föreslår ett monument för hbtq-personers kamp på torget i Rinkeby säger ni nej. Varför gör ni det? Kan det vara så att ni vet att många som bor där skulle rasa mot ett sådant monument och att det därför är lite mer bekvämt att göra de här satsningarna här i innerstaden? Är det inte så det är?

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

(Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Nej.)

Anförande nr 156

C l a e s N y b e r g (C): Ordförande! Det finns mycket jag kan hålla med om i det du säger, Linnéa Vinge. Anledningen till att jag känner att jag behöver trycka in mig för replik är att det hela tiden är ett antal förorter som pekas ut. Jag vet inte om du har läst rapporterna från Folkhälsomyndigheten och Järvaveckan – det finns även ett antal andra studier. Är det någonstans som homofobin har tagit väldigt snabba språng framåt är det faktiskt bland etniska svenskar, framför allt pojkar, där hela idén om maskulinitetsideal kommer tillbaka till en 50-60-talskontext, vilket gör att homofobi återuppstår som ett sätt att begränsa folks livsutrymme. Det är det som studierna pekar på. Jag förstår därför inte riktigt den där vurmen.

Du börjar också raljera på slutet. Du använder begreppet hbtq – inte hbtqi visserligen – men kan ändå inte låta bli att raljera över transpersoner och transidentiteter och säga att en pojke inte får vara en pojke, vilket dessutom inte är sant. Jag undrar: Vad menar du? Förstår du begreppet hbtqi, om du inte vill lyfta fram transpersoners särskilda utsatthet?

Anförande nr 157

L i n n é a V i n g e (SD): Jag tror att jag ägnade i stort sett hela mitt anförande åt att tala om vikten av att alla människor ska vara inkluderade och välkomna i Stockholm oavsett sexuell läggning, oavsett hur de identifierar sig och oavsett var de växer upp. Men varje gång vi lägger ytterligare lager av styrning flyttar vi också fokus från själva kärnverksamheten, från arbetet inom skolan och omsorgen, till dokument och administrativa rutiner. Jag tycker att vi ska fokusera på att slå fast i våra skolor att staden är till för alla, oavsett sexuell läggning och så vidare.

Jag har inte raljerat om transpersoner. Jag har lyft fram ett fullt verkligt scenario som har pågått på stadens förskolor, och det visar konsekvensen av den här politiken. Detta är något som ni inte verkar se eller vilja ta i. I stället sitter man och fnissar åt att en fyraårig pojke blir behandlad på det här sättet på grund av den här politiken. Jag tycker faktiskt att det är fruktansvärt pinsamt.

(C l a e s N y b e r g (C): Jag fnissade inte.)

Anförande nr 158

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Ordförande och fullmäktige! Jag har svårt att tänka mig något mer absurt och bakvänt än att hata någon för att den älskar en annan människa eller att hata någon som väljer att vara sig själv.

Ordförande! Vi hörde nyss, i föregående anförande, själva antitesen till det vi försöker göra i och med det här programmet. Man skuldbelägger en enskild grupp, i det här fallet invandrare, och använder den som slagträ i debatten. Det är exakt det som nationella minoriteter, hbtqi-personer och andra tvingas leva med – man använder

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

skuggargument för att försämrade rättigheter, i det här fallet för hbtqi-personer i staden. Det är exakt det här som vi ser och som nu gör att det är fler som mår dåligt i det här landet och att det är fler som känner sig utsatta.

Ordförande! Det är ju precis så – vi vet att hbtqi-personer som grupp har sämre levnadsvillkor än befolkningen i stort. Den psykiska ohälsan är mer utbredd, otryggheten är större och många får sämre bemötande i kontakten med skolan, med vården och med omsorgen. Det här gäller inte minst unga, och det gäller särskilt transpersoner. Under den här regeringens styre har tyvärr denna otrygghet ökat. Utgångspunkten för den här handlingsplanen är att vi ska åstadkomma en förändring och råda bot på detta. Och vet ni vad – det är faktiskt en livsviktig handlingsplan för många stockholmare. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 159

M a u r i c e F o r s l u n d (KD): Fru ordförande! Vi kristdemokrater anser, liksom våra kollegor i Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet, att det vore bättre att samla det här arbetet i en gemensam handlingsplan för mänskliga rättigheter. På det sättet skulle vi kunna styra tydligare utan risk för fragmentering mellan olika handlingsplaner.

Med det sagt finns det viktiga frågor här, och jag vill särskilt lyfta fram två områden där Kristdemokraterna menar att vi har ett särskilt viktigt arbete att göra kopplat till hbtq-personers möjligheter att leva öppet i Stockholm. Det ena gäller unga hbtq-personers psykiska hälsa. Hela 70 procent uppger att de inte mår bra, och 14 procent har blivit mobbade i skolan. Det är såklart förfärande siffror. Vi har en lång väg kvar för att upptäcka och förebygga psykisk ohälsa och stärka skyddsnätet runt om barnet, men också motverka att så många upplever skolmiljön som särskilt svår.

Det andra område som jag vill lyfta fram handlar om äldre hbtq-personer i Stockholm. Hela 20 procent av de äldre upplever att de sällan eller aldrig kan leva öppet med sin identitet. Att äldre som har varit öppna med sin identitet eller sexualitet känner ett behov av att kliva tillbaka eller kliva in i garderoben den dag de får äldreomsorg och hemtjänst är såklart inte värdigt Stockholm, särskilt inte ett äldrevänligt Stockholm, som vi tidigare har fattat beslut om.

Mot den bakgrunden yrkar jag bifall till den gemensamma reservationen från Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna i kommunstyrelsen.

Anförande nr 160

C l a e s N y b e r g (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! I Stockholm ska alla fritt kunna forma sitt liv utan att begränsas av diskriminering. Som en avgörande del i detta måste vi säkerställa att hbtqi-personers rättigheter och möjligheter fullt ut är och förblir en verklighet. Vi behöver intensifiera vårt arbete, inte minst med tanke på att mätningar som Folkhälsomyndigheten och Järvaveckan gjort i närtid visar att ungas attityder till hbtqi-personer kraftigt försämrats på mycket kort tid, särskilt för att unga

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

män, i linje med gruppens värderingar, alltmer genomsyras av högerpopulistiska och misogynna föreställningar.

Något som vi också måste ta på allvar är den lavin av hat och misstänkliggöranden som riktas just mot transpersoner. Tonläget har intensifierats rejält sedan förra våren, när en internationellt sett måttlig form av lagstiftning gällande självidentifikation och juridiskt kön efter över två decennier av debatt blev verklighet i linje med rekommendationerna från WHO och Europadomstolen för mänskliga rättigheter. Nu allra senast har det här hatet manifesterats genom att hälften av regeringsunderlagets partier helt vill riva upp den nya lagen innan den ens hunnit bli verklighet i praktiken, trots att Sverige även efter detta sladdar efter alla sina nordiska grannar.

Tyvärr är stadens program för mänskliga rättigheter för allmänt hållet, som anförts tidigare här. Detta kommer inte att lösas på ett effektivt sätt genom att man har ett flertal handlingsplaner. Det riskerar att leda till fragmentering av styrningen och uppföljningen.

Sammanfattningsvis: Det är positivt att hbtqi-personers livssituation lyfts, och jag kan helt instämma i borgarrådets utmärkta brandtal i frågan. Men vi anser att styrningen blir mer effektiv och tydlig med ett sammanhållet arbete. Jag yrkar bifall till Centerpartiets reservation, som vi har tillsammans med Moderaterna och Liberalerna.

Anförande nr 161

L e i f S ö d e r s t r ö m (SD): Efter att ha lyssnat på de här anförandena kan man konstatera att vänstersidan med kirurgisk precision undviker de stora problem som finns i förorten Järva. Man undviker att ta upp problemen med hederskulturen. Det är väl ganska välkänt att det är där som problemen finns. Att du, Claes Nyberg, lyfter fram vita pojkar, eller vad du nu sa – unga svenska pojkar – som den nya grupp som skulle besitta någon fobi på det här området tycker jag är förskräckligt. Du undviker också själva problemet, Claes. Det stora problemet i dag finns inom religioner där man hänger homosexuella i lyftkranar. Det är det ingen som pratar om. Varför inte? Vågar ni inte, eller?

Anförande nr 162

C l a e s N y b e r g (C): Om du lärde känna mig tror jag inte att du skulle uppfatta att jag inte är beredd att prata om hedersproblematik, Leif Söderström. Det har jag jobbat ganska mycket med. Jag är övertygad om att jag har jobbat med det betydligt mer än vad du har gjort, även i förorter. Jag har också själv bott i Husby. Ta ned tonläget lite och läs på i stället när det gäller vem du pratar med!

Det jag talade om var inom vilken grupp den snabbaste förändringen skett. Om man läser de nya studier som har gjorts av Folkhälsomyndigheten ser man att det är i gruppen etniska svenskar, framför allt unga män, som den snabbaste förändringen till ökad homofobi har skett, i linje med att den gruppen alltmer har högerpopulistiska föreställningar. Det var det jag sa, och det är fakta.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 163

A n n i k a E l m l u n d (M): Jag yrkar bifall till vår reservation, som vi har gemensamt med Liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet.

Anförande nr 164

T i n a K r a t z (V): Fru ordförande! I ett rödgrönt Stockholm ska alla människor tryggt kunna vara de som de är och älska vem de vill. Det är självklart. Alla har rätt till sin könsidentitet och får klä sig som de vill.

Under min levnadstid har jag sett situationen för hbtq-personer bli mycket bättre i Sverige. Men under senare tid har den tyvärr förändrats mycket till det sämre. Det är därför det är så viktigt att vi antar den här handlingsplanen nu. De senaste åren har vi sett en tydlig tillbakagång i vår omvärld, i Sverige och i Stockholm. Det sker både i det fördolda och helt öppet. Regnbågsfamiljers mötestillfällen ifrågasätts. Fikastunder attackeras, blockeras och ifrågasätts.

Det är otroligt viktigt att barn i vår stad får vara barn. De ska få vara precis de som de vill vara. De ska få klä sig som de vill och leka med vad de vill. De ska få vara fria i förskolan. Jag har jobbat i förskolan, och jag har mött både och – både att pojkar pratar om tjejbaciller och är tydliga med att de ställer väldigt starka krav på att man ska vara på ett speciellt sätt och att pojkar är helt öppna och tycker att man kan få ha klänning på sig och samtidigt gå ut och gräva stora kanaler i sandlådan och gegga ned sig ordentligt.

Normkritisk pedagogik handlar om att synliggöra, ifrågasätta och utmana normer och maktstrukturer för att motverka diskriminering, främja inkludering och stärka barnens självkänsla, så att de får vara just de som de är och får växa upp med sin fulla potential. Med denna handlingsplan hoppas jag att vi ger handlingskraft i arbetet för hbtqi-personers rättigheter.

Anförande nr 165

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag hade egentligen inte tänkt gå upp i talarstolen igen, men eftersom man inte får svara på kontrareplikor blev jag ändå tvungen att göra det med anledning av Linnéa Vinges kommentarer.

Oavsett om någon är tjej, kille eller vad den nu identifierar sig som är det givetvis helt oacceptabelt att personal i förskolan eller skolan säger vad den personen har för kön om det är tydligt utsagt att den absolut vill ha en annan könsbenämning. Det finns ju inget fel i att vara vare sig trans, tjej, kille, hetero, homo eller vad man nu än är. Det är ju det som är hela poängen med ett normkritiskt arbetssätt, om man nu vill kalla det för det. Jag brukar ibland kalla det för normkreativt arbetssätt i stället. Det är liksom det som det går ut på. Det är det som man jobbar med i skolor som jobbar med det här på rätt sätt och inte tvingar på barn olika benämningar. Då handlar det framför allt om att bygga upp en värdegrund av tolerans och respekt mot varandra, oavsett vad man har för läggning, intresse eller vad det nu kan vara. Det är viktigt att slå fast.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Jag skulle gärna se monument, både i Rinkeby och på andra ställen. Vi vill ju gärna ha ett monument över Barbro Westerholms gärning. Jag vill dock ändå framhålla att det genomförs en årlig fest på Rinkeby torg vid varje pridefestival, helt utan polisbevakning eller annat beskydd. Den är väldigt populär bland dem som bor där. I Bredäng har vi en egen liten prideparad som arrangeras av Studio 127, en verksamhet inom LSS. Den genomförs också helt utan problem, kränkningar eller annat. Det finns videor på sociala medier att titta på om man vill se det.

Något som är väldigt viktigt är att vi i vissa fall kan erbjuda separata verksamheter, till exempel öppen förskola och verksamhet på fritidsgårdar som ungdomar som inte kan leva öppet på grund av hedersrelaterat förtryck kan gå till; tyvärr tvingas man bland annat i Järvas fritidsgårdar undvika att vara öppen med adressen. Sverigedemokraterna har sagt att man tycker att detta är diskriminering. Jag förstår faktiskt inte hur det går ihop med att samtidigt värna dem som blir utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck.

Avslutningsvis: Den undersökning som Forum för levande historia gjorde visar att personer med invandrabakgrund har en viss överrepresentation vad gäller hbtq-förtryck men att det framför allt är pojkar, i synnerhet de med svensk bakgrund, som är den stora gruppen.

Anförande nr 166

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande! Jan Jönsson lyfte några punkter som även jag hade tänkt lyfta. Jag tänkte att jag skulle passa på att informera om att vi under ganska många år har haft Järva Pride. Järvas två tidigare stadsdelsförvaltningar – Järva är numera *en* stadsdel – har varit engagerade i att lyfta de här frågorna och skapa glädje och möjligheter för människor att engagera sig och ta ställning. Detta är kanske bra att känna till innan man går upp i talarstolen och säger att vi inte bryr oss om vad som händer i förorterna. Är man konsekvent i sitt MR-arbete kommer man att kämpa mot förtryck var det än sker. Oavsett om det är i förorten eller centralt inne i innerstaden, oavsett vem det är som drabbas och oavsett vem det är som utsätter andra måste man vara konsekvent när man står upp för mänskliga rättigheter.

För några år sedan öppnade vi en ny mötesplats på Järva. Tyvärr har den hemlig adress, som Jan Jönsson också nämnde. Det är klart att vi ska kämpa för att det inte ska vara på det sättet. Man ska kunna vara öppen. Men det är jätteviktigt att den mötesplatsen finns. Vi har också stöttat Egalia, en mötesplats i Skärholmen – en annan del av vår fantastiska stad som inte är innerstaden eller Södermalm. Jag tänker att det passar er retorik i Sverigedemokraterna att påstå att vi inte bryr oss om förorten. Men det är faktiskt skitsnack, om man får använda ett sådant ord i talarstolen.

Jag skulle också vilja ha svar på det som Jan Jönsson har lyft. Är det så att ni som representerar Sverigedemokraterna här i kommunfullmäktige tycker att det är diskriminering när vi säkerställer att det finns trygga, öppna och välkomnande mötesplatser för regnbågsfamiljer? Vill ni stänga igen den här möjligheten? Eller står ni upp för de här familjernas rätt till en trygg mötesplats, där man kan möta andra och känna att man får vara precis den man är?

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 167

T h e r e s e L i n d s t r ö m (M): Ordförande! Jag hade inte tänkt gå upp i talarstolen egentligen. Men i ditt anförande, Åsa Lindhagen, slog du dig väldigt hårt för bröstet vad gällde just Egalia. Då kände jag mig tvungen att reagera, för jag sitter i Södermalms stadsdelsnämnd. På Södermalm var ju ditt parti med och lade ned Egalia. Det var väldigt mycket motstånd. Jag undrar: Hur tänkte du nu?

Anförande nr 168

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande! Jag pratade ju om Skärholmen. Det finns flera olika mötesplatser runt om i staden. Men jag förstår den kritik som lyftes i fråga om den här förskolan. Det vill jag vara tydlig med. Jag förstår att det finns ett behov av trygga mötesplatser hos föräldrar och inte minst hos regnbågsfamiljer. Det kan vara inom förskolan, men det kan också vara mötesplatser för unga hbtqi-personer, till exempel här i City, i Järva eller i Skärholmen. Det var det jag syftade på i mitt anförande – mötesplatser för unga hbtqi-personer runt om i staden, vilka också finns. Det finns helt enkelt många olika mötesplatser. Tack för att du gav mig möjlighet att förtydliga detta!

Anförande nr 169

L i n n é a V i n g e (SD): Tack för ordet! Jag tycker att vi får lite dubbla besked gällande pride och de här mötesplatserna ute i förorten, Åsa Lindhagen. Å ena sidan säger man att verksamheter måste gömma sig bakom skyddad adress för att hotbilden är så stor. Å andra sidan säger man i nästa andetag att det går att ha pridetåg på Rinkeby torg utan polisbevakning. Uppenbarligen vittnar det här i alla fall om en viss problematik som inte borde finnas där.

De här mötesplatserna för regnbågsfamiljer tror jag inte är någonting som vi egentligen har vänt oss emot. Det som jag kan vända mig emot är att man nekar vissa barn. Det är möjligt att det finns ett behov av att ha den här typen av träffar för att informera och sprida kunskap. Men då blir det väldigt märkligt att man inte inkluderar dem som man vill sprida den här kunskapen till, kan jag tycka.

Anförande nr 170

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Det här handlar inte om att sprida kunskap. Det här handlar om att skapa en trygg mötesplats där man kan få vara den man är. Kunskap kan vi sprida från en rad olika platser, i våra egna förvaltningar och på olika sätt. Vi kan samarbeta med civilsamhället för att sprida kunskap och jobba för sunda värderingar. Men det här handlar om en trygg mötesplats för människor som tyvärr verkligen har behov av den.

Jag ser inte något som helst motsatsförhållande mellan att vi har Järva Pride och att vi har en mötesplats som än så länge ligger på en hemlig adress. Vi kan ha Järva Pride mitt på Husby torg och i hela Järva och kämpa för att den här mötesplatsen inte ska behöva ha en hemlig adress. Det är dit vi ska nå.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

Jag ser också jättegärna hbtqi-monument – både på Järva och i innerstaden. Men det som jag tycker är viktigt när det gäller monumentet är ju att vi visar respekt för hbtqi-rörelsen. Det har vi också tydligt sagt från den här majoriteten. Vi behöver lyssna till de kämpar som har tagit steg framåt för hbtqi-personers rättigheter och visa respekt för dem. Det här ska vara ett monument som visar respekt för dem. Var de vill ha monumentet tycker jag är helt avgörande.

Anförande nr 171

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Ordförande! Sverigedemokraterna gjorde nyss en riktigt otäck koppling mellan Stockholms ytterstad och att unga homosexuella hängs från lyftkranar i andra länder. Sverigedemokraterna gör på något sätt gällande att det här skulle vara problemet även hos oss. Jag skulle vilja föra till protokollet att det sättet att prata inte borde ha en plats i den här salen.

Till sakfrågan! Att vi skulle strunta i hedersrelaterat våld och förtryck är rena dumheter. Vi fick i ett tidigare anförande kritik för att det här tar för stort utrymme i vårt handlingsprogram, som vi nu fattar beslut om. Skillnaden här är att ni säger att detta bara existerar i ytterstaden och att det inte finns på Södermalm eller i andra delar av Stockholm, samtidigt som rapporterna som flera av talarna här pratar om visar att två av tre hbtqi-personer i Sverige i dag upplever en stor otrygghet. Det är helt verklighetsfrånvänt.

I ljuset av den debatt vi precis har haft skulle jag vilja lyfta tre saker i handlingsplanen som kanske känns ännu viktigare precis nu.

För det första handlar det om trygghet och bemötande i välfärden. Man ska vara trygg när man vänder sig till Stockholms stads verksamheter. Den här planen handlar bland annat om att identifiera och förändra sådant som riskerar att exkludera hbtqi-personer. Det kan handla om hur vården och omsorgen funkar, hur skolan hanterar kränkningar och hur personal agerar när någonting händer.

För det andra handlar det om kunskap i alla våra verksamheter. Kunskap motverkar hat. Stadens medarbetare behöver ha kunskap, så att den typ av fördomar som vi hörde alldeles nyss inte får finnas kvar.

För det tredje handlar det om att upptäcka och agera på utsatthet. Vi pekar i den här planen tydligt på att skolan och andra verksamheter ska fånga upp och agera när barn och unga utsätts för diskriminering eller våld kopplat till könsidentitet eller sexuell läggning. Det här kräver att någon ser och att någon tar ansvar.

Det här är tre punkter av många som vi i kväll slår fast. Jag yrkar därför bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 172

L e i f S ö d e r s t r ö m (SD): Jag vill bara förtydliga att jag sa ”religioner där man hänger homosexuella i lyftkranar”. Jag talar om Iran. Jag talar inte om att man skulle göra det i våra förorter, Arvid Vikman Rindevall.

När du nu pratar om att agera när homosexuella attackeras kan jag delge dig en liten hemlighet. Jag har blivit belönad av Stockholmspolisen för att själv ha tagit ett slagsmål mot tre personer som försökte sparka ihjäl en annan person. De var ute för att ”knacka bög”. Där kan du se vad det innebär att ta ansvar.

Anförande nr 173

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Jag tycker att det är bra och viktigt att du försöker tydliggöra detta, Leif Söderström. Jag tycker att det behöver vara tydligt att Sverigedemokraterna tar avstånd och inte vill göra gällande att det skulle finnas en sådan här koppling. Men du pratade om ytterstaden i Stockholm och sa: Ser ni inte problemen som finns där och i religionen som finns där? Det är samma religion där man väljer att – och så kom den målande bild som du gav av det.

Det är det jag pratar om – det likhetstecknet föder ju någonting. Det föder misstänksamhet och tankar ihop med er argumentation om att vi inte skulle göra insatser någon annanstans än i ytterstaden. Du säger att vi med kirurgisk precision skär bort alla insatser som skulle handla om ytterstaden eller om att motverka hedersrelaterat våld. Det är ett misstänkliggörande av oss – som en konspirationsteori. Det är här jag menar att det behövs tydlighet; detta får inte förekomma i den här salen. Här ska det bygga på kunskap. Det ska vara demokrati, och det ska vara högt i tak.

Anförande nr 174

L i s a C a r l b o m (MP): Ordförande! Jag hör Sverigedemokraterna säga att vi inte bryr oss om förorterna i samband med att vi ska anta den här handlingsplanen för hbtqi-personers rättigheter. Vilken tur då att jag har begärt in statistik från stadsdelarna om vilka verksamheter de har diplomerat eller certifierat!

Järva svarade så här: Under innevarande år har 21 medarbetare hittills genomfört diplomutbildningen. Under 2025 fick Järva stadsdelsförvaltning statsbidrag för att genomföra stadens dåvarande hbtqi-diplomutbildning, som RFSL Stockholm genomförde. Som en del av denna insats tog totalt 88 medarbetare inom äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning och medborgarservice del av utbildningen. Samma diplomutbildning genomfördes även av de fritidsgårdar som då ännu inte hade tagit del av utbildningen. Många verksamheter diplomerades alltså under 2025.

Farsta, en annan förort, svarade så här: Biståndsenheten, två dagliga verksamheter för personer med funktionsnedsättning samt två enheter för barn och unga hbtqi-diplomerades under våren förra året. Äldreomsorgens ledningsgrupp blev hbtqi-diplomerad i februari, och samtliga verksamheter har påverkat hbtqi-webbutbildning

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

under året. Utbildningen har bidragit till utveckling av arbetssätt som bidrar till jämlik service och en inkluderande arbetsmiljö.

Ni nämnde Rågsved, så vi tar statistiken från Enskede-Årsta-Vantör också. Där har följande verksamheter i förvaltningen hbtqi-certifierats under mandatperioden: enheten för öppna förskolan och parklekar, med sex öppna förskolor och fyra parklekar, enheten för fritidsgårdar, med åtta fritidsgårdar, enheten för prevention och tidigt stöd, med fältassistenter, ungdomsmottagning och föräldramottagning, familjerätten, gruppboenden Kolmilan, Stureby hemtjänst, Gullmarsplans hemtjänst och Tryggt mottagande. Förvaltningen kommer att fortsätta att arbeta för att fler verksamheter ska genomgå hbtqi-diplomering, vilket kommer att underlättas nu när staden tagit fram en digital utbildning som gör det möjligt för fler verksamheter att diplomera sig. I nämndens verksamhetsplan för 2026 finns särskilda aktiviteter, och det nämns att förvaltningens förskolor och fritidsgårdar ska inleda arbetet med att genomgå stadens diplomutbildningar.

Sedan skulle jag kunna fortsätta med stadsdel efter stadsdel, men jag har ju tyvärr bara tre minuters talartid. Det var i alla fall tre av de förorter som ni uppenbarligen inte tycker att vi bryr oss om.

Anförande nr 175

L i n n é a V i n g e (SD): Ordförande! Tack, Lisa, för att du tar upp just precis det som vi försöker sätta fingret på! De här symboliska flumsatsningarna, som hbtqi-certifieringar, tillämpar ni vitt och brett överallt. Ändå står ni här och säger att homofobin ökar. Det jag skulle vilja se i den statistik du lägger fram är kopplingen mellan var homofobin har minskat och var ni har genomfört era låtsassatsningar. Det stämmer – ni pratar jättemycket om de här hbtqi-certifieringarna. Men ni pratar ganska lite om de verkliga satsningarna ute i förorten och vilka skillnader de faktiskt har gjort. Det är precis det som vi försöker sätta fingret på – man behöver prata mindre om förslagen och mer om verkligheten och resultaten av förslagen. Hur ser kopplingen ut? Var har homofobin minskat?

Anförande nr 176

L i s a C a r l b o m (MP): Eftersom vi säkert kommer att sitta i majoritet nästa mandatperiod också kan jag kanske förhandla in det som ett budgetuppdrag i nästa års budget, Linnéa Vinge. Det enda som jag har sett konkret från er är att ni vill ha en staty i Rinkeby, ett hbtqi-monument. Men ni kanske har några andra jättebra idéer som ni vill genomföra. Du kan komma till mig, så kan jag föra in det i nästa budget. Vi kommer alltid att fortsätta jobba för hbtqi-personers rättigheter. Det spelar ingen roll om vi är i majoritet eller i opposition vare sig nationellt eller i staden. Miljöpartiet står för alla människors lika värde, oavsett sexualitet, kön, religion, varifrån man kommer, trosuppfattning och så vidare.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

§ 20 Handlingsplan för romsk inkludering 2030

Anförande nr 177

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Genom historien har romer utsatts för omfattande rasism, diskriminering, övergrepp, förföljelse och förtryck från majoritetssamhället. Mellan 1914 och 1954, bland annat under hela den tid då Förintelsen ägde rum, var det exempelvis förbjudet att resa in i Sverige om man var rom. Romers som flydde för sina liv från nazisterna vägrades alltså skydd i Sverige just för att de var romer. Det här inreseförbudet säger något om synen på romer, både de som befann sig utanför Sveriges gränser och de som befann sig innanför gränserna. Ända fram till 1960-talet hindrades många romska barn i Sverige från att gå i skolan, och vuxna romer hade begränsade möjligheter att få jobb. Romska familjer tilläts inte heller att stanna i en kommun annat än kortare perioder, och många tvingades att bo i läger.

Jag tror att vi är många som har läst Katarina Taikons böcker om Katitzi. Jag kan fortfarande minnas känslan av en nästan förtärande ilska inombords när jag var barn och läste de här böckerna. Hur kunde Sverige behandla Katitzis familj på det här sättet bara för att de var just romer? Hur kan ett samhälle göra så här mot ett barn? Katarina Taikons böcker har berört mig och många tusentals läsare genom åren på djupet.

Vi har kommit långt sedan den tid då vi hade diskriminerande lagar i Sverige, men tyvärr är det fortfarande väldigt mycket kvar att göra. Fortfarande utgör antiziganismen ett strukturellt hinder för romer att få sina rättigheter tillgodosedda. Rapporter visar att antiziganism förekommer överallt i samhället – i skolan, i sjukvården och i det offentliga rummet. Många romer väljer därför att dölja sin romska identitet, och det är förstås ett oerhört misslyckande för oss som samhälle. Inga romer ska behöva känna att de behöver dölja sin romska identitet av rädsla för att utsättas för hot, hat och diskriminering. Alla romer ska kunna känna sig trygga i Stockholm och kunna känna stolthet över vilka de är.

Den nya handlingsplanen för romsk inkludering har tagits fram i samråd med den romska minoriteten, som också tydligt har efterfrågat en egen handlingsplan med fokus på romsk inkludering. I de här samråden med minoriteten har behovet av kunskapshöjande insatser om antiziganism och minoritetsstress återkommande framhållits. En viktig del i arbetet framåt kommer därför att vara insatser för att öka kunskapen hos stadens medarbetare om romers levnadsvillkor och utsatthet för diskriminering.

Staden behöver också säkerställa att alla verksamheter och offentliga miljöer är trygga för romer, eftersom trygghet är en viktig förutsättning för att romer ska kunna ta del av välfärd och service på samma villkor som andra stockholmare. För att möjliggöra lika tillgång till välfärden behövs också målgruppsanpassade arbetssätt och samarbeten med det romska civilsamhället. Den romska gruppen har även efterfrågat öppna samråd, fler än vi har i dag. Några av stadens nämnder får därför ett särskilt ansvar för att regelbundet anordna sådana.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Ordförande! Vi har kommit långt sedan 1960-talet, då romska barn hindrades från att gå i skolan. Men vi har fortfarande väldigt mycket kvar att göra innan alla romers rättigheter tillgodoses fullt ut. Med den här nya handlingsplanen lägger vi grunden för viktiga steg framåt för romers rättigheter fram till 2030. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 178

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Åsa Lindhagen höll ett bra anförande. Men vi har samma grundkritik även i detta ärende. För att spara tid denna sena timme nöjer jag mig dock med att yrka bifall till vår gemensamma reservation från Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna.

Anförande nr 179

Linnéa Vinge (SD): Ordförande! Nu är man uppvärmd och igång så här lagom till läggdags! Jag ska ändå fatta mig kort. Jag skulle egentligen vilja säga samma sak som jag sagt om de tidigare handlingsplanerna här i dag. Alla i staden och alla minoriteter ska såklart behandlas med respekt och vara lika inför lagen. Det här är reglerat i svensk lag. Vi anser att det är bättre att det här arbetet koncentreras till ett program i stället för alla de här separata policydokumenten. Därför vill jag yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation.

Anförande nr 180

Annika Elmlund (M): Ordförande! Åter ska jag fatta mig kort. Jag yrkar bifall till vår reservation, som vi har tillsammans med Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna.

Anförande nr 181

Maurice Forslund (KD): Herr ordförande! I likhet med Annika Elmlund nöjer jag mig med att yrka bifall till det gemensamma yrkandet från Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna i kommunstyrelsen.

Anförande nr 182

Claes Nyberg (C): Ordförande! Jag följer mönstret och yrkar bifall till den gemensamma reservationen från Centerpartiet, Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

§ 21 Avgiftsmodell och kursavgifter för Kulturskolan Stockholm

Anförande nr 183

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Äntligen! Det här är ett efterlängtat beslut som denna majoritet var överens om redan i de inledande överläggningarna efter valet 2022. Syftet med dessa sänkningar är att fler barn som fått prova på att vara en del av El sistema, delta i en lovaktivitet eller vara en del av Tvåornas kör också går vidare till de längre kurserna och får erfarenhet av att tillsammans med andra barn, ofta från andra delar av Stockholm, sätta upp en teaterpjäs, producera en utställning eller delta i en orkester. Kursavgiften ska inte vara tröskeln som barnet snubblar på.

Möjligheten att gå helt avgiftsfria längre kurser kommer nu att nå fler barn, när vi höjer taket från sex basbelopp till åtta basbelopp per månad. Vi fortsätter dessutom att utöka och stärka annat utbud som är avgiftsfritt för alla barn, som till exempel Tvåornas kör och El sistema. Det här är en satsning, inte en omfördelning.

Stockholms stads kulturskola är både störst och bredast i landet. I övriga delar av landet bygger kulturskolan främst vidare på den kommunala musikskolan, men Stockholm hade även Vår teater som en etablerad verksamhet att bygga vidare på. Vår teater startade för nästan ett sekel sedan av barnbibliotekarien Elsa Olenius, så småningom också med draghjälp av Astrid Lindgren. En bärande idé då var att avgiften till Vår teater inte skulle vara högre än en liten slant som barnet kunde anförtros att självt ta med till kursen. Där är vi nog inte än. Men ett tjugotal kommuner i Sverige har redan i dag helt avgiftsfria kulturskolor. I och med den här sänkningen kommer Stockholms stad att lägga sig ungefär i mitten av regionens kommuner. I en del av dem är det billigare än hos oss, i en del dyrare.

Som kulturborgarråd är jag stolt över att vi i denna ekonomiskt utmanande tid har kunnat stärka kulturen och kulturskolan i Stockholms stad. Sveriges 290 kommuner kämpar med inflation, frånvarande uppräkningsbidrag av statsbidrag och utlovade men uteblivna återstartspengar. Ej lagstadgad kulturverksamhet är då ofta vad som först får stryka på foten. En majoritet av kulturskolorna i Sverige i dag har därför fått antingen minskade eller oförändrade resurser, men så är det inte i Stockholm. Jag vill tacka nuvarande majoritet för att jag har haft ert stöd för detta. Vi har tillsammans tvärtom kunnat stärka kulturskolan och räkna upp anslagen i syfte att den ska nå fler barn och vara en viktig faktor i barns fritid. Nu kan vi även sänka avgifterna och stärka de avgiftsfria delarna. Jag yrkar därför med stor entusiasm bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 184

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag har bara en kort fråga, Torun Boucher. Varför har ni avvikit från förvaltningens utredning och råd till er? Ni har gjort det här på generell basis i stället för att göra det differentierat, som de rådde oss till. Ni går lite emot förvaltningens egen utredning.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 185

Borgarrådet B o u c h e r (V): Det beror nog på hur man läser detta. När ni införde den här typen av höjda avgifter, sänkta avgifter och så vidare – den typ av avgiftssystem som ni genomförde förra mandatperioden – var det också för att rädda de avgiftsfria delarna och ha råd med dem. Kulturförvaltningen är ganska tydlig med att det handlade om att omfördela. Det här berodde också på att ni genomförde en skattesänkning, som gjorde att ni var tvungna att göra vissa omfördelningar för att klara utbudet av avgiftsfria delar i kulturskolan. Det behöver inte vi, för vi har tillfört mer pengar till kulturskolan – det är den stora skillnaden.

Anförande nr 186

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Kulturskolan är en av Stockholms värdefullaste verksamheter. Den öppnar dörrar till kreativitet, gemenskap och framtidstro. Men vi måste också våga vara ärliga: Den når inte alla barn, och fortfarande ser vi hur deltagandet skiljer sig kraftigt mellan våra stadsdelar. Det är inte värdigt en stad som Stockholm.

Sanningen är den här: Det är inte avgiften i sig som är det största hindret. Det vet vi. Erfarenheten är tydlig. Det som faktiskt gör skillnad är när vi går ut och möter barnen i deras vardag, på skolan, på fritids och i deras närhet. Det är när verksamheten är uppsökande, riktad och ibland också helt avgiftsfri som den gör den största skillnaden. Det är därför det är så svårt att förstå varför den här majoriteten väljer att gå i motsatt riktning.

Som vi hörde i replikskiftet nyss är förvaltningen tydlig i sin analys: Generella avgiftssänkningar ökar inte deltagandet där det är som lägst. Ändå är det precis detta som just nu genomförs. Det är inte bara ineffektivt – det riskerar också att tränga undan de insatser som vi vet fungerar.

Under förra mandatperioden valde vi en annan väg. Vi införde en modell som var mer träffsäker och där avgiften kunde anpassas efter hushållets ekonomi. Det fanns möjlighet till avgiftsbefrielse för dem som behövde det mest. Då kunde vi samtidigt bygga ut den uppsökande verksamheten. Att vi gjorde så var ingen slump, utan det byggde på analys och erfarenhet och på en vilja att faktiskt nå fler barn, inte bara göra det billigare för dem som redan är inne i systemet.

Det som vi nu riskerar att se är att man lägger stora resurser på en generell subvention som i praktiken gynnar dem som redan deltar. Det är inte rättvist, och det är inte en ansvarsfull prioritering. Vi säger inte nej till förändring, och vi säger inte nej till förenklingar. Men vi säger nej till en politik där ideologi går före kunskap och där breda åtgärder ersätter träffsäkra lösningar.

Vi i Centerpartiet vill någonting annat. Vi vill fortsätta utveckla avgifter som tar hänsyn till människors verklighet, vi vill stärka det uppsökande arbetet i hela staden och vi vill se till att fler barn, oavsett bakgrund, får chansen att kliva in i kulturskolan. Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 187

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Jag kapar mitt anförande till ungefär hälften, eftersom klockan är mycket.

Det finns en gyllene medelväg också. Vi menar att det här förslaget ändå landat i det bästa av olika världar. Som Torun Boucher har varit inne på är detta någonting som vi har verkat för hela mandatperioden. Det har formellt utretts sedan budgeten för 2025 tillsammans med kommunstyrelsen. I budgeten för i år har kulturnämnden tilldelats medel för att kunna införa det här utan att det ska gå ut över verksamheten, vilket är otroligt viktigt. Ytterligare kompensatoriska åtgärder kommer såklart också att behövas i kommande budget för 2027. Förhoppningen är såklart att de sänkta avgifterna nu ska ge fler barn möjlighet att delta, vilket såklart stärker kreativitet, självkänsla och så vidare.

Även om de differentierade avgifterna tas bort ligger möjligheten till avgiftsbefrielse kvar. Det är viktigt att ha med sig här. Den beloppsgränsen kommer också att justeras på så sätt att fler kommer att ha möjlighet till avgiftsbefrielse. Den kombinationen menar vi kan träffa väldigt bra. Även möjligheten till det som kallas för syskonrabatt kvarstår, vilket kan gynna många familjer. Med det sagt är det såklart oerhört viktigt att vi har flera tankar i huvudet samtidigt och att staden fortsätter sitt viktiga arbete med riktade insatser mot vissa områden och vissa grupper för att kunna bredda och ge fler möjlighet att delta. Det är alldeles självklart att vi måste arbeta med det parallellt också.

Anförande nr 188

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Ditt problem som politiker, Martin Hansson, är att du är alldeles för ärlig. Du tydliggör ju här att det finns olika åsikter och framställer detta som den gyllene medelvägen. Jag förstår att ni har blivit trängda in i det hörnet utifrån att sossarna avgav ett vallöfte fyra dagar före valet 2022 om att kulturskolans avgifter skulle minskas. Till slut har ni baxat frågan ända till det sista året under mandatperioden.

Det finns ju faktiskt frågor kring finansiering i det här ärendet. Det är inte fullt finansierat, och det trycker också förvaltningen tydligt på. Den tryggheten finns inte i ärendet. Det är därför det finns risk för att det här kommer att tränga ut andra viktiga insatser, som de uppsökande verksamheterna. Jag är rädd för att den subvention som ni nu har blivit släpade till i och med det här beslutet kommer att göra att vi inte får tillräckligt mycket med uppsökande verksamhet. Då får vi heller inte fler barn och unga i kulturskolan.

Anförande nr 189

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Även vi i Miljöpartiet hade med i vårt valmanifest för 2022 att vi skulle sänka kulturskoleavgifterna igen. Det är alltså en politik som i allra högsta grad stämmer även med vårt vallöfte. Det är inga konstigheter med det.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

Det gäller att komma ihåg att de här viktiga extra medlen går till kulturnämnden i årets budget just för att kulturskolan ska kunna hålla i sin verksamhet. Självklart är det så. Det kommer också självfallet att behövas mer medel i kommande budget för år 2027. Vi menar att den här sänkningen kombinerad med ökad möjlighet till full avgiftsbefrielse blir en bra kombo som kommer att stärka kulturskolan ytterligare i Stockholm.

Anförande nr 190

J o h a n B r e g e (M): Ordförande! Jag vill yrka bifall till Moderaternas, Centerpartiets och Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 191

D e s t i n y Z a n d i L i n d g r e n (KD): Tack för ordet! Kulturskolan är en otroligt viktig verksamhet för barn och unga. Den ska vara tillgänglig för alla oavsett bakgrund och ekonomi. Det är vi överens om. Men den egna utvärderingen konstaterar att den här typen av generella avgiftssänkningar inte påverkar deltagandet. Det gör däremot uppsökande verksamhet, samverkan med skola, riktade insatser och så vidare. Det är där vi borde lägga kraften. Därför ansluter vi oss till den gemensamma reservationen från Moderaterna, Centerpartiet och Liberalerna, vilken jag yrkar bifall till.

Anförande nr 192

A l m a C a r l s s o n (S): Ordförande och fullmäktige! Vi ska nu anta en ny avgiftsmodell med ämnesneutrala och framför allt lägre avgifter. Det öppnar upp kulturskolans verksamhet för fler. Som socialdemokrat som också själv gått i kulturskolan från 7 till 17 års ålder, dock i Lund, menar jag att priset aldrig ska vara ett hinder för någon att ta del av kultur. Kulturen är och ska fortsatt ses som en del av välfärden. Ett steg i detta är att göra avgifterna mer jämlika. Det handlar inte bara om hoppet om en expansiv svensk musikexport, utan framför allt om att barn och unga ska få möjlighet att få uppleva storheten i att uttrycka sig genom kultur. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 193

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Herr ordförande! Jag yrkar bifall till vår reservation, som vi har gemensamt i Alliansen. Jag instämmer också i Alliansens alla kloka inlägg.

Anförande nr 194

Borgarrådet B o u c h e r (V): Först och främst vill jag understryka att detta verkligen är fullt finansierat. Vi har ökat stödet till kulturskolan generellt varje år under den här mandatperioden. Det här är extra pengar som vi har gett för att kunna genomföra just precis det här. Det står att det också behövs något mer. Det här är ju en halvårseffekt vi har i år. Vi behöver ha lite mer pengar nästa år också. Det är ett val

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

däremellan. Om Moderaterna sätter sig i finansroteln efter det valet kommer det här definitivt att raderas. Det är jag helt övertygad om. Det kan också vara anledningen till att det står att finansieringen måste säkras om man vill ha det här. Inom nuvarande majoritet är vi fullt överens. Jag är också relativt trygg med att vi kommer att vinna valet, och om Socialdemokraterna kommer att fortsätta att sitta på finansroteln är jag inte det minsta orolig; vi kommer att ro det här i land.

Kulturförvaltningen skriver i ärendet bland annat – ni kan läsa innantill – att ”den höga inflationen har begränsat hushållens möjlighet att betala för barns fritidsaktiviteter” och att ”föräldrarnas ekonomi i hög grad påverkar barnens möjlighet till en meningsfull fritid”. Slutklämmen handlar om att reformen framför allt är till för dem som har hittat till kulturskolan men behövt prioritera bort de långa kurserna på grund av kostnaden. För dem är detta en väldigt viktig reform. Vi behöver alltså ett stadigt gratisutbud, men vi behöver också göra de långa kurserna tillgängliga även för barn utan ekonomiska resurser. Annars får vi ett tvådelat system, där några barn bara går på gratiskurser och andra barn går på avgiftsbelagda kurser.

Ja, det här är ideologi för mig. Jag är själv en varm förespråkare för generell välfärd. Det beror på mina egna djupt rotade erfarenheter, både som barn och som vuxen småbarnsmamma. Både min familjs och mina egna ekonomiska resurser har varit ganska små. Då vill man ha ett generellt välfärdssystem och inte bli anklagad antingen för att man är bidragsmottagare eller för att man möjligen fuskar i systemet. Jag tycker att det generella välfärdssystemet är ett av de bästa fundamenten i det svenska välfärdssamhället. Ja, det är ideologiskt.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

§ 23 Genomförandebeslut gällande projekt Renovering och ombyggnad av fastigheten Pelarbacken Större 4 på Södermalm

Anförande nr 195

Borgarrådet B o u c h e r (V): I kvarteret Pelarbacken större ryms hemgårdsföreningen Södergården. Vi har under den här mandatperioden sett över en mängd olika alternativlösningar för Södergården. Men utifrån det uppdrag som Södergården har i dag och den enorma populariteten och bredden på verksamheterna, med allt från NA-grupper till hbtq-verksamhet för ungdomar och knypplingskurser, har vi landat i att den här verksamheten ska stanna där den en gång startade.

Konstruktionen som föreslås är densamma som den som sedan lång tid tillbaka tillämpas för stadens idrottsanläggningar. Fastighetsnämnden investerar och äger. Idrottsnämnden betalar självkostnadshyra och hyr sedan ut till föreningarna. Om oppositionen menar allvar med att modellen är dålig – varför ändrade ni då inte denna modell för idrotten förra mandatperioden? Det är min enkla fråga.

I en stad som värderar kulturen lika högt som idrotten är detta ett naturligt upplägg att tillämpa även här. Med detta projekt säkras både en kulturhistorisk byggnad och en hundraårig föreningsverksamhet på Södermalm. Det finns så himla mycket mer som jag har skrivit i mitt manus, men jag förstår att ni allihop vill gå hem och sova. Med det yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 196

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Jag ska börja med att hälsa från Alma Carlsson, som inte får möjlighet att komma upp i talarstolen på grund av tidsbristen.

Vi har haft ambitionen att vi ska ha det bästa föreningsklimatet och att stadsdelarna ska utvecklas utifrån sina särarter. Det här är ett typiskt exempel på det. Södergården fanns där redan före demokratins införande, och den kommer att finnas där länge till. I dag är den en del av den lokala demokratiska infrastrukturen. Där finns Spektrum, stadens första ungdomsgård med hbtq-profil. Det finns också ett antal andra olika verksamheter. I sina lokaler hyser Södergården massor med AA- och NA-grupper; när verksamheten på Hartwigska imploderade tog Södergården över. Enligt ett avtal med stadsdelen driver man även ett fritidsbibliotek. Sammantaget är det fråga om en massa olika verksamheter som gör Södermalm tryggare, trevligare och mer inkluderande. Det är bra pang för pengarna, hur man än räknar. Vi måste se till att den här verksamheten får långa och goda förutsättningar. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 197

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Vi i Centerpartiet välkomnar att Södergården nu föreslås genomgå en nödvändig och genomgripande renovering. Det är en byggnad med stora kulturhistoriska värden och en viktig

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

mötesplats för civilsamhället. Att rusta upp och säkra fastigheten för framtiden är både klokt och angeläget.

Samtidigt är vi kritiska till den föreslagna hyreskonstruktionen. I er budget för 2026 finns ett uppdrag att utreda om kulturnämnden ska vara förstahandshyresgäst i den här typen av fastigheter. Den utredningen ska återrapporteras först den 30 juni. Mot den bakgrunden är det rimligt att invänta resultatet av utredningen innan vi binder upp oss i långsiktiga hyresavtal. Det här är inte en obetydlig fråga, utan den är ganska viktig. Modellen med kulturnämnden som förstahandshyresgäst har tidigare inte varit önskad av kulturförvaltningen. Liknande upplägg har tidigare fasats ut. Det är därför vi behöver analysera konsekvenserna noggrant, inte minst utifrån ett transparens- och likabehandlingsperspektiv.

Vi ser även en risk gällande hyresnivån för den externa aktören. I dagsläget är detta faktiskt oklart. Konstruktionen kan också innebära ett indirekt kulturstöd genom subventionerad hyra. Det är en problematisk väg att gå. Kulturstöd ska vara öppna, transparenta och likvärdiga. De ska inte vara beroende av en aktör som råkar befinna sig i en av stadens fastigheter eller döljas i hyreskonstruktioner som är svåra att överblicka. Kulturbranschen är full av speciallösningar. Det kan jag verkligen vittna om som tidigare kulturborgarråd.

Därför är vår hållning tydlig. Låt oss göra rätt från början! Vi säger ja till att rusta upp Södergården, men vi bör avvakta utredningen och säkerställa att den modell vi väljer bygger på transparens, rättvisa och långsiktig hållbarhet. Jag yrkar bifall till Centerpartiets och Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 198

M a r t i n H a n s s o n (MP): Ordförande! Jag ska inte förlänga debatten, men jag måste ändå säga något i det här ärendet i och med att vi i Miljöpartiet i sju år har slagits för att Södergården ska kunna vara kvar. Nu är vi äntligen framme vid någonting som ser ut att kunna vara en räddning.

Jag vill trycka på den här hyresmodellen, Jonas Naddebo. Jag förstår inte hur ni kan landa i denna tvekan, när det är samma typ av upplägg som fastighetsnämnden och idrottsnämnden har haft i 15–20 år. Det har funkat alldeles utmärkt. Den ena nämnden, i det här fallet kulturnämnden, kompenseras fullt ut. Det är inte så att det här på något sätt går ut över dess verksamhet. Kulturnämnden går in som förstahandshyresgäst och hyr sedan ut till externa kulturföreningar, i det här fallet Södergården, vilket innebär att man kan hålla tillbaka på ett helt annat sätt och genomföra den här absolut nödvändiga tekniska upprustningen. Innergården har varit nu avstängd i sju åtta år. Bjälklaget håller på att rasa ihop.

Varför kan inte Centerpartiet förstå att det här är samma upplägg som vi har haft i många år med idrottsförvaltningen och som har funkat jättebra? Om man tycker att det ena är okej men inte det andra kan jag bara tolka det som att Centerpartiet nedprioriterar kulturen i jämförelse med idrotten.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 199

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Jag tackar Martin Hansson för den direkta frågan.

Det man kan fundera över är väl just transparens- och likabehandlingsprincipen. Det här borde utredas, och det är därför ni har tillsatt en utredning i och med budgeten. Jag hoppas att det inte bara var en förevändning för att kunna införa det här rakt av.

Jag tror verkligen att detta är viktigt. Många aktörer har olika förutsättningar, och det är olika fastighetsägare. Jag tror att även de kulturaktörer som hyr av privata fastighetsägare gärna skulle vilja dra nytta av sådana här resurser; det blir indirekta stöd. Jag tycker att man borde titta på utredningen och hitta en lösning som är långsiktigt hållbar och som bygger på transparens.

Det låter också som att den här idrottsförvaltningslösningen är helt oproblematiske. Men fråga alla de kampsportsföreningar som bedriver sin verksamhet i privata fastigheter vad de tycker om att de inte kan ta del av de nolltaxeincitament som finns vad gäller de kommunala fastigheterna! Kolla med dem innan ni slår er för bröstet för att det är en sådan fantastisk lösning!

Anförande nr 200

M a r t i n H a n s s o n (MP): Övergripande har denna lösning inneburit självkostnadshyror för föreningarna inom idrotten, vilket har varit väldigt välkommet. På så sätt har man kunnat pressa hyrorna och möjliggjort för föreningarna att verka.

När det gäller Södergården, Jonas Naddebo, vet du precis som vi hur akut det här är och hur efterlängtad det är. Men ja – vår förhoppning med den här utredningen är såklart att denna modell ska kunna appliceras på fler kulturverksamheter framöver. Då är det bra att vi kan säkerställa att den verkligen fungerar precis som den gör inom idrotten. Det är såklart vår ambition att det inte bara ska handla om det här projektet utan att modellen ska kunna breddas och permanentas.

Anförande nr 201

G u s t a v Ö s t e r m a n (S): Herr ordförande! Det här är ett viktigt beslut, och inte bara för att fastigheten är gammal, sliten och i stort behov av renovering och för att Södergården och Söderbokhandeln, som funnits i fastigheten i 100 år, kan finnas kvar på platsen genom vår politik. Det är större än så. I en tid när demokratin utmanas av extrema krafter runt om i världen bygger vi murar för att den ska försvaras. Det gör vi genom att värna platser där människor kan mötas, där idéer kan utbytas och kreativitet får ta plats och där människor kan vara sig själva utan krav på konsumtion eller status.

I dag används fastigheten av både unga och äldre för kurser i allt från slöjd till litteratur. Det är en levande mötesplats som skapar gemenskap. Jag har själv varit där på möten, och jag har sett hur det har blivit svårare att använda lokalerna i takt med att fastigheten förfallit, samtidigt som den här typen av platser för det demokratiska samtalet blivit

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

alltmer sällsynta i vår stad. När sådana öppna platser försvinner tvingas civilsamhället och politiken ta ett steg tillbaka. På sikt försvagar det vår kultur och demokrati.

Det här är alltså ett viktigt beslut – för vår kultur, för vårt civilsamhälle och för vår demokrati. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 202

P e t e r Ö b e r g (L): Herr ordförande! Jag ska fatta mig väldigt kort med tanke på den sena kvällen och hänvisar i mycket till vad Jonas Naddebo sa. Vi har en gemensam reservation. Självklart ska denna fantastiska byggnad renoveras så fort det bara går, så att den fantastiska verksamheten kan fortgå. Men precis som Jonas sa är transparensen, likabehandlingen och ansvarsfördelningen osäkra. Med detta sagt yrkar jag bifall till den gemensamma reservationen från Liberalerna och Centerpartiet.

Anförande nr 203

T h e r e s e L i n d s t r ö m (M): Herr ordförande! Det finns mycket som man vill säga, men det är många av oss som kortar ned våra anföranden. Att byggnaden behöver renoveras råder det inget tvivel om. Där är vi överens. Men vi anser att underlaget inte håller måttet, och jag vill kort redovisa tre skäl till det.

För det första handlar det om investeringsvolymen. Det är ett spann mellan 50 och 300 miljoner kronor. Till och med stadsledningskontoret kräver strikt kostnadskontroll. Detta är alltså ett väldigt osäkert projekt.

För det andra har vi inte provat alternativen för den här lokalen på Götgatan. Det är trots allt ett väldigt attraktivt och centralt läge, och detaljplanen ser ut som den gör.

För det tredje beslutar vi om den hyresmodell som nämnts tidigare. Fullmäktige har beställt en utredning, och det kommer svar om ungefär åtta veckor. En nämnd ska hyra av en annan nämnd för att sedan hyra ut till någon annan. Frågan är hur det då blir med transparensen.

Vi moderater yrkar på återremiss. Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 204

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Ordförande och fullmäktige! Mycket bra har redan sagts. Det här är en värdefull verksamhet i en byggnad som har funnits i över 100 år. Nu behövs det åtgärder för brandskydd, hiss, värme, vatten, elinstallationer med mera. Mycket hade man behövt påbörja för länge sedan.

Moderaterna är inne på att vi inte har provat andra alternativ och så vidare. Vår politik är rätt tydlig i den frågan: Vi vill inte pröva andra alternativ. Vi vill inte ha fler affärer eller bostäder här, utan vi vill värna Södergården. Hägerstensåsens medborgarhus och

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Södergården är två piloter för den nya modell som vi vill pröva med kulturförvaltningen. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 205

O r d f ö r a n d e n : Jag vill särskilt tacka er som strök er från talarlistan. Jag förstår att ni har förberett viktiga inlägg. Det är jättetråkigt när det råkar vara så att man drabbas av att ens ärende kommer i slutet av sammanträdet sent på kvällen. Jag tackar också er som kortade ned era inlägg.

Bilaga 2
Yttranden 2026-05-04

§ 24 Detaljplan för del av fastigheten Årsta 1:10 m.fl. i stadsdelen Årsta (utbyggnad av tunnelbanan från Fridhemsplan - Älvsjö) Dp 2020-09494

Anförande nr 206

Borgarrådet V a l e s k o g (S): Det finns en del att säga om det här ärendet, men jag avstår. Det mesta står i texten. Jag yrkar bara bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 207

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Tunnelbanans utbyggnad är avgörande för ett Stockholm som fortsätter att växa. Med gula linjen kommer också helautomatiska system till Stockholm, vilket bland annat innebär att kortare tåg kan gå ofta, att det behövs mindre stationsutrymmen och att vi inte behöver spränga lika mycket berg som sedan behöver schaktas bort.

Samtidigt är det glädjande att järnvägsplanen nått granskning, och mycket är redan hugget i sten. Vi kan konstatera att vissa saker hade kunnat lösas bättre. Vi har från Centerpartiets sida alltid lyft frågan om att man nu går miste om stora redundansfördelar när gula linjen inte kommer att få stationer vid vare sig Hornstull eller Marieberg. Det är något som blir väldigt påtagligt nu när både Liljeholmsbron och Västerbron renoveras och nya stombuss 5 längs sträckan redan nosar på maxkapaciteten.

Jag kortar ned mitt anförande lite jag också och går över till en annan käpphäst som jag alltid lyfter. Det är glädjande att vi har kunnat minska de ytor som behöver tas i anspråk vid Älvsjö IP. Det är en fråga som jag har lyft många gånger. Men jag är fortfarande inte helt övertygad om hur byggtrafiken kommer att fungera i praktiken. Det här är inte bara en teknisk fråga på papperet, utan det är någonting som kommer att påverka våra barn och unga i vardagen när de ska ta sig till och från Älvsjö IP. Även om jag ser förbättringar i planeringen av hur mycket yta man tar i anspråk vid Älvsjö IP är jag fortfarande väldigt orolig för alla våra barn och unga och för säkerheten vad gäller alla dessa lastbilar som ska korsa barnens väg till och från Älvsjö IP.

Jag yrkar bifall till det gemensamma förslaget till beslut från Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet.

Anförande nr 208

J o h a n N i l s s o n (M): Ordförande och fullmäktige! Jag ber att få instämma med föregående talare. Jag yrkar bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 209

Borgarrådet S t r ö m g r e n (MP): Ordförande! Även jag välkomnar det här projektet. Kollektivtrafik behövs till området. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Bilaga 2

Yttranden 2026-05-04

Anförande nr 210

B j ö r n L j u n g (L): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag yrkar bifall till den gemensamma reservation som Liberalerna, Centern och Moderaterna har i kommunstyrelsen.